

Escola d'Espectura
de l'Ateneu Barcelonès

L'ENSENYAMENT DE L'ESCRITURA CREATIVA A EUROPA

ESTUDI ELABORAT PER MURIEL VILLANUEVA I PERARNAU, RESPONSABLE DE RELACIONS INTERNACIONALS DE L'ESCOLA D'ESCRITURA DE L'ATENEU BARCELONÈS, AMB EL SUPORT DE LA INSTITUCIÓ DE LES LLETRES CATALANES (DEPARTAMENT DE CULTURA I MITJANS DE COMUNICACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA). SETEMBRE 2007 - GENER 2008.

ÍNDIX

1	INTRODUCCIÓ	Pàg.
1.1	L'Escola d'Esriptura de l'Ateneu Barcelonès	2
1.2	Motivacions i objectius de la recerca	11
2	RESULTATS DE LA RECERCA	
2.1	Panorama per estats	
	● Estat espanyol	13
	● Regne Unit	24
	● Alemanya	29
	● República txeca	35
	● Itàlia	36
	● Estat francès	41
	● Bèlgica francòfona	45
	● Resum de titulacions universitàries a l'Europa continental	46
2.2	Escoles importants estudiades en profunditat	
	● NIECI, Bangor University of Walles (Gal·les, Regne Unit)	47
	● Literaturinstitut (Leipzig, Alemanya)	51
	● Literární akademie Josef Škvorecký (Praga, República txeca)	55
	● Scuola Holden (Torí, Itàlia)	62
	● Omero (Roma, Itàlia)	67
	● Sagarana (Pistoia, Itàlia)	71
	● Aleph-Écriture (Arreu de l'Estat francès)	73
	● Ateliers d'écriture Elisabeth Bing (París, Estat francès)	80
	● CICLOP (Arreu de l'Estat francès)	83
	● Aganipée (Bèlgica)	87
2.3	Visites <i>in situ</i>	
	● Scuola Holden (Novembre de 2007, Torí, Itàlia)	90
	● Literární akademie Josef Škvorecký (Desembre de 2007, Praga, República txeca)	90
	● Aleph-Écriture (Febrer de 2008, Estat francès)	91
	● Ateliers d'écriture Elisabeth Bing (Febrer de 2008, París, Estat francès)	92
2.4	Altres realitats	
	● Centre Saint Charles, Aix-Marseille I, Université de Provence (Marsella, Estat francès)	93
	● Schule für dichtung (Viena, Àustria)	95
	● Schweizerisches Literaturinstitut (Berna, Suïssa)	96
	● Göteborgs Universitet, Litterär Gestaltning (Göteborg, Suècia)	97
	● Hogeschool voor de Kunsten (Utrecht, Països Baixos)	98
	● Uniwersytet Jagielloński (Cracòvia, Polònia)	99
3	CONCLUSIONS	100
4	PROPOSTES	101

1. INTRODUCCIÓ

1.1. L'ESCOLA D'ESCRITURA DE L'ATENEU BARCELONÈS

De la mateixa manera que aquí s'expliquen les tasques que desenvolupen les escoles d'escriptura més importants d'Europa, s'ha cregut convenient exposar també la nostra pròpia realitat: L'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès.

Característiques generals

L'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès té com a finalitat l'ensenyament de les arts i els oficis de la paraula. S'adreça a aquelles persones amants de la llengua i la literatura que vulguin convertir la seva passió en un ofici –bé el d'escriptor, bé el de professional del món editorial– o aprofundir en el plaer de la lectura i l'espectura.

L'Escola posa a l'abast de l'alumnat les eines i tècniques pròpies de l'ofici d'escriure, per tal que cada persona pugui emprendre amb els fonaments necessaris el seu itinerari literari personal. Ofereix atenció personalitzada i, per tant, el nombre d'alumnes per grup està estrictament limitat.

El nostre és un espai de formació i intercanvi entre persones interessades en l'ús creatiu del llenguatge; un punt de trobada entre la literatura que actualment està conformant el panorama català i les persones que tenen la il·lusió i l'interès de conèixer-lo de ben a prop i formar-ne part. Així doncs, el nostre professorat compta amb persones de prestigi dins el món de la literatura i les lletres catalanes i és habitual la col·laboració d'altres autors i autores reconegudes.

Com tota activitat cultural i social, la literatura i l'espectura creativa tenen un cap visible, una part que sobresurt, que es fa pública i present. Però aquest espai que és visible necessita d'un treball de base, d'espais de formació i divulgació que permetin generar noves dinàmiques i que renovin i estimulin el panorama literari català.

L'Escola d'Espectura aporta el seu gra de sorra en aquesta tasca de mantenir un ampli espai formatiu i divulgador de base en la literatura catalana. Sense un treball d'aquestes característiques la vida literària d'un país es pot estancar. Si només existeix i s'enforteix la literatura que es publica i té èxit, oblidant la seva connexió amb la societat, amb el públic lector interessat i amb les persones que tenen la voluntat i la il·lusió de crear literatura, aleshores la literatura queda coixa, li falta una base on assentar-se, corre el risc d'estancar-se i de perdre força.

Amb el treball que es fa a l'Escola d'Espectura s'ajuda a crear aquest planter literari i a generar públic de qualitat, es dona suport a la divulgació i a la formació en espectura creativa, en definitiva, s'assenten les bases per a un creixement sa i ferm de la literatura.

Pel que fa a l'oferta formativa, l'Escola d'Espectura està oferint cicles llargs de formació que permeten pensar en una titulació formal en espectura creativa. Els cursos que s'estan impartint a l'Escola d'Espectura gaudeixen del reconeixement de diverses universitats catalanes com a crèdits de lliure elecció (UB, UAB, UPF, UPC) i en aquests moments s'està negociant la possibilitat de reconèixer formalment els estudis oferts per l'Escola. Així mateix, la majoria dels cursos de l'Escola d'Espectura estan reconeguts pel Departament d'Educació com a activitats de formació permanent del professorat.

A part de la tasca de formació cíclica, l'Escola és un espai de divulgació regular de la literatura actual, més enllà de l'espai català. Noms reconeguts de la narrativa, la dramaturgia, la poesia, la cançó d'autor i l'assaig literari estan presents de forma regular en la programació de l'Escola i, si bé tampoc és l'Escola l'únic espai on es desenvolupa aquesta activitat, sí que cal destacar, per un costat, la constància de la seva programació durant tot l'any i per altra banda el fet de comptar amb l'alumnat de l'Escola com a públic destinatari privilegiat.

Un dels actius que l'any passat ha incorporat l'Escola ha estat la capacitat de fer una activitat de gran difusió. Val a dir que durant els últims anys el nombre de matrícules ha augmentat exponencialment. Però evidentment la tasca formativa té unes limitacions lògiques que no permeten arribar al gran públic. En motiu de la celebració del Sant Jordi de l'any passat l'Escola va fer un salt en la seva tasca de difusió cultural obrint-la al públic, entès d'una forma molt àmplia. La iniciativa *Apadrina una paraula*, impulsada conjuntament amb la Escuela de Escritores de Madrid, ha permès que durant les setmanes prèvies al dia de Sant Jordi tots els mitjans de comunicació parlessin de llengua, de paraules i, de retruc, de cultura i del llenguatge com a patrimoni cultural.

Aquesta combinació entre la formació del planter literari i l'activisme social i cultural que conté l'activitat de l'Escola, és la que la fa exclusiva i imprescindible en el panorama cultural i literari català.

L'Escola d'Esriptura té deu anys d'història. És l'escola hereva de la primera escola d'escriptura que es va fundar a Catalunya, l'Aula de Lletres. Durant aquests anys l'activitat de l'Escola ha anat augmentant progressivament, així com el seu alumnat, l'equip de treball i el prestigi del centre.

Des de la fundació de l'Escola, l'any 1998, més de 5000 alumnes han passat per les seves aules –durant el darrer curs la matrícula superarà els 1000 alumnes, i sembla que aquest curs tornarà a superar aquesta xifra. Molts d'ells han donat les primeres passes d'una prometedora trajectòria literària o s'han convertit en professionals del món editorial.

A part de la seva oferta d'activitats formatives i culturals, una de les dades que ajuda a comprendre l'evolució de l'Escola són els seus índex de matriculació en els darrers anys, que es reflecteixen en el següent quadre:

Dades de matriculació dels nou anys d'història de l'Escola d'Esriptura

Curs	Matrícules anuals i de 1r trimestre	Matrícules 2n trimestre	Matrícules 3r trimestre	Matrícules cursos intensius de juliol	Total de matrícules
98/99	220	88	73	30	411
99/00	232	113	95	33	473
00/01	238	96	96	13	443
01/02	212	81	67	0	360
02/03	240	82	41	0	363
03/04	191	45	16	22	274
04/05	178	87	18	24	307
05/06	302	121	79	86	588
06/07	588	245	173	113	1119
07/08	673	249 ¹			922²

¹Dada provisional a l'espera del tancament de la matrícula del segon trimestre del curs 2007/2008.

²Dada provisional a l'espera de finalitzar el curs 2007/2008.

Aquestes dades evidencien que l'Escola d'Espectura, en el tres darrers anys, s'ha vist immersa en un procés de creixement molt pronunciat.

El projecte de l'Escola per l'any 2008 preveu la consolidació de les activitats que fins ara s'han dut a terme i l'impuls de noves iniciatives que requeriran del suport de les diferents administracions implicades en el desenvolupament cultural de la ciutat i del país. En el mateix sentit, l'Escola preveu iniciar pròximament la celebració del seu 10è aniversari, un motiu més per impulsar nous àmbits d'activitat de l'Escola.

Relacions amb altres entitats i organismes

Amb l'objectiu de ser un centre de difusió d'iniciatives artístiques, l'Escola manté relacions d'intercanvi amb nombroses entitats culturals com associacions d'escriptors, escoles d'espectura d'arreu, revistes literàries, editorials, administracions públiques, universitats, altres escoles artístiques, etc.

- a.- **L'Associació de Publicacions Periòdiques en Català (APPEC).** L'APPEC i l'Escola d'Espectura col·laboren en la difusió de les respectives activitats. A més a més, l'alumnat de l'Escola gaudeix de l'oferta "1+1" de l'APPEC (dues subscripcions al preu d'una durant el primer any).
- b.- **L'Associació d'Espectors en Llengua Catalana (AELC).** L'associació atorga tres beques d'estudi per a cursos de 90 hores de l'Escola d'Espectura adreçades a socis/sòcies de l'AELC.
- c.- **L'Associació de Joves Espectors en Llengua Catalana (AJELC).**
- d.- **L'Associació Col·legial d'Espectors de Catalunya (ACEC).** L'associació atorga tres beques d'estudi per a cursos de 90 hores de l'Escola d'Espectura adreçades a socis/sòcies de l'ACEC.
- e.- **Òmnium Cultural.** Òmnium Cultural i l'Escola d'Espectura col·laboren en la difusió de les respectives activitats.
- f.- En el camp musical, manté relacions amb el **Grup Enderrock** i el **Taller de Mútics**.
- g.- **L'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès** està agermanada amb la **Escuela de Escritores Alonso Quijano** de Castella La Manxa (explicada al punt 2.1 d'aquest estudi, com a una de les realitat més importants de l'Estat espanyol).
- h.- També va formalitzar, durant l'any passat, el seu agermanament amb **Casa de Letras**, l'escola d'oralitat i espectura de Buenos Aires (Argentina). Una de les activitats més destacades del darrer any a l'Escola d'Espectura va ser el viatge literari a l'Argentina per fer efectiu aquest agermanament, tal i com s'explica també més endavant. El passat mes de desembre Casa de Letras mudà la seva seu al vuitè pis del número 375 del carrer Perú de Buenos Aires (Lloc web: www.casadeletras.com.ar, Telèfon de contacte: +54 11 5352-3355)
- i.- També manté col·laboració amb la **Escuela de Escritores** de Madrid, amb qui ha organitzat l'activitat *Apadrina una paraula* i amb qui projecta l'agermanament en un futur pròxim. Durant l'elaboració d'aquesta recerca, l'Escola ha iniciat altres col·laboracions amb diverses escoles estrangeres.
- j.- Revistes **Literata**, **L'Hiperbòlic**, **Illacrua** i l'**Ateneu de Sant Cugat**.
- k.- **Ràdio 4** i **El Periódico de Catalunya**: L'Escola d'Espectura, el programa Nautilus de l'emissora Ràdio 4 i el diari Ateneu de Sant Cugat conviden a escriure un relat -on s'expliquin fets reals- i s'ofereix la possibilitat d'escoltar-lo per la ràdio. Cada set dies s'escull el millor relat de la setmana, que es llegeix i comenta durant l'emissió de l'espai; quinzenalment un dels relats es publica al diari Ateneu de Sant Cugat del Vallès. Per últim, el millor relat de la temporada serà premiat amb una matrícula de 60 hores a

l'Escola d'Espectura. La idea d'aquesta iniciativa parteix del projecte que va impulsar l'escriptor nordamericà Paul Auster a la Ràdio Pública Nacional d'Estats Units. D'altra banda, el diari El Periódico de Catalunya va estrenar al seu *Quadern d'estiu* una secció de microrelats diaris -basats en titulars de premsa- amb il·lustracions, dirigida i comentada per l'escriptora i periodista Flàvia Company, professora de l'Escola d'Espectura. La proposta va tenir tan bona acollida que El Periódico va decidir, durant un temps, mantenir-la tots els diumenges en una nova secció anomenada *Perio Relatos*.

- l.- **Canal literatura:** L'Escola participa en les diferents convocatòries de certàmens que convoca una de les webs literàries més importants de la xarxa.
- m.- **Pen Català:** Recentment, el Pen Català i l'Escola d'Espectura han iniciat la col·laboració en la difusió en la difusió de les respectives activitats.

Així mateix, l'Escola col·labora amb altres entitats, espais i àmbits de col·laboració com la **Fundació Joan Brossa**, **Fundació Palau i Fabre**, **Fundació Mercè Rodoreda**, **l'Apòstrof**, **Programa Carnet Jove**, llibreria **La Central**, llibreria **Negra y Criminal**, llibreria **Altair**, llibreria **Pròleg** i **Ca la Dona**.

Respecte les administracions públiques i altres organismes, l'Escola col·labora amb:

- a.- **L'Ajuntament de Barcelona (ICUB)**, amb ocasió del Festival Barcelona Poesia, oferint tallers literaris gratuïts. En aquest mateix marc, l'Escola participa en altres activitats programades.
- b.- La **Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona**. La Xarxa de Biblioteques distribueix, via correu postal i també per correu electrònic, la proposta formativa de l'Escola per tal que arribi a tots els usuaris. Actualment s'estan dissenyant possibles cursos de formació en escriptura a les biblioteques, a càrrec de professorat de l'Escola d'Espectura.
- c.- **Consorci de Biblioteques de Barcelona:** El Consorci de Biblioteques de Barcelona distribueix, via correu postal i també per correu electrònic, la proposta formativa de l'Escola per tal que arribi a tots els usuaris. Actualment s'estan estudiant noves propostes de col·laboració.
- d.- **Les universitats catalanes.** Molts dels cursos de l'Escola d'Espectura poden ser convalidats com a crèdits de lliure elecció a aquell alumnat que també està matriculat a determinades carreres de la Universitat de Barcelona, de la Universitat Autònoma de Barcelona, de la Universitat Pompeu Fabra i de la Universitat Politècnica de Catalunya. S'està en tràmit de subscriure convenis amb més universitats catalanes com la Universitat Oberta de Catalunya o la Universitat Ramon Llull, entre d'altres. Per altra banda, des de fa quatre anys l'Escola ofereix cursos a través dels ICEs de la UB i de la UPC al professorat d'aquestes universitats.
- e.- La **Institució de les Lletres Catalanes** (Departament de Cultura i Mitjans de comunicació, Generalitat de Catalunya). L'Escola difon entre l'alumnat les campanyes i activitats pròpies de la Institució. La Institució dóna suport a alguns dels actes que l'Escola organitza. A més a més, la present recerca sobre escoles d'espectura europees ha estat possible gràcies a la subvenció econòmica concedida per la Institució.
- f.- El **Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB)**. L'Escola participa en els actes programats en el marc de KOSMOPOLIS, Festa Internacional de la Literatura. Conjuntament amb **Ellago Ediciones**, l'Escola i el CCCB organitzen el Premi Literari de Narrativa Breu *Districte V*.
- g.- El **Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya**. La majoria dels cursos

de l'Escola d'Esriptura estan reconeguts pel Departament d'Educació com a activitats de formació permanent del professorat.

- h.- La **Secretaria de Joventut** (Generalitat de Catalunya). La Secretaria distribueix, via correu postal i també per correu electrònic, la proposta formativa de l'Escola als 280 Punts d'Informació Juvenil que hi ha repartits per Catalunya. Així mateix, incorpora la informació a la seva web (Portal Jove). I també s'encarrega de fer la distribució a la xarxa de centres cívics, a centres culturals, a espais joves i a llocs com el Palau Robert i la Casa Elizalde de Barcelona.

Així mateix, la proposta de l'Escola d'Esriptura es difon a bastament durant la celebració de moltes activitats públiques com la Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent, la **Fira de Teatre al Carrer de Tàrraga**, la **Mostra d'Entitats** anual de l'11 de setembre de Barcelona, el **Saló del Llibre de Barcelona**, la **Setmana del Llibre en Català**, la **Setmana del Llibre Infantil i Juvenil** del CCCB, la **diada de Sant Jordi**, el **Mercat de la Música Viva** de Vic i els **SupermerCATs** de revistes en català que organitza l'APPEC.

Oferta formativa

Pel que fa a l'oferta formativa, la feina s'ha encaminat a consolidar els cursos troncats, que permeten itineraris formatius de fins a tres anys, a ampliar el ventall de cursos transversals i a oferir noves propostes. Aquesta oferta sempre ha tingut en compte que pugui ser prou atractiva tant per a l'alumnat que ja està desenvolupant el seu itinerari a l'Escola i vol complementar la seva formació —és a dir, propostes no excloents—, com per a aquelles persones que poden apropar-se a l'Escola a fer-hi una activitat formativa concreta i que, a partir d'aquesta proposta atractiva, podrien interessar-se per la resta de cursos que l'Escola ofereix.

Enguany, l'Escola proposa un ventall de més de 50 cursos, organitzats en tres grans àrees: cursos d'escriptura, cursos d'oficis de l'edició i cursos de literatura i humanitats. La durada dels cursos és molt variada —des de 10 hores a itineraris de 3 anys—, per tal d'adequar-se als interessos de cada alumne.

1.- Cursos d'escriptura:

- Iniciació a la narrativa
- Teoria i pràctica del conte infantil I
- Teoria i pràctica del conte infantil II
- Narrativa (en català i en castellà)
- Novel·la I (en català i en castellà)
- Conte I (en català i en castellà)
- Papers privats: aproximació alguns gèneres de no ficció
- Novel·la II (en català i en castellà)
- Conte II (en català i en castellà)
- Poesia I
- La construcció d'un poemari (en català i en castellà)
- Acció poètica
- El lletrista de cançons
- El joc d'escriure teatre
- Guió de cinema I

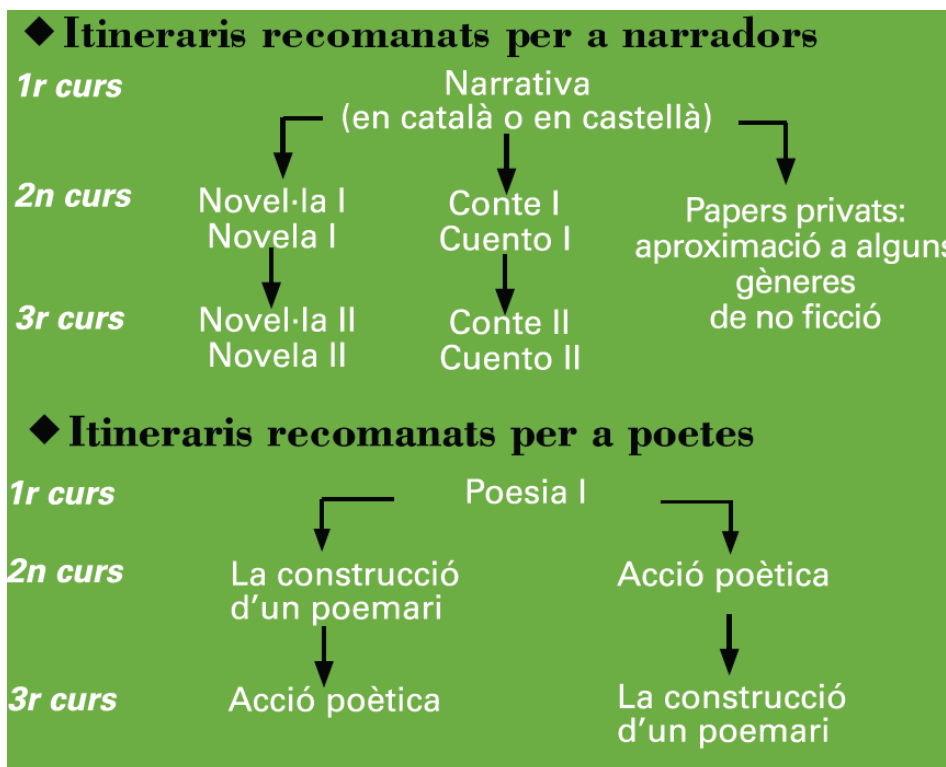
- Guió de cinema II
- Guió de televisió
- Registres i diàlegs
- Redacció i millora de textos escrits
- Redacción y mejora de textos escritos
- Estilística: del text correcte al text literari
- Estilística: del texto correcto al texto literario
- Redacción periodística
- Redacción científica
- Curs per a joves escriptors –de 15 a 17 anys–
- Escritura creativa para niños –de 8 a 12 años–
- Informática para narradores
- Persiguiendo a Eros: literatura y erotismo

2.- Cursos d'oficis de l'edició:

- El lector profesional I
- El lector profesional II
- Corrección tipográfica y de estilo
- Editing I: análisis y ajuste de originales
- El oficio de editor
- El oficio de traductor
- El oficio de redactor editorial
- L'ofici de llibreter

3.- Cursos de literatura i humanitats:

- La volta al món en 16 obres mestres i més
- De Edgar Allan Poe a Kurt Wallender. Historia y análisis del género negrocriminal
- Literatura fantàtica: tradició i modernitat
- Últimas tendencias en la narrativa española e hispanoamericana II
- Los escritores ante su oficio I: ¿Cómo exploran los novelistas la escritura?
- Los escritores ante su oficio II: ¿Cómo relacionan los escritores vida y literatura?
- Mística femenina: de la Edad Media al siglo XX
- Per què són bones les bones novel·les? Introducció a la crítica literària
- El mito y sus elaboraciones
- Pensar i narrar
- Temps i narració
- Historia y antropología de las religiones
- Escriure sobre art per descobrir l'art d'escriure
- La volta al món en 80 vinyetes: una aproximació a la història del IX art
- Contar contes
- La paraula amb vida: la poesia a l'escenari

Activitats paral·leles

A més dels cursos, l'Escola organitza moltes altres activitats de caire literari i cultural. Les propostes que s'ofereixen són les següents:

1. Amb veu pròpia (cicle de conferències-col·loqui): Es tracta d'una sèrie de trobades de l'alumnat amb alguns dels principals escriptors i escriptores, poetes i cantautors d'avui, per fer un repàs a la seva trajectòria literària.

- Els/les participants del curs **2005/06** varen ser: Pedro Zarraluki, Eduardo Mendoza, Albert Sánchez Piñol, Enric Casasses, Maruja Torres, Carme Riera, Jaume Cabré i Juan Marsé.
- Els/les participants del curs passat, curs **2006/07**, varen ser:
  - **Narrativa i dramaturgia**: Emili Teixidor, Mercè Ibarz, Almudena Grandes, Josep Maria Benet i Jornet, Rosa Montero, Maria Barbal i Javier Cercas.
  - **Poesia**: Àngel González, Biel Mesquida, Montserrat Abelló, Joan Margarit, José Corredor-Matheos, Cristina Peri Rossi, Feliu Formosa i Luis García Montero.
  - **Cançó d'autor**: Lluís Llach, Manolo García, Maria del Mar Bonet, Ismael Serrano, Luis Eduardo Aute, Lúdia Pujol, Gerard Quintana i Pau Riba.
- Enguany, curs **2007/08**, els escriptors i escriptores que participen al cicle són: Miquel de Palol, Imma Monsó, José Manuel Caballero Bonald, Manuel Rivas, Ana María Matute, Rosa Regàs, Narcís Comadira, Cristina Fernández Cubas, Alberto Manguel, Maria Antònia Oliver, Enrique Vila-Matas, Sergi Pàmies, Sergi Belbel i Susanna Rafart.

2. **Viatge literari a Buenos Aires** amb ocasió de l'agermanament amb Casa de Letras: Amb motiu de l'agermanament entre l'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès i la Escuela de Escritores Alonso Quijano amb Casa de Letras de Buenos Aires, l'Escola proposà a l'alumnat i al professorat un viatge literari a Buenos Aires; un total de cinquanta persones es desplaçaren per formalitzar l'agermanament i realitzar activitats literàries a Buenos Aires del 18 al 30 de maig de 2007.

3. **Premi literari de narrativa breu "Districte V"**: El Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), *Ellago Ediciones* i l'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès convoquen el Premi Literari de Narrativa Breu Districte V que es celebra en el marc de KOSMOPOLIS, Festa Internacional de la Literatura. El tema central es El Raval, l'antic Districte V, entès com a nucli argumental, o com a escenari, tractat des de la ficció o la no ficció. El jurat estarà format per professorat de l'Escola d'Espectura, i per l'editor d'*Ellago Ediciones*. El jurat declara dos relats guanyadors, un en llengua catalana i un altre en llengua castellana, els autors/es dels quals obtenen respectivament com a premi:

- una matrícula gratuïta en un curs de 90 h. en llengua catalana, en qualsevol de les modalitats de narrativa de l'Escola d'Espectura.
- una matrícula gratuïta en un curs de 90 h. en llengua castellana, en qualsevol de les modalitats de narrativa de l'Escola d'Espectura.

El 2007 es va crear un premi específic anomenat **Joves escriptors** per un text escrit per una persona de 18 a 25 anys, el premi del qual també consistia en una matrícula gratuïta en un curs de 90 hores (en català o en castellà) en qualsevol de les modalitats de narrativa de l'Escola d'Espectura. Tots els textos premiats, primers premis i accèssits, són publicats en un llibre editat per *Ellago Ediciones*.

4. **Activitats en el marc de la Setmana Barcelona Poesia:**

- **Taller de poesia**: El taller de poesia que l'Escola d'Espectura proposa en el marc de la Setmana Barcelona Poesia és un tast d'alguns dels recursos i de les tècniques poètiques més rellevants. Així doncs, es donen claus, pautes i eines tant per a gaudir d'una bona lectura com per a la creació de textos poètics propis. Per tal d'optimitzar el treball, els grups estan formats, com a màxim, per 15 persones. El taller l'imparteix íntegrament professorat de l'Escola d'Espectura: Xènia Dyakonova, Laura López, Teresa Martín Tafarrel i Francesc Parcerisas.
- **Cabaret poètic**: Els membres del grup d'Acció Poètica de l'Escola d'Espectura van organitzar un recital de poesia, "Cabaret poètic", que va tenir lloc a l'Ateneu Barcelonès en el marc de la Setmana Barcelona Poesia 2007.

5. **Homenatges a escriptors**: Periòdicament, l'Escola organitza actes d'homenatge a escriptors o escriptores. Com a exemple, podem assenyalar l'homenatge fet l'any passat als poetes Feliu Formosa (Premi d'Honor de les Lletres Catalanes 2005) i José Corredor-Matheos (*Premio Nacional de Poesía 2005*).

Aquest curs, dins l'acte inaugural del curs acadèmic 2007/2008, que tingué lloc el mes d'octubre, l'Escola homenatjà al poeta Josep Palau i Fabre amb motiu del seu 90è aniversari.

6. **Presentacions de llibres i altres actes literaris**: Forma part de l'activitat habitual de l'Escola la presentació de llibres publicats per l'alumnat o bé per escriptors vinculats al centre. Així mateix, l'Escola col·labora en l'organització d'altres actes culturals impulsats per l'Ateneu Barcelonès, les associacions d'escriptors, diverses editorials i altres entitats culturals.

7. **Apadrina una paraula**: En el marc de la celebració de la diada de Sant Jordi 2007, i en

coordinació amb la Escuela de Escritores de Madrid, l'Escola d'Esriptura va llençar una proposta que va tenir una àmplia resposta de participació i de difusió entre els mitjans de comunicació. Es tractava d'apadrinar paraules que ha caigut en desús a través d'una pàgina web que anava recollint les propostes i, finalment, crear una “reserva virtual” de paraules que es poden trobar a les pàgines www.reservadeparaules.com i www.reservadepalabras.org. La proposta va ser seguida per més de vint-i-dues mil persones, amb l'afegit que moltes personalitats del món de la cultura i de la política van fer seva la proposta, exercint com a “padrins i padrines d'honor” i fent difusió de la proposta.

Equip de gestió

- *Equip directiu:* Pau Pérez i Jordi Muñoz.
- *Secretaria i suport administratiu:* Míriam Garcia i Paco Antúnez.
- *Relacions acadèmiques:* Lluç Pelàez.
- *Relacions internacionals:* Muriel Villanueva.

Claustre de professorat

Mercedes Abad
Marta Albadalejo
Pep Albanell
José María Albert de Paco
Andreu Ayats
Javier Argüello
Esmeralda Berbel
Lolita Bosch
Ana M. Briongos
Toni Cabré
Jordi Cadena
Paco Camarassa
Victoria Cirlot
Judith Colell
Flavia Company
Pep Duran
Xènia Dyakonova
Andrea Fuentes
Helen Gilboy
Isidre Grau
Hèctor Hernández
Joan Josep Isern
Oriol Izquierdo
Andreu Jaume
Luis Lagos
Laura López
Marta Luna
Teresa Martín Taffarel
Pitu Martínez

Juan Antonio Masoliver Ródenas
Melcion Mateu
Trini Milan
Dolors Millat
Abraham Mohino
Andrés Nadal
Maria Rosa Nogué
Albert Padrol
Francesc Parcerisas
Josep Pedrals
Pau Pérez
Rosa María Prats
Miquel Pujadó
Carlos Pujol
Silvia Querini
Antonio Ramírez
Lali Ribera
Helena Rotés
Neus Rotger
Daniel Royo
Rosa Sala Rose
Marta Salinas
Rolando Sánchez Mejías
Manuel Serrat Crespo
Antonio Tello
Mar Tomàs
Leonardo Valencia
Muriel Villanueva

1.2. MOTIVACIONS I OBJECTIUS DE LA RECERCA

En el seu afany de millora i innovació permanent de la seva activitat, l'Escola es planteja, ara, obrir noves vies de difusió i formació en l'àmbit de l'escriptura creativa. És evident que una llengua i una cultura necessiten estar en contacte permanent amb llengües i cultures veïnes. La capacitat d'intercanvi i la porositat en la naturalesa de les cultures i les llengües són les que les fan útils socialment; una cultura que no es deixa influir i no s'obre al món és una cultura estancada que, al capdavall, per manca de connexió amb la realitat, mor.

Si tal com dèiem, l'activitat de l'Escola ens sembla imprescindible per la seva funció generadora de bases i de fonaments per a la creació literària, bé cal, doncs, que aquesta activitat tingui els seus espais i les seves connexions amb la resta d'ens europeus que estiguin treballant en el mateix camp.

Actualment l'Escola manté contactes amb escoles semblants a la resta de l'Estat espanyol, com la Escuela de Escritores de Madrid o la Escuela de Escritores Alonso Quijano a Alcàzar de San Juan de Ciudad Real, i aquests contactes han donat fruits molt interessants. De fet, la iniciativa *Apadrina una paraula* n'és un d'ells. L'any 2007 es va fer un viatge literari a l'Argentina on es va fer efectiu l'agermanament amb Casa de Letras de Buenos Aires, juntament amb la ja agermanada Escuela de Escritores Alonso Quijano. Aquests agermanaments es consoliden dia rere dia, amb l'intercanvi de professorat i en el suport mutu de les diverses iniciatives que cada escola porta a terme. N'és un altre exemple la recent visita del president del Fondo Nacional de las Artes (Argentina), licenciado Héctor Walter Valle, a l'Ateneu Barcelonès, on va poder reunir-se amb el president Oriol Bohigas, el gerent Pep Montes, els directors de l'Escola Pau Pérez i Jordi Muñoz, la responsable de relacions internacionals Muriel Villanueva i l'escriptora i professora de l'Escola Teresa Martín Taffarel (professora que, a més a més, ha realitzat diversos cursos a Casa de Letras). Durant la trobada es va valorar la importància de la tasca de totes dues escoles en els seus marcs respectius i es van perfilar propostes de futures col·laboracions entre totes les institucions implicades.

La proximitat lingüística i cultural amb aquest paísos ha fet que aquests contactes no hagin tingut dificultats excessives per portar-se a terme. Ara bé, l'escenari europeu ens demana un altre tipus de treball que requereix de més temps i especialització en la tasca a realitzar. La gran riquesa cultural i lingüística d'Europa fa que ens calgui, per un costat, fer una tasca d'investigació per saber quin tipus d'institucions estan fent una activitat semblant a la de l'Escola als paísos veïns i, per altra banda, generar els contactes per tal de conèixer les possibilitats d'intercanvi i coordinació entre les diferents institucions.

Dins del treball de recerca d'institucions i ens europeus relacionats amb l'activitat de l'Escola s'està fent, paral·lelament, un treball de divulgació de la cultura catalana. Sembla evident que el fet de ser una cultura sense estat propi dins de la Unió Europea genera desconeixement en paísos veïns de la realitat de la cultura catalana. Treballar des de l'espai formatiu i literari és situar aquesta tasca en un àmbit absolutament necessari.

Experiències com la que l'any passat ens portà la cultura catalana a la Fira de Frankfurt són del tot imprescindibles; el treball amb editorials i autors i autores és evident que cal fer-lo amb tota la intensitat que sigui possible. Però no cal oblidar que són les persones que consumeixen literatura i s'interessen per l'escriptura creativa les que, al capdavall, conformen l'objectiu final de la cultura literària.

Així doncs, el projecte actual es justifica per si mateix. La necessitat de crear llaços culturals amb la resta d'Europa no pot deixar de banda la formació en escriptura creativa i els espais de divulgació literaris. L'interès d'una Escola d'Espectura com la de l'Ateneu Barcelonès és innegable en aquests moments. La seva vocació d'innovació en el camp de la formació i la divulgació ens porten a la voluntat de buscar, a la resta d'Europa, actors socials i culturals que estiguin fent una

tasca semblant i, un cop trobats, portar a terme la tasca de generar un embrió en la coordinació entre ells.

Un altre dels arguments que ens portaren a veure la necessitat d'aquest projecte i a impulsar-lo conjuntament amb la Institució de les Lletres Catalanes és la necessitat d'un reconeixement formal dels estudis que l'Escola d'Espectura ofereix. Actualment no existeix cap normativa que reguli els estudis d'espectura creativa, de la mateixa manera que el reconeixement d'altres formacions, com la de cinema o la de circ, pateixen un buit legal que és necessari resoldre.

En països de tradició anglosaxona fa molts anys que existeixen aquests cicles formatius i són reconeguts en el ventall educatiu oficial. Ara sabem exactament quines són les solucions als diversos països europeus i pensem que conèixer diferents opcions ens ajuda a situar els estudis d'espectura creativa en el marc legal català de la millor manera possible.

Així doncs, el coneixement de la configuració d'escoles d'espectura creativa a Europa ha de ser una eina per normativitzar aquests estudis en el nostre país tot coneixent quins són els reglaments establerts en els països veïns.

Actualment l'Escola està en contacte tant amb el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació com amb el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya per iniciar un camí que permeti el un reconeixement formal dels estudis d'espectura creativa. Aquest serà un procés que requerirà d'una tasca de documentació important per fer una proposta sòlida.

L'objectiu inicial de la recerca era afavorir el coneixement i l'intercanvi entre les escoles de creació literària europees.

Els resultats que esperàvem eren, doncs, els següents:

- **Conèixer el panorama europeu en l'àmbit de l'ensenyament de l'espectura creativa.**
- **Conèixer la regulació legislativa dels estudis d'espectura creativa a diferents països europeus.**
- **Obrir camins per compartir els programes de formació i creació literària.**
- **Posar les bases per enriquir i intercanviar les activitats de difusió i promoció de la creació literària.**
- **Veure la possibilitat de crear espais per l'intercanvi entre el professorat i l'alumnat de les diferents escoles d'espectura creativa.**

Els apartats que aquest treball exposa a continuació són els resultats obtinguts després de cinc mesos d'investigació i, com a conseqüència, noves coneixences, alguns viatges i altres nous objectius.

2. RESULTATS DE LA RECERCA

2.1. PANORAMA PER ESTATS

ESTAT ESPANYOL

Abans d'endinsar-nos en l'estudi del panorama europeu, seria interessant tenir un coneixement bàsic del context que ens envolta al nostre propi estat, tant per saber exactament com és la realitat més propera com per tenir-ne coneixença a l'hora d'anar a prendre contacte amb altres escoles arreu d'Europa i estudiar-ne les possibles semblances o diferències.

Obviant ara la nostra pròpia escola, algunes de les escoles més importants en aquest àmbit són, per ordre de proximitat, les següents:

AULA DE ESCRITORES (BARCELONA)

S'hi imparteixen cursos trimestrals o anuals (20 o 60 hores en total), virtuals o presencials, dividits en dues gran àrees: cinema i literatura (poesia, relat, novel·la), en llengua castellana. Té la seva pròpia editorial, Hijos del hule, i anuncia comptar amb alumnat amb obra publicada en aquesta o altres editorials. Ofereix suport per l'accés al mercat editorial.

(Lloc web: auladeescritores.com)

UNIVERSITAT AUTÒNOMA (BARCELONA)

El seu Departament de Filologia Espanyola organitza un programa d'Esriptura Creativa dirigit i obert al públic general, entre l'octubre i el maig, que es desenvolupa en sessions setmanals de tres hores. Aquest grup també ofereix cursos d'estiu.

(Lloc web: seneca.uab.es/files/cursos/escrituracreativa.htm)

ALTRES UNIVERSITATS DE CATALUNYA

Pel que fa a màsters i postgraus de les nostres universitats, no se n'ofereix cap relacionat directament amb l'escriptura creativa, però sí, per exemple, els següents:

- Màster oficial en Ficció en Cinema i Televisió (Universitat Ramon Llull)
- Màster oficial en Estudis catalans: Llengua i Literatura i les seves Aplicacions (UAB)
- Màster oficial en Literatura Comparada (UAB)

- Màster oficial en Llengua Espanyola i Literatura Hispànica (UAB)
- Màster oficial en Estudis Superiors de Llengua, Literatura i Cultura Catalanes (Universitat Rovira i Virgili de Tarragona)
- Màster en Correcció i Assessorament Lingüístic (UAB)
- Màster en Llibres i Literatura Infantil i Juvenil (UAB)
- Màster en Estudis Literaris en l'Era Digital (Universitat Pompeu Fabra)

Com veiem, majorment estan relacionats amb la literatura però no específicament amb l'ensenyament pràctic de l'escriptura. En el sentit creatiu, només en trobem dins l'àmbit publicitari o periodístic.

ESCOLA DE LLETRES (TARRAGONA)

Està, tal i com diu el seu bloc, “orientada al desenvolupament dels coneixements, tant pràctics com teòrics, de les lletres catalanes, i estructurada en tres àrees temàtiques: Dir, Llegir i Escriure, amb mòduls tallers i mòduls aula, aquests darrers de conversa, debat o estudi teòric.” Participa d'activitats culturals a la ciutat i organitza presentacions de llibres i xerrades diverses, entre altres iniciatives. Fins el moment compta amb un claustre de set professors que ofereix diversos tallers de creació literària (escriptura, anàlisi, experimentació...), un cercle de lectura creativa en dos nivells, diversos tallers de poesia i tutories literàries amb atenció individualitzada. Les classes o trobades solen tenir una durada de dues hores i estan restringides a un nombre de vint persones; solen ser setmanals o quinzenals i tenir una durada trimestral. Pot ser interessant saber que un dels seus tallers de poesia versa sobre l'expressió oral, a més a més de l'expressió escrita, i que està orientat a instrumentalitzar la veu per poder dir poesia en públic.

(Lloc web: blocs.mesvilaweb.com/escolalletres)

TALLER D'ESCRITURA DEL PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCS (VIC)

Aquest taller, que s'impartirà entre els mesos d'abril i juny d'aquest any 2008, pretén ser la primera pedra d'un camí que té com a objectiu a llarg termini la creació d'un escola d'escriptura a Vic. Organitzat en el si del Patronat d'Estudis Osonencs (que emmarca aquest i altres cursos d'altres disciplines) i amb el suport de la Fundació Mil·lenari de Caixa Manlleu i la publicació “El 9 nou”, el taller serà impartit per en Miquel Vilardell amb la col·laboració de n'Emili Teixidor i l'Antoni Pladevall. A més a més del professor Miquel Vilardell, altres tres persones en formen el Consell Directiu.

Segons la pàgina web: “El Patronat d'Estudis Osonencs, interessat no sols per l'estudi i la investigació, sinó també per les diferents formes d'expressió no específicament acadèmiques, organitza un Taller d'Esclusura obert tant a les persones a qui agrada escriure i volen perfeccionar la tècnica i l'estil, com a les que s'hi voldrien dedicar i els manquen eines. El Taller estimularà la creativitat, tant a partir de la lectura de textos d'autors reconeguts com de l'esclusura dels mateixos alumnes.”

Pel que fa a la **metodologia**: “El curs consta de deu classes de dues hores cada una, impartides un cop per setmana. Cada classe té una part teòrica, d'anàlisi de diferents estils i tècniques, a partir de fragments de reconegudes obres literàries. Una segona part, consisteix en petits exercicis a partir de les respostes donades al “Qüestionari Proust”, seguint les pautes dels textos analitzats. Així mateix, l'alumne serà lliure de presentar tot allò que hagi escrit pel seu compte. El curs ha de ser interactiu i participatiu, i amb la proposta de presentar un treball final, a partir del que es vagi aprenent.”

Els **continguts** del curs es desenvolupen en deu blocs:

1. Introducció al curs. Llenguatge oral i llenguatge escrit. Principis de l'expressió escrita. La redacció.
  2. Principis narratius : anècdota, tema, argument.
  3. Desenvolupament de l'argument. Els principis clàssics : plantejament, nus i desenllaç.
  4. Estils gramaticals i narratius.
  5. Formes de diàleg.
  6. El punt de vista.
  7. Creació de personatges.
  - 8 . Llengua i registres lingüístics dels personatges.
  9. Diferents tipus de desenllaç: obert, sobtat, inacabat.
  10. Recursos expressius.
- (Lloc web: <http://tallerescritura.blogspot.com/>)

ESCUELA DE ESCRITORES ALONSO QUIJANO (ALCÁZAR DE SAN JUAN, LA MANXA)

El Fórum Alonso Quijano es va concebre com a projecte integrador de cultura, formació i oci amb seu en el Convent de Santa Clara, antic monestir del segle XVI, situat a la ciutat d'Alcázar de San Juan i declarat Monument d'Interès Provincial el 1982. Actualment acull l'Hotel HUSA i la Escuela de Escritores Alonso Quijano. La seva inauguració oficial data de 2003 i el seu objectiu fonamental era i és impulsar l'activitat empresarial, formativa i sociocultural a través de la promoció turística de la zona, serveis d'hoteleria i formació d'escriptors, ensenyament de la llengua i la cultura espanyola per a estrangers i formació de tècnics en els àmbits prioritaris de turisme i cultura.

La Escuela de Escritores Alonso Quijano, primera iniciativa del fòrum homònim, és la primera escola de creació literària de La Manxa i neix de la voluntat de donar continuïtat a la tradició literària que inicià en aquesta terra l'autor del Quixot. L'octubre de 2003 celebrà el seu primer taller literari, *La palabra como vehiculo creativo*, impartit per les escriptores Rosa Regás i Teresa Martín Taffarel (professora també de l'Escola d'Espectura). La lliçó inaugural, el gener següent, estigué a càrrec de l'escriptor Juan Manuel de Prada, Premi Planeta 1997 y Premi Nacional de Narrativa 2004. La fundadora i directora fou Dolors Millat Llusa (fundadora també de l'Aula de lletres, escola mare de la nostra) fins que el 2005 començà a compartir la direcció amb Pau Pérez López (actual director de la nostra escola, juntament amb Jordi Muñoz). La Escuela de Escritores Alonso Quijano és doncs germana de la nostra des del seu naixement; l'agermanament formal que actualment ens uneix només era doncs una qüestió de nomenclatura (No cal dir que compartim amb aquesta escola objectius i metodologies). Actualment la dirigeix Paloma Mayordomo.

Aquest és un projecte pioner a la Manxa i el seu objectiu és convertir-se en un referent en escriptura creativa; però se sent també compromesa amb la formació, l'educació i la igualtat, i dóna suport a totes aquelles activitats encaminades a difondre la lectura i l'escriptura.

La seva programació (organitzada en cursos regulars i tallers literaris) s'imparteix en caps de setmana alterns que permeten compaginar-la amb la vida professional. A més dels tallers l'escola ofereix assessorament lingüístic, tutories i altres activitats socioculturals, lliçons literàries dictades per escriptors de primera línia i professionals del món editorial, jornades, seminaris, congressos, trobades amb altres escoles, viatges literaris... S'hi ofereixen eines i mètodes per millorar la tasca literària d'aquells de desitgin fer servir la paraula per canalitzar la creativitat o com a instrument de treball. L'escola es dirigeix doncs:

- Als amants de la llengua i la literatura que vulguin convertir la seva passió en un ofici o aprofundir en el plaer de l'escriptura.
- A les empreses i institucions que desitgin donar una formació continua als seus treballadors

que millori la seva redacció i comunicació verbal i no verbal.

Fou nascuda amb la idea de consolidar tres eixos:

- narrativa (conte i novel·la), poesia i guió (cinema i televisió).
- formació en oficis de l'edició (lectors professional, corrector d'estil i editor).
- llengua i literatura espanyola per a estrangers.

Actualment s'estudia l'ampliació a altres dos:

- oralitat.
- dramatúrgia.

Durant aquests quatre anys hi són passats, entre altres col·laboradors: Juan Manuel Caballero Bonald, José María Merino, Luis Mateo Díez, José Corredor-Matheos, Mercedes Abad, Pedro Zarraluki, Rosa Regás i Dionisio Cañas.

El claustre per al curs 2007-2008 és de vint-i-dos professors, alguns d'ells compartits amb la nostra escola.

A més d'estar agermanada amb l'Escola d'Espectura, la Escuela de Escritores Alonso Quijano ens acompanyà en el nostre viatge literari a Buenos Aires el maig de 2007, on s'agermanà també amb Casa de Letras en un acte conjunt de totes tres escoles. A més a més, compta amb el suport del Patronato Municipal de Cultura de Alcázar de San Juan i de la Escuela de Escritores de Madrid, també col·laboradora de la nostra escola. També és la primera escola en obtenir un *Certificado Integral de Calidad en Destino Turístico*. El 2007 aconseguí el *Premio Corazón de la Mancha 2006 a la Proyección Cultural* que atorga la cadena de ràdio ONDA CERO. A més, compta amb el president de la Junta de Comunidades de Castilla La Mancha, José María Barreda, com a membre honorífic del Fórum Alonso Quijano.

L'escola té un revista literària digital anomenada *Escribe* (www.culturalaq.com) inaugurada el 23 d'abril de 2007, producte d'una taller d'edició en Internet. Existeix un Club de Lectura que se reuneix a la seu de l'escola i un Certamen literari per a alumnes i exalumnes on col·laboren associacions i entitats culturals locals i estatals. L'escola també participa anualment en la Universidad de Verano Alonso Quijano organitzada per l'Ajuntament i el Patronato Municipal de Cultura de Alcázar de San Juan, la Universidad Autónoma de Madrid, la Universidad Complutense de Madrid i la Universidad de Castilla La Mancha.

Al llarg d'aquests anys l'escola ha sumat més de 430 matrícules. La majoria d'aquests alumnes són dones, que dupliquen en nombre als homes. La franja d'edat majoritària (tot i que es rep gent de totes les edats) és entre 30 i 50 anys. Habitualment la majoria tenen estudis universitaris; la professió majoritària de l'alumnat és la de professor. La gran part pertany a la mateixa província, sobretot a la pròpia ciutat d'Alcázar; també acull alumnat de Barcelona (segona província en nombre d'alumnat a les aules, possiblement com a conseqüència de l'agermanament).

Oferta formativa dels darrers anys:

Curs 2004-2005:

- Curs de narrativa: iniciació (25 hores) i aprofundiment (110)
- Curs de poesia: iniciació (25) i aprofundiment (110)
- Curs d'estil (40)
- Curs de literatura/lectura (18)
- 10 lliçons amb col·loqui

Curs 2005-2006:

- *Claves para la escritura narrativa* (96 hores)
- *La escritura poética* (96)

- *El arte de contar* (conte, 96 hores)
- *Bases para construir una novela II* (96)
- *Recursos para la creación literaria* (32)
- *La pasión lectora* (26)
- *Viajes y paseos en la literatura* (taller, 10)
- *¿Cuántos cuentos cuentas tú?*(narració oral, 30 hores)
- *Iniciación informática para escritores* (20)

Curs 2006-2007:

- Tallers breus de cap de setmana. D'aquests dotze, només deu van arribar a impartir-se, però alguns d'ells(*) van ser ampliat amb amb segones i terceres parts.
  - *Taller de cuento: narrativa breve.*
  - *Taller de novela: bases para construir una novela. (I, II y III*)*
  - *Taller de recursos informáticos para escritores: escribe en internet.*
  - *Taller de narració oral: cuento contigo.*
  - *Taller de edición en Internet I: crea tu propia revista literaria digital.*
  - *Taller de escritura teatral: iniciación a la escritura teatral.*
  - *Taller de poesía: el viaje y el poema.*
  - *Taller de lectura: el texto espejo. (I y II*)*
  - *Taller de personajes literarios: los mundos habitados.*
  - *Taller de edición en Internet II: páginas web culturales.*
  - *Taller de narrativa: herramientas del narrador.*
  - *Taller de poesía, fotografía y vídeo: contemplación y acción.*

Curs 2007-2008:

- Cursos regulars de narrativa, poesia i lectura.
- Tutories de conte i poesia.
- Tallers breus de cap de setmana:
  - *Taller de narrativa: de la idea al texto literario.*
  - *Taller de cuento: el arte de ser breve.*
  - *Taller de poesía: poesía visual, poesía en movimiento.*
  - *Taller de lectura: narración, poesía y reflexión.*
  - *Taller de lenguaje y estilo.*
  - *Taller de relatos de viaje: la vida es un viaje.*
  - *Taller de poesía: el amor y el desamor en la poesía.*
  - *Taller de relato policíaco.*
  - *Taller de poesía: la poesía y el vino. Excursión bodega de Castilla la Mancha.*
  - *Taller de guión: iniciación al guión de series de televisión (Sit-com: comedia de situación)*
  - *Taller de personajes literarios: los mundos habitados.*
  - *Taller de poesía en la naturaleza. contemplación y acción: poesía, fotografía y vídeo. Excursión a las lagunas de Ruidera y Alameda de Cervera.*
  - *Taller de novela.*
  - *Taller de la plástica a la escritura: creación artística.*
  - *Taller de cómic.*
  - *Taller de títeres.*
  - *Taller de narración oral: el arte de contar cuentos.*
  - *Taller de iniciación a la interpretación.*
  - *Talleres de radio en col·laboració amb Onda Cero Alcázar de San Juan.*
  - *Taller de relato erótico.*

- *Taller de informática y nuevas tecnologías aplicadas a la escritura.*
- *Taller de corrección tipográfica.*
- *Tallers en la Universidad de verano Alonso Quijano 2008:*
  - *Taller de creatividad: ¿quién inventa qué?*
  - *Taller de la ilustración a la escritura. Imagen, cuento, literatura: tres pilares para la expresión.*

Contacte:

Adreça de correu electrònic: forumaq@hotelconventosantaclara.com

Lloc web: www.hotelconventosantaclara.com

Adreça: Plaza de Santa Clara, s/n, 13600 Alcázar de San Juan (C.Real)

Tel.: 671 61 04 87 i 926 55 08 76 - Fax: 926 54 77 18

ESCUELA DE ESCRITORES (MADRID)

Com ja s'ha dit anteriorment, Escuela de Escritores va compartir amb l'Escola d'Esriptura la iniciativa *Apadrina una paraula*, proposada al voltant de la diada de Sant Jordi del passat 2007. Per la seva banda, l'any 2006, Escuela de Escritores protagonitzà una experiència interactiva semblant: . Actualment ambdues escoles projecten altres iniciatives comunes i la formalització del seu agermanament en un acte conjunt amb la Escuela Alonso Quijano, ja agermanada amb totes dues.

Per fer-nos una idea de l'abast del seu treball, val a dir que més de sis-cents alumnes van passar per les aules de Escuela de Escritores durant el curs passat.

Per entendre la seva història i els seus objectius, val la pena llegir la presentació que el seu director, Javier Sagarana, en fa a la seva web:

“Bienvenido a Escuela de Escritores: un centro literario cuya actividad principal es la enseñanza de la escritura, tanto en su faceta más creativa (narrativa, poesía, cine, blogs, etc.), como en lo que se refiere a la corrección estilística y gramatical. Si te gusta escribir, leer o, simplemente, compartir tus inquietudes literarias, seguro que te vas a sentir como en casa.

En Escuela de Escritores tenemos claro que la escritura es sobre todo un oficio, un oficio que se puede y se debe aprender. Un oficio que, practicado con gozo, se convierte en un juego; un oficio que, realizado con maestría y talento, se convierte en arte. Enseñar este oficio es nuestra razón de ser.

Escuela de Escritores se creó en junio de 2003, aunque para conocer la historia completa hay que remontarse más atrás, a octubre del año 2000, cuando el Taller de Escritura de Madrid abre sus primeros grupos en Internet. Coordinados por Isabel Cañelles —y con el apoyo inestimable de Enrique Páez— los talleres en internet pasan, en apenas tres años, de esos primeros dos grupos reducidísimos que iniciaron esta aventura, a convertirse en un espacio de encuentro y aprendizaje de los escritores hispanohablantes del mundo entero. Así, convertida ya en referencia de la enseñanza de la escritura creativa a través de Internet, en 2003 la Escuela de Escritores se independiza y, siempre con Isabel Cañelles al frente, empieza a hacerse grande. Crecemos y nuestra consolidada y pionera escuela en Internet pronto se ve acompañada por la escuela presencial en Madrid, la sección de cursos para empresas y el servicio de corrección de textos. Este último año, además, como hermanas pequeñas a las que auguramos un magnífico futuro, han nacido también la Escuela de Escritores de Burgos y la de Zaragoza.

En octubre de 2006, Isabel Cañelles abandona la dirección de la Escuela para dedicar más tiempo a su vocación de escritora, y me corresponde a mí —y al equipo de socios y profesores de la Escuela— la difícil tarea de continuar su excelente labor.”

Actualment formen l'equip tècnic d'aquesta escola nou persones, encapçalades per Javier

Sagarna i Germán Solís. El Claustre compta amb vint-i-nou professors per a cursos en xarxa i divuit (alguns coincidents amb el primer grup) per a cursos presencials. Se n'afegeixen sis més com a col·laboradors o com a professors de cursos per a empreses.

Pel que fa l'**oferta formativa**, s'organitza en tres blocs:

- **Cursos per Internet:**

- Nivell 1:
  - *El gozo de escribir* (1 mes)
  - *Microliteratura* (1 mes)
  - *Iniciación a la escritura creativa* (3 mesos)
  - *Redacción y estilo* (3 mesos)
  - *Escribir para cine y televisión* (3)
  - *Escritura y blogs* (3)
  - *Herramientas para escribir una novela* (9)
- Nivell 2:
  - *Iniciación al relato breve* (3)
  - *Literatura infantil y juvenil* (3)
  - *Literatura fantástica* (3)
  - *Redacción periodística* (6)
  - *Géneros literarios* (6)
  - *Iniciación a la poesía* (9)
- Nivell 3:
  - *Avanzado de literatura infantil* (6)
  - *Escribir con los clásicos* (6)
  - *Avanzado de poesía* (9)
  - *Relato breve avanzado* (9)
  - *Curso tutorial de novela* (9)
- Nivell 4:
  - *Proyectos narrativos avanzados* (9)

- **Cursos presencials:**

- En Madrid:
  - Cursos anuals:
    - De relat breu: *Relato breve*, *Relato breve avanzado* i *Relato contemporáneo*.
    - De poesia: *Poesía* i *Proyectos poéticos*.
    - De guió: *Guión cinematográfico* i *Guión avanzado*.
    - De novel·la: *Novela* i *Proyectos narrativos avanzados*.
  - Altres cursos semestrals o trimestrals: *Literatura erótica*, *El gozo de escribir*, *Iniciación a la escritura creativa*, *Escribirse: lo autobiográfico*, *Lecturas: las deudas contraídas*, *Escribir para teatro*, *Literatura y psicología*, *Redacción y estilo*, *Avanzado de literatura infantil* i *Literatura fantástica*.
- En Burgos: *Redacción y escritura creativa* (curs anual), *Relato breve* (curs anual) i *Escribir con los clásicos* (curs semestral)
- En Saragossa: *Escritura creativa* i *Poesía*.

- **Cursos per a empreses i entitats:** *Redacción empresarial eficaz*, *Promoción y concursos* i *Servicios editoriales*. Han treballat ja amb el Congrés dels Diputats, Vodafone, el Museu Guggenheim, la Universidad Complutense de Madrid, Ferrovial, el despatx d'advocats Gómez-Acebo & Pombo o Mercedes-Benz

Des del lloc web de l'escola es pot accedir a totes les publicacions en xarxa o en paper de l'alumnat i del professorat.

Escuela de Escritores col·labora amb Cadena Ser, Expo Zaragoza 2008, TeleMadrid Radio, Onda Madrid Radio, Radio Kanal i altres entitats en diverses propostes culturals i de concursos literaris. A més a més, cada mes de juny, l'escola organitza les seves Jornades de Creació Col·lectiva.

Té servei de correcció i valoració de textos.

No es reconeixen els cursos com a crèdits universitaris.

Contacte:

Adreça de correu electrònic: info@escueladeescritores.com

Lloc web: escueladeescritores.com

Adreça: Ventura Rodríguez 11 (28008) de Madrid

Tel.: 917583187

ESCUELA CONTEMPORÁNEA DE HUMANIDADES (MADRID)

Imparteix diversos cursos de narrativa, relat i novel·la, entre altres. També té servei de correcció i valoració de textos. Entre els quatre màsters que imparteix trobem el de Creació Literària, adreçat només a un grup de vint alumnes que han de ser llicenciats "*decididos a dedicarse a la creación literaria: novelistas, cuentistas, poetas, dramaturgos, guionistas, periodistas, ensayistas o filósofos*" (manté convenis amb la Universitat Complutense de Madrid i amb la Universitat Lund's de Suècia). En aquest màster la feina és tutoritzada de forma individual; consta de 390 hores i es desenvolupa al llarg d'un únic curs acadèmic (divisible en dos, si l'alumne ho vol) i se subdivideix en quatre especialitats: *Creación literaria y artes, Novela contemporánea, Técnicas de relato breve* i *Crítica y lectura profesional*.

(Lloc web: ech.es)

ESCUELA DE ESCRITURA DE LA UNIVERSIDAD DE ALCALÁ DE HENARES (MADRID)

Imparteix tallers per tal de donar recursos a l'alumnat de la pròpia universitat i només aquesta reconeix les hores de treball com a crèdits de lliure elecció de les seves titulacions.

(Lloc web: escritura-uah.es)

HOTEL KAFKA (MADRID)

Imparteix cursos en tres branques: escriptura creativa, guió i publicitat. Realitza un màster en escriptura creativa de 162 hores lectives, al llarg d'un únic curs acadèmic, dividit en quatre blocs: *Creación literaria, Lectura e investigación, Introducción al lenguaje poético* i *La escritura de las ideas*.

(Lloc web: hotelkafka.com)

TAI, ESCUELA SUPERIOR DE ARTES Y ESPECTÁCULOS (MADRID)

Imparteix sis carreres i tretze màsters (“*Otorgando su titulación como título propio y exclusivo de esta institución con reconocido prestigio nacional e internacional*”, segons la seva web), d’entre els quals destaquen la carrera de *Literatura creativa* (desenvolupada al llarg de tres cursos acadèmics, subdividida en cinc especialitats, que no s’impartirà aquest curs 07-08) i els màsters de *Guión de cine y televisión*, *Literatura narrativa* i *Creación literaria infantil* (tots tres dividits en matèries, pràctiques i treballs de camp, a raó de 12 hores setmanals).

(Lloc web: escuela-tai.com)

TALLER DE ESCRITURA (MADRID)

S’hi imparteixen cursos virtuals i presencials (dues hores setmanals) de relat, novel·la o guió. Compten amb alumnat amb obra publicada. Acadèmicament, no es reconeixen els cursos més enllà de la pròpia escola.

(Lloc web: tallerdeescritura.com)

ESCUELA DE LETRAS (MADRID)

Imparteix un curs anual de *Creación literaria y lectura crítica* de 140 hores, que opcionalment pot allargar-se dos anys més amb: *Progresión y Maestría*. Imparteix també cursos menors (d’entre 8 a 34 sessions d’hora i mitja) d’escriptura creativa, poesia, relat, teatre, cinema, publicitat, periodisme i lectura professional, i també cursos d’empresa. Es pot optar per cursos presencials o bé per Internet. Aquesta escola també compta amb alumnat amb obra publicada. Ofereix servei de valoració de textos i suport professional, mitjançant la seva agència literària. Acadèmicament, tampoc no es reconeixen els cursos més enllà de la pròpia escola.

(Lloc web: escueladeletras.com)

FUENTETAJA (MADRID)

Ofereix tallers presencials o per correspondència, d’escriptura creativa, relat, novel·la, guió, poesia o periodisme. Els tallers es realitzen en tres nivells (*iniciación, avanzado y profundización*) i poden allargar-se entre uns pocs mesos i tres anys.

(Lloc web: fuentetajaliteraria.com / fuentetajaliteraria.net)

ESCUELA DE ESCRITORES ESCRIBES (SEVILLA)

S’hi imparteixen seixanta-sis cursos de vint o quaranta hores, presencials o en xarxa, en cinc blocs: Escriitura, Llengua i estil, Oficis de l’edició, Comunicació, i Literatura i Humanitats. Per a la poesia i la narrativa, s’ofereix un itinerari de quatre cursos. S’hi ofereixen també servei de gestió de premis literaris, tutories i assessorament i correcció de textos.

Hi treballen més de trenta docents, d’entre els quals alguns són compartits amb la nostra escola.

En el futur s’estudiarà la possibilitat de formalitzar l’agermanament d’aquesta escola amb l’Escola d’Escriitura.

(Lloc web: escribes.es)

ESCUELA CANARIA DE CREACIÓN LITERARIA (TENERIFE)

Imparteix un curs de Creació Literària de 100 hores de durada, dividit en sessions d'escriptura (3 hores per setmana) i sessions de lectura o tècniques narratives (1 hora per setmana). S'hi ofereixen altres cursos com ara cursos per a joves, el curs *Mis memorias* o el curs *Saber contar* que s'imparteix a distància. També altres cursos més curts (de 10, 20 o 40 hores, per exemple) de relat, poesia, drama, cinema, literatura infantil i juvenil, novel·la,... Compta també amb servei de lectura i informes crítics.

(Lloc web: www.escuelaliteraria.com)

ALTRES

A més a més, és força fàcil trobar moltes altres iniciatives a la xarxa, com ara:

- EL MONO ROJO (MADRID), imparteix un curs presencial en tres nivells que es desenvolupen seqüencialment al llarg d'un any, a raó de 2 hores setmanals.
- LETRAS EN LETRA (SALAMANCA), imparteix cursos trimestrals d'escriptura creativa.
- TALLER DE ESCRITURA 4 CUENTOS (A CORUÑA).
- CLARA OBLIGADO, taller d'escriptura creativa i servei de correcció i valoració de textos.
- TALLER DE ESCRITURA PARÉNTESIS (MÁLAGA).
- TALLER SCRIPTORIUM, escola d'escriptura mitjançant tutories individualitzades.
- MOLTS ALTRES TALLERS *ON LINE*, com ara literaturas.com, escritores.org o portaldeleescritor.

ALGUNES CONCLUSIONS

- L'ensenyament de l'escriptura literària a l'Estat espanyol és una realitat des de fa vint anys, amb ofertes cada vegada més abundants i de major qualitat. Aquesta realitat es concentra fonamentalment a Barcelona i Madrid, tot i que també hi ha altres focus importants.
- En general, el reconeixement dels cursos i les titulacions impartides no sol anar més enllà de les seves escoles i del seu possible prestigi. Són excepcions la nostra pròpia escola (que té convenis amb la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma, la Universitat Politècnica de Catalunya i la Universitat Pompeu Fabra, que reconeixen els nostres cursos com a crèdits de lliure elecció, sempre que vagin més enllà de les 40 hores de durada, i que ha aconseguit també que els seus cursos estiguin reconeguts pel Departament d'Educació com a formació permanent del professorat, la Escuela de Escritura de la Universidad de Alcalá de Henares (òbviament reconeguda en si mateixa, dins les seves titulacions) i la Escuela Contemporánea de Humanidades de Madrid (que manté certs convenis, com dèiem, amb la Universidad Complutense de Madrid i amb la Universitat Lund's de Suècia).
- A més a més d'una àmplia oferta de cursos trimestrals i anuals, algunes de les escoles d'escriptura descrites imparteixen cursos de forta càrrega horària i lectiva, com ara màsters o carreres de titulació pròpia, que arriben a durar fins a tres cursos acadèmics. Però hem d'aclarir que, tot i aquestes nomenclatures, aquests màsters o carreres tenen una càrrega horària inferior, semblant o poc superior (segons els casos) que els nostres

itineraris.

- Gran part de les escoles ofereixen el servei de lectures i informes crítics de textos.
- A la majoria d'escoles d'escriptura (entre les que s'inclou l'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès) hi ha alumnes que aconseguen publicar la seva obra.
- La nostra escola no coincideix en les següents ofertes:
  - Moltes de les escoles també imparteixen cursos en xarxa.
  - Hi ha una parell d'escoles que tenen la seva pròpia editorial, una d'elles té la seva pròpia agència literària i altres afirmen oferir suport per accedir al mercat editorial.
  - Diverses escoles publiquen, al final del curs, un llibre amb els millors textos del seu alumnat.

REGNE UNIT

La gran diferència d'aquest estat amb la resta d'estats europeus és sens dubte la qualitat universitària d'aquests estudis, és a dir, així com a la resta d'Europa s'estudia l'escriptura literària o bé en àmbits majorment no universitaris o bé amb àmbits universitaris molt concretes amb històries joves que no superen els deu anys de vida, al Regne Unit són ben poques les Universitats que no compten amb, si més no, una titulació sobre *Creative Writing*.

Per tal de deixar constància d'aquest fet, a continuació desenvoluparem els següents punts:

- Titulacions universitàries relacionades amb l'escriptura creativa que actualment s'imparteixen al Regne Unit.
  - Alguns exemples concrets:
    - **Manchester Metropolitan University**
    - **University of East London**
    - **Bangor University of Wales (desenvolupat extensament al punt 2.2)**
- Altres iniciatives a l'àmbit no universitari.

TITULACIONS UNIVERSITÀRIES

(Segons www.educationuk.org)

D'entre les cent setze universitats i els cinquanta-tres *Higher Education Colleges* (Col·legis d'Educació Superior) del Regne Unit, aproximadament uns vuitanta centres imparteixen titulacions superiors de primer grau o *Undergraduate Courses* (*Honours Bachelor of Arts / Diploma of Higher Education /etc.*) relacionades totalment o parcial amb l'escriptura creativa i més de seixanta n'imperteixen postgraus o *Postgraduate Courses* (*Master of Arts / Doctorats de investigació /etc.*).

UNDERGRADUATE

2047 titulacions trobades en 82 institucions. Al costat de cada universitat, el nombre de titulacions de primer grau que imparteix relacionades amb *Creative Writing*:

Roehampton University 220	University of Bradford 2
Kent, University of 36	Essex University 2
University of (the) Arts London 6	University of Wales, Newport 8
Middlesex University 16	Grimsby Institute of Further & Higher Education 2
Nottingham Trent University 6	University of Glamorgan 4
Buckinghamshire Chilterns University College 28	Chester, University of 64
University College Falmouth 2	Bangor, University of Wales 14
Brunel University 6	University of Warwick 2
Goldsmiths, University of London 6	East London University 41
The University of Greenwich 50	Hull University 18
Sheffield Hallam University 5	Chichester University 69
Bath Spa University 42	London Metropolitan University 28
Kingston University 114	Lancaster University 8
University of Leeds 1	Salford University 2
University of Derby 138	Gloucestershire, University of 16
University of East Anglia 8	University of Westminster 6

University of Hertfordshire 8
 Swansea, University of Wales 2
 Surrey University 4
 Liverpool University 12
 Aberystwyth, University of Wales 2
 Staffordshire University 14
 Leicester, University of 1
 Trinity College Carmarthen 8
 University of Winchester 47
 Huddersfield, University of 39
 De Montfort University 18
 Cardiff, University of Wales Institute 4
 Manchester Metropolitan University 104
 Portsmouth, University of 12
 University of Teesside 6
 Queen's University Belfast, The 4
 Sunderland University 2
 University of Cumbria 18
 University of Bedfordshire 15
 University of Strathclyde 13
 University of Wolverhampton 237
 Edge Hill University 68
 Birmingham University 2
 UCE Birmingham 14
 Plymouth, University of 4

University of Bolton 57
 Northampton University 134
 The University of Ulster 2
 Central School of Speech And Drama 2
 University of Worcester 4
 College of St Mark And St John 34
 London South Bank University 6
 Central Lancashire, University of 20
 Royal Holloway, University of London 4
 Truro College 1
 Lampeter, University of Wales 4
 Crawley College 2
 Lambeth College 1
 Ruskin College Oxford 2
 St Martin's College, Lancaster, Ambleside, Carlisle 4
 Northumbria University 6
 Mid Kent College of Higher And Further Education 1
 Cumbria Institute of the Arts 8
 Norwich School of Art And Design 4
 Weston College 1
 Aspire (Tamworth and Lichfield College) 2
 St Mary's College 101
 Aspire (Burton College) 1
 Newman College of Higher Education 16
 Open University 2

POSTGRADUATE & MBAs

317 titulacions trobades en 67 institucions. Al costat de cada universitat, el nombre de titulacions de postgrau o màsters que imparteix relacionades amb *Creative Writing*:

The University of Reading 1
 Bath Spa University 1
 Lancaster University 7
 City University, London 3
 Goldsmiths, University of London 10
 Anglia Ruskin University 4
 Thames Valley University 1
 London Metropolitan University 5
 The University of Greenwich 2
 Brunel University 4
 Chester, University of 1
 Essex University 10
 Kent, University of 4
 University of Southampton 4
 Loughborough University 4
 Middlesex University 2
 University of East Anglia 8
 Kingston University 6
 Birkbeck, University of London 2
 Coventry University 2
 University of (the) Arts London 1
 University College for the Creative Arts 1
 Surrey University 2
 University of Derby 1
 Nottingham Trent University 2
 University of Glasgow 2

Aberystwyth, University of Wales 6
 Gloucestershire, University of 9
 Salford University 6
 Chichester University 10
 Sheffield Hallam University 1
 Hull University 1
 Swansea, University of Wales 2
 Exeter University 4
 Bangor, University of Wales 29
 Roehampton University 6
 Bristol University 6
 Portsmouth, University of 3
 University of Cumbria 1
 Queen's University Belfast, The 21
 Manchester Metropolitan University 14
 York St John University 6
 De Montfort University 2
 University of Winchester 4
 Sussex University 8
 University of Brighton 2
 Trinity College Carmarthen 4
 Cardiff University 3
 Oxford University 1
 University of Strathclyde 9
 UCE Birmingham 6
 Imperial College London 2

Napier University, Edinburgh 4
University of Manchester 5
The University of Ulster 2
Royal Holloway, University of London 4
Canterbury Christ Church University 1
Plymouth, University of 6
Newcastle University 12
University of Edinburgh 3

Southampton Solent University 4
UHI Millennium Institute 6
Northumbria University 3
Open University 2
University of St Andrews 4
St Martin's College, Lancaster, Ambleside, Carlisle 3
Lampeter, University of Wales 2

ALGUNS EXEMPLES DE TITULACIONS UNIVERSITÀRIES

MANCHESTER METROPOLITAN UNIVERSITY

Aquesta universitat compta amb vint *Undergraduate Courses* relacionats amb l'escriptura creativa d'entre els quals l'anomenat pròpiament *Honours Bachelor of Arts in Creative Writing*, que es pot cursar bé en tres anys a ple horari, bé en cinc anys, a horari parcial. Des de fa dues dècades aquesta titulació ofereix formació en escriptura d'autobiografies, ficció, poesia, guió, literatura de viatges i periodisme.

El **programa** té una base pràctica sobre consideracions crítiques i anàlisi del procés d'escriptura, tal i com actualment s'entén. Comença amb un any que estén el repertori de l'alumne amb lectures intel·ligents i tasques d'escriptura contextualitzades i focalitzades. Durant el segon any s'anima els alumnes a experimentar i explorar altres modes d'escriure, de forma que arribin al tercer any preparats pel treball de final de carrera.

Pel que fa a l'**avaluació**, no hi ha exàmens formals sinó diversos treballs que són proposats a l'inici del curs i que s'han de realitzar al llarg de l'any, amb l'ajuda i la guia dels professors-tutors.

A més a més, el centre compta amb una sala d'informàtica amb impressora i escàner per a l'ús de l'alumnat, a més d'accés a Internet i programari gràfic i d'edició de textos, específic per a realitzar tasques d'escriptura literària. També es treballa en la pràctica de les possibles sortides laborals: comunicació i negociació, treball en equip, lideratge d'equips, autoaprenentatge...

La mateixa Universitat compta també amb cinc *Postgraduate Courses* relacionats amb l'escriptura creativa d'entre els quals l'anomenat *Master of Arts in Creative Writing (Novel, Poetry, Life Writing and Children's Writing routes)* —i el seu gairebé homòleg en xarxa *Master of Arts in Creative Writing (Novel and Poetry routes)*—, que es pot cursar bé en un any a temps complert (dues tardes setmanals), o bé en dos anys (a raó d'una sola tarda setmanal); en qualsevol dels dos casos, afegint hores de tutoria i un any més per a completar el treball final; en total: **dos anys**. Cada tarda de feina inclou una o dues hores de lectura, seminaris i treballs, i contacte individual entre estudiants i professors.

L'**accés** requereix estudis anteriors de qualsevol tipus de *Bachelor of Arts*, quinze pàgines escrites, un text de crítica literària de menys de deu pàgines i dues referències acadèmiques o creatives.

El **programa** inclou: visites de professionals (llibreters, agents, editors); seminaris amb novel·listes, poetes i escriptors per nens que parlen i discuteixen sobre la seva obra i context; mòduls opcionals sobre ensenyament de l'escriptura creativa; els alumnes en xarxa hi participen mitjançant un fòrum internacional. Els treballs dels alumnes són valorats per professionals que els ajuden a desenvolupar diverses tècniques i un criteri editorial. Les opcions estilístiques i formals (composició, procés i presentació) s'ensenyen en cursos portats per escriptors o historiadors de la literatura. A més a més cal que els estudiants realitzin un projecte de recerca sota supervisió individual que versis sobre publicació, edició...

Finalment, el **treball final** del segon any ha de ser un projecte literari informalment supervisat per un tutor. El gènere el tria l'alumne: per exemple una novel·la d'un mínim de 40.000 paraules, un recull de poemes d'almenys 900 línies, una autobiografia completa o un llibre per nens.

Els graduats podran accedir al **món laboral** com a llibreters, agents, editors, professors d'escriptura literària o escriptors, per exemple.

UNIVERSITY OF EAST LONDON

Aquesta universitat compta amb sis *Undergraduate Courses* relacionats amb l'escriptura creativa d'entre els quals l'anomenat pròpiament *Honours Bachelor of Arts in Creative and Professional Writing*, per desenvolupar en **tres anys** a horari complet (o bé allargant en horari parcial) el potencial creatiu, crític i professional de l'alumne com a escriptor, de forma innovadora. Aquí s'entén l'escriptura com un factor de vida i treball en què alguns s'expressen de forma creativa i en què calen estructures formals. El programa pretén donar resposta a aquesta necessitat.

El **programa** de la titulació ofereix una introducció general de pràctiques d'escriptura mentre simultàniament es tria una especialització. Les assignatures exploren d'on vénen les idees, examinen diversos contextos d'escriptura i analitzen diverses formes i estructures. A més a més s'ajuda a l'estudiant a trobar els materials, a escriure en diversos gèneres, a entendre la importància de donar i rebre (*feedback*) i a criticar el seu procés d'escriptura. A més a més s'inclou l'aprenentatge específic del periodisme, els mitjans de comunicació, la música i l'escriptura creativa en si mateixa. Des d'aquesta universitat, l'objectiu és trencar les barreres existents entre la forma tradicional d'entendre l'escriptura literària de gènere i un nou acostament multi-mèdia. Se li dóna importància a l'experimentació (tant en poesia com en ficció i en drama) amb les noves possibilitats. Es té també present la futura inserció en el món laboral.

La **metodologia** inclou ensenyament i assessorament, mitjançant lectures, treball en petit grup, exercicis de recerca, projectes i presentacions en grup, desenvolupament de projectes d'escriptura individuals i treball d'escriptura de més extensió. A més a més es compta amb un laboratori on fer treballs en context multi-mèdia. Durant el darrer any cada estudiant haurà d'elaborar un projecte dins la seva àrea.

Per l'**avaluació** es tenen en compte la claredat en l'expressió i la capacitat crítica i d'anàlisi; i durant el darrer any: l'autonomia, l'organització i planificació, la habilitat en el treball de col·laboració i la capacitat d'atendre tant als detalls petits com a allò global.

ÀMBIT NO UNIVERSITARI

CLASSES D'ESCRITURA - WRITING CLASSES

Cada curs s'imparteix al llarg de deu setmanes, en grups d'entre cinc i deu persones, amb una primera sessió gratuïta introductòria i nou conferències durant les quals es treballa amb textos que el propi alumnat pot aportar. Els nivells impartits són: Escriitura Creativa I, Escriitura Creativa II i Novel·la I.

CURSOS D'ESCRITURA - WRITING COURSES

El Curs Original (*The Original Course*) es desenvolupa en deu sessions que es focalitzen en diversos aspectes de l'escriitura de ficció tot basant-se en discussions, exercicis i exemples. El Curs

Avançat (*The Advanced Course*) incideix en els factors estructurals de l'obra i en les seves veus narratives. Al Taller Intensiu d'Espectura (*Intensive Writing Workshops*) es pot treballar un projecte final en profunditat. A més a més, es pot optar també per passar una setmana a l'Estat francès, en un curs "residencial".

A MÉS A MÉS...

Altres exemples menors: L'escola d'espectura Writing School imparteix un curs d'espectura de novel·les i un altre de comunicació empresarial, La Fundació Arvon imparteix diversos cursos intensius d'una setmana sobre espectura creativa i Writingforge ofereix alguns cursos en xarxa.

ALEMANYA

Possiblement sigui Alemanya el país que encapçali la realitat de l'Europa continental en matèria d'ensenyament de l'escriptura. Dividirem les entitats alemanyes dedicades a l'ensenyament de l'escriptura entre aquelles que pertanyen a l'àmbit universitari i aquelles de fora d'aquest àmbit. Són les següents:

- **ÀMBIT UNIVERSITARI:** En aquest apartat descriurem algunes de les iniciatives actuals alemanyes més importants en aquest camp:
  - LITERATURINSTITUT (LEIPZIG)
  - MANUSKRIFTUNG (MÚNICH)
  - KREATIVES SCHREIBEN UND KULTURJOURNALISMUS (HILDESHEIM)
  - STUDIO LITERATUR UND THEATER (TÜBINGEN)
  - UNIVERSITÄT DE KÜNSTE (BERLIN)
- Abans de canviar d'àmbit farem algunes:
  - ALTRES CONSIDERACIONS SOBRE LES UNIVERSITATS ALEMANYES
- **ÀMBIT PRIVAT:** Aquí exemplificarem amb algunes les propostes que es poden trobar fora de l'àmbit universitari.
  - CORNELIA GOETHE AKADEMIE (FRANKFURT)
  - TEXTWERK (MÜNCHEN)
  - LITERARISCHES COLLOQUIUM (BERLÍN)
  - INSTITUT FÜR CREATIVES SCHREIBEN (BERLÍN)
  - SCHULE DES SCHREIBENS (HAMBURG)
  - DREI HOCH 3 (BREMEN)
  - SCHREIBIDEE (BERLÍN)
  - LEKTORAT UND SCHREIBBERATUNG (ON LINE)
- **ALTRES INICIATIVES:**
  - UNIVERSITATS POPULARS (“VOLKSHOCHSCHULEN”)
  - CASES LITERÀRIES (“LITERATURHÄUSER”)

ÀMBIT UNIVERSITARI

LITERATURINSTITUT (LEIPZIG)

Per ser una de les experiències més destacades d'Europa, tractarem aquest punt a l'apartat 2.2.

MANUSKRIFTUNG (MÚNICH)

La **Universitat de München** ofereix anualment un curs que porta per nom *Manuskriptung*, organitzat en dos semestres, en què s'imparteix un programa d'escriptura literària. L'accés requereix l'escriptura d'un text previ. La metodologia es basa en la crítica dels textos de l'alumnat. Una de les sessions es dedica a l'explicació del món de la publicació.

(Lloc web: <http://studenten.verwaltung.uni-muenchen.de/manuskriptum.htm>)

KREATIVES SCHREIBEN UND KULTURJOURNALISMUS (HILDESHEIM)

El títol d'aquest apartat és el nom d'una de les titulacions ofertes per la **Universitat de Hildesheim**: per a nosaltres, "Escriptura Creativa i Periodisme Cultural". Fou fundada pel reconegut autor alemany Hans Joseph Ortheil l'any 1998. Aquí es donen les eines i el material professional necessaris per a obtenir una ferma base artística i científica en aquest camp, tot passant també pel teatre i la música, la política cultural, la gestió cultural, la pedagogia, la filosofia, la psicologia o la sociologia.

Per accedir-hi s'ha de tenir una llicenciatura prèvia (*Bachelor* o equivalent) i passar un test específic d'aptitud artística. El resultat d'aquesta prova serà el criteri essencial per triar els únics deu alumnes que cada any poden començar aquests estudis. El títol obtingut és un Diploma Cultural i Científic i la durada dels estudis és de nou quadrimestres, a comptar des d'un quadrimestre d'hivern.

Aquesta titulació segueix les exigències i normes del Diploma alemany i és per això que el pla d'estudis s'**estructura** per mòduls organitzats en quadrimestres i suposa estudis d'una matèria principal (Literatura/ Escriptura Creativa i Periodisme Cultural), dues matèries subordinades de caràcter artístic-científic (Ciències de teatre i ciències de mitjans audiovisuals) i una matèria de caràcter científic (ciències de política, filosofia, sociologia, filologia o psicologia).

- Mòduls de primer i segon quadrimestre: Pràctica de l'escriptura creativa.
  1. Bases de l'orientació artística de l'escriptura creativa.
  2. Pràctica en prosa.
  3. Pràctica en poesia.
- Mòduls de tercer i quart quadrimestre: Pràctica de l'escriptura del periodisme cultural.
  1. Bases de l'orientació artística del periodisme cultural.
  2. Pràctica de crítica (en literatura, teatre, música, cinema...)
  3. Pràctica de la revista.
- Mòduls de primer a quart quadrimestre: Estudis teòrico-pràctics.
  1. Estudis teòrico-pràctics en el sector d'escriptura creativa o periodisme cultural.
  2. Projectes d'escriptura creativa o periodisme cultural.
  3. Pràctica d'escriptura creativa o periodisme cultural.
- Mòduls de primer a quart quadrimestre: Teoria i història de l'escriptura creativa.
  1. Teoria de l'escriptura creativa.
  2. Teoria i història de la literatura.
  3. Teoria i història de les formes periodístiques.

Són exemples d'**altres assignatures** que completen el currículum: Bases d'estudis de teoria de la literatura, Bases de l'escriptura creativa, *Short Stories* – (Raymond Carver), Poètiques de la literatura jove alemanya, Literatura alemanya actual als mitjans televisius, Varietats de les formes periodístiques.

L'**avaluació** de cada assignatura depèn dels treballs pràctics lliurats al final del quadrimestre. La condició final de *Talent* (qualificació de final de carrera) dependrà d'una prova literària basada en un text d'entre deu i vint pàgines i en un examen oral.

Pel que fa a les possibilitats dels **graduats**, la universitat ofereix orientació en el mercat literari actual i prepara indirectament per a la posterior integració dels alumnes en aquest món. Alguns alumnes han pogut ja publicar la seva obra o han guanyat importants premis literaris. Per iniciativa dels estudiants existeix una editorial que publica els seus treballs en una antologia anual (www.landpartie.de). La revista de literatura jove *Bellatriste*, elaborada per l'alumnat de la titulació, rep especial atenció en el mercat literari alemany.

(Contacte: http://www.uni-hildesheim.de/studium/KS/sb_krs.html, studienberatung@uni-hildesheim.de)

STUDIO LITERATUR UND THEATER (TÜBINGEN)

Aquest Estudi de Literatura i Teatre pertany a la **Universitat de Tübingen**, però funciona independentment des de 1997. Ofereix formació per estudiants de qualsevol titulació que, en acabar el seu curs, podran passar una prova per obtenir un certificat que acreditarà els estudis realitzats. Els cursos que s'ofereixen solen impartir-se a raó d'una sessió setmanal de dues hores (alguns, però, tenen les hores compactades en dos o tres dies i no al llarg del semestre) i accepten vint alumnes com a màxim. Per exemple, durant el semestre d'hivern 07-08, s'impartiran vuit cursos de lectura, escriptura (prosa i teatre), improvisació i creativitat, etc..., com ara "Començar sempre és difícil", "Les coses i la seva veu" o "Narrativa breu".

(Lloc web: <http://www.uni-tuebingen.de/Studio-Literatur-Theater/>)

UNIVERSITÄT DE KÜNSTE (BERLIN)

Imparteix una titulació de dos anys sobre dramaturgia que inclou també guió de cinema i de ràdio.

ALTRES CONSIDERACIONS SOBRE LES UNIVERSITATS ALEMANYES

A banda dels centres universitaris anteriorment esmentats, les diverses universitats alemanyes, com a tals, ofereixen abundants titulacions de primer grau (*Bachelor*) i postgraus (Màsters), així com activitats d'estiu, relacionades amb la literatura en general i amb la literatura comparada, però cap altra titulació relacionada amb la pràctica de l'escriptura. Es pot consultar aquesta informació a <http://www.daad.de/>.

ÀMBIT PRIVAT

CORNELIA GOETHE AKADEMIE (FRANKFURT)

Aquesta escola funciona des de 1998 i, des de 2004, està reconeguda per l'Agència Estatal del Treball (ZfU). S'hi ofereixen dos tipus de suport: d'una banda, cursos d'escriptura literària i, d'una altra, allò que ells anomenen "desenvolupament del text". S'hi acullen tant persones que volen escriure com a *hobby* fins a autors amb alguna obra acabada que vulguin millorar o fins i tot escriptors ja establerts que volen passar un control de qualitat; però val a dir que només s'accepten poques persones per any, de forma que l'atenció quedi garantida.

El curs d'escriptura literària té una durada de dotze mesos per correspondència i comporta el lliurament d'un diploma propi i la publicació final d'un llibre amb textos de l'alumnat. Segons la seva web, cent vint professors/lectors dels cinc continents s'encarreguen d'aquesta tasca. Cada mes, l'alumne rep a casa un dossier (un total de sis-centes pàgines al llarg de l'any); del treball amb cada dossier ha de sorgir un text que l'alumne ha d'enviar a l'escola, on serà revisat. Seguint aquesta metodologia l'alumnat pot treballar els següents gèneres:

- Novel·la: estructura, continguts i forma.
- Poesia Lírica: rima i mesura de versos.
- Drama: continguts i forma.
- Narrativa breu: continguts i forma.
- Autobiografia.

- Descripció de paisatges.

Per la seva banda el projecte de “desenvolupament del text”, consistent en l’ajut d’un lector especialitzat que acompanya l’alumne durant el procés d’escriptura, tot enviant-li informes de les seves valoracions sobre el text. Depenent del moment de procés d’escriptura en què es trobi l’alumne, aquest pot optar per tres modes diferents:

- “Els camins de la novel·la”, tot començant des de la idea i durant dos anys.
- “Suport lector” d’avaluació continuada durant un any.
- “Lectura simple” sobre un text acabat o molt avançat que es vol valorar.

(Lloc web: <http://www.cornelia-goethe-akademie.de>)

LITERARISCHES COLLOQUIUM (BERLÍN)

Aquesta entitat s’encarrega, entre altres activitats de caire literari, a la formació tant d’autors com de traductors. Pels primers, s’imparteix anualment un taller de prosa; pels segons, l’oferta és més àmplia: tallers i seminaris, taller internacional, lectures, el dia del traductor, cursos d’estiu, etc.

El taller de prosa per a autors s’ofereix des de fa deu anys i es desenvolupa de forma intensiva durant quatre caps de setmana, repartits al llarg d’un trimestre. L’imparteixen diversos autors, crítics, editors i lectors tant alemanys com estrangers. Per exemple, el taller del darrer trimestre de 2007 compta amb un professor finès.

(Lloc web: www.lcb.de)

INSTITUT FÜR CREATIVES SCHREIBEN (BERLÍN)

La pretensió de l’institut, format per un claustre de nou professors, és formar en l’escriptura creativa de forma literària, lúdica, terapèutica, professional i científica. S’hi imparteixen cursos de: poesia d’autoanàlisi i autobiografia (96 hores en 8 caps de setmana), poesia pedagògica i escriptura creativa (7 caps de setmana), literatura científica i professional (9 caps de setmana), literatura filosòfica, i altres.

També es poden fer cursos per correspondència.

(Contacte: www.schreibinstitut-berlin.de, iks.schreibinstitut@t-online.de)

SCHULE DES SCHREIBENS (HAMBURG)

Ofereix cursos de literatura “creativa i vocacional” des de fa més de 35 anys: narrativa, periodisme, publicitat, guions, literatura infantil i juvenil, i biografia, entre altres. Els cursos es realitzen només per correspondència, amb material que la pròpia escola envia.

També ofereix servei de lectura i valoració de textos.

(Contacte: www.schule-des-schreibens.de, info@www.schule-des-schreibens.de)

DREI HOCH 3 (BREMEN)

S’autodenomina “agència per la creativitat”. En aquest espai s’imparteixen cursos de moltes diverses disciplines, entre les que trobem l’escriptura creativa.

No cal dir que, d’aquest tipus, són moltes les iniciatives que es poden trobar a la xarxa.

(Lloc web: www.3hoch3.net)

SCHREIBIDEE (BERLÍN)

Ofereix només quatre models de formació de curta durada: un curs d'escriptura de records, un seminari d'escriptura romàntica i expressionista, un curs d'introducció a l'escriptura literària i un altre de tècniques de creació i organització en Internet.

(Lloc web: www.schreibidee.de)

LEKTORAT UND SCHREIBBERATUNG (ON LINE)

Són dues dones (l'una relacionada amb l'Institut für Creatives Schreiben de Berlín i amb l'Institut Goethe de Berlín; l'altra, entre altres coses, autora de guions televisius) que treballen per Internet.

Ofereixen formació i suport en quatre àrees de la literatura creativa: escriptura científica, biografies, narrativa de ficció i guions de cinema i televisió. Tot això, en quatre formats diferents: seminaris, lectura "d'acompanyament" (correcció gramatical, ortogràfica, etc., durant el procés), lectura final (correcció d'estil sobre text acabat) i consulta personalitzada per resoldre problemes i inhibicions en l'escriptura.

(Contacte: www.schreibberatung.de, info@schreibberatung.de)

ALTRES INICIATIVES

UNIVERSITATS POPULARS ("VOLKSHOCHSCHULEN")

Ofereixen un ampli ventall d'activitats de tot tipus, entre elles literàries. Com a explicació de la seva oferta en activitats literàries, serveixin com a exemple les de Berlín i Frankfurt.

La primera (Universitat Popular de Berlín, www.vhs.berlin.de) ofereix, entre molts altres camps, cursos curts (9, 21 o 25 hores, per exemple) d'escriptura creativa: autobiografia, comèdia, periodisme, guió cinematogràfic, ràdio, etc...

La segona (Universitat Popular de Frankfurt, www.vhs.frankfurt.de) ofereix, per exemple i entre molts altres, un curs de cap de setmana (15 hores) de narrativa de ficció.

CASES LITERÀRIES ("LITERATURHÄUSER")

No són escoles d'escriptura, però com que són entitats molt relacionades amb aquest món, pot ser d'interès conèixer-les una mica.

www.literaturhaus-frankfurt.de
info@literaturhaus-frankfurt.de

www.literaturhaus-berlin.de
literaturhaus@berlin.de

www.literaturhaus-hamburg.de
info@literaturhaus-hamburg.de

www.literaturhaus-salzburg.at

info@literaturhaus-salzburg.at

www.literaturhaus-muenchen.de
info@literaturhaus-muenchen.de

www.literaturhaus-koeln.de
info@literaturhaus-koeln.de

www.literaturhaus-stuttgart.de
info@literaturhaus-stuttgart.de

Com a explicació de la seva essència, serveixi com a exemple la de Frankfurt:

Es tracta d'un edifici amb una biblioteca, sala de lectura, sala de conferències, despatxos i restaurant. Es poden afiliar a aquesta associació persones particulars, empreses i institucions culturals. La casa acull diverses organitzacions que s'hi reuneixen periòdicament per realitzar activitats literàries. Alhora, la casa desenvolupa una intensa programació de — aproximadament— entre deu i quinze activitats mensuals (xerrades, lectures, activitats infantils,...).

En aquesta mateixa línia d'institucions trobem la **LiteraturWerkstatt** de Berlín (<http://www.literaturwerkstatt.org>, mail@literaturwerkstatt.org), també descrita com a Casa de Literatura, que organitza festivals de poesia i vespres de lectura d'autors internacionals, entre altres iniciatives. Aquesta institució, juntament amb la **Fundació Crespo**, organitza des de fa quinze anys el concurs literari juvenil *Open Mike*. Són, doncs, institucions relacionades amb els món literari però no amb l'organització de cursos d'aprenentatge de les tècniques de l'escriptura creativa.

Val a dir que la Casa de Literatura de Múnic (**Literaturhaus München**), juntament amb altres dues entitats, proposa des de 1999 uns seminaris intensius anomenats *Textwerk* (textwerk@literaturhaus-muenchen.de), pensats per donar espai a joves autors i traductors que vulguin compartir, analitzar i qüestionar la seva obra mitjançant un treball col·lectiu guiat per experts. A més a més els autors joves hi adquireixen informació en qüestions tècniques i estètiques, i en qüestions relacionades amb la seva possible sortida laboral.

REPÚBLICA TXECA

A la República txeca no hi ha gaire oferta formativa sobre escriptura creativa o escriptura literària però, en canvi, és un dels estats capdavanters en l'oferta reglada universitària. La iniciativa més important la trobem a Praga, on treballa l'Acadèmia Literària Josef Skvorecky des de l'any 2000 (universitat privada visitada el desembre de 2007 per una delegació de l'Escola d'Espectura, seu de la Xarxa Europea de Programes d'Espectura Creativa, àmpliament explicada en els apartat 2.2 i 2.3 d'aquest estudi).

A banda d'això, podem dir que només altres tres àmbits treballen la matèria que ens ocupa:

- Algunes universitats n'ofereixen cursos solts, com a complement a programes de llengua i literatura.
- Les Escoles Públiques de l'Art n'ofereixen cursos per joves.
- Una escola privada no universitària n'ofereix també alguns cursos.

ITÀLIA

A més a més de les tres importants escoles estudiades a l'apartat 2.2 (Holden —visitada per una delegació de l'Escola d'Espectura durant l'elaboració d'aquest estudi—, Omero i Sagarana), que ofereixen màsters o itineraris més complets, la realitat italiana en l'ensenyament de l'espectura literària és ben ampli. Són moltes les institucions públiques i privades (fins i tot diverses universitats) que n'imparteixen cursos aïllats. Com podem veure, a més a més, l'Institut superior de comunicació de Roma imparteix un Màster en espectura creativa, però se centra en publicitat, cinema i televisió.

Serveixi com a mostra força completa i fidedigna el següent llistat per regions. Al final, n'afegim ofertes en xarxa. (Informació extreta de: <http://www.scritturacreativa.com>)

NORD D'ITÀLIA

Piemonte

- Curs d'espectura creativa, Ajuntament de Bra.
- Laboratori d'espectura creativa, Associació Esperienze (Fossano).
- Curs d'espectura creativa, Escola Ellin Selaie (Murazzano).
- Curs d'espectura creativa i lectura conscient, Cercle Cultural Gai i Lèsbic (Torino).
- Màster en tècniques de la narració, Scuola Holden (Torino).
- Escriure d'un mateix, Divisió de Serveis Culturals (Torino).

Lombardia

- Curs d'espectura creativa, Terza Università (Bergamo).
- Llibertat d'escriure, Acadèmia de la comunicació (Milano).
- Cursos d'espectura creativa, Associació cultural Arxius del Novecento (Milano).
- Curs d'espectura creativa, Associació la Companyia dels Mercenaris (Milano).
- Cursos d'espectura, Associació Magnolia Italia (Milano).
- Laboratori de guió cinematogràfic i espectura creativa, Associació Vaghe Stelle dell'Orsa (Milano).
- Curs d'espectura creativa, Bloom, (Mezzago).
- Seminaris i cursos d'espectura, Casa de la Cultura de Milano.
- Escola d'espectura Flannery O'Connor, Centre Cultural de Milano.
- Curs d'espectura creativa, L'ipogeo (Milano).
- Curs de tècniques de l'edició i redacció multimedial, Escola d'editors de Milano.
- L'espectura creativa, Cinestudio (Milano).
- Curs de tècniques retòriques, anàlisi estilística de textos i laboratoris d'espectura, Casa de l'Espectura (Milano).
- Curs d'espectura literària, Casa Zoiosa, Milano.
- Laboratori d'espectura creativa, Edicions Giovanni Tranchida (Milano).
- Curs d'espectura per a nens de 8 a 10 anys, Laboratori Beba Restelli (Milano).
- Cursos d'espectura creativa, dramàtúrgia i guió, Laboratori de Turboscriptura Creativa (Milano).
- Curs d'espectura creativa i de guió, Associació Màquina de Somnis (Milano).
- Curs d'espectura, Escola Osvaldo Chacho Dragun - Agora XXI (Milano).
- Cursos d'espectura teatral i cinematogràfica, Escoles Cíviques de Milano.
- Curs d'espectura creativa, Teatro Litta (Milano).
- Curs d'espectura creativa, Teatro Verdi (Milano).

- Curs d'escriptura creativa, Teatro dell'Aleph (Bellusco).
- Tallers i laboratoris d'escriptura creativa, Bartleby (Milano).
- Curs d'escriptura creativa, Centre Territorial Permanent de la Instrucció i la Formació en edat adulta (Cassino Magnano).

Trentino

- Laboratori d'escriptura, Upad (Bolzano).
- La invenció del conte, Associació Cultural Auieo, Llibreria Einaudi (Trento).

Veneto

- Laboratori d'escriptura creativa, Associació Invito alla scrittura (Veneza).
- Lliçons d'escriptura, Associació Cultural Verba volant (Belluno).
- Laboratori d'escriptura creativa, Cercle Cultural Walter Tobagi (Mestre).
- Cursos d'escriptura creativa, Petita Escola d'escriptura creativa (Padova).
- Escripció creativa per a nens, Agència Literària Itaka i Centre d'estudis Genizah (Padova).
- Curs breu d'escriptura creativa, Arci (Treviso).
- Curs d'escriptura professional, Cercle Cultural Percorsi (Castelfranco).
- Seminaris d'escriptura creativa, Revista Inchiostro (Verona).
- Laboratori d'escriptura, Cercle Arci Malacarne (Verona).
- Curs d'escriptura creativa, Ossidiana Centre Cultural i d'Expressió (Vicenza).

Friuli

- Laboratori d'escriptura creativa, Associació cultural AttivaMente (Brugnera).
- Curs d'escriptura creativa, Centre d'iniciatives culturals Pordenone (Pordenone).
- Curs d'escriptura creativa, Centre territorial de formació d'adults (San Giorgio di Nogaro).

Liguria

- Curs d'escriptura creativa, Acadèmia genovesa d'escriptura (Genova).
- Curs d'escriptura creativa i poesia, Centre d'estudis Performare (Genova).

CENTRE D'ITÀLIA

Toscana

- Cursos d'escriptura creativa, Escola Sagarana (Pistoia).
- Camp d'estiu d'escriptura creativa, Tra terra e cielo (Bozano).
- Cursos d'escriptura creativa, Agència Pratika (Arezzo).
- Cursos i laboratoris d'escriptura creativa, Associació cultural Wips (Firenze).
- Laboratori d'escriptura creativa aplicada a la dramaturgia, Jeronimo Casas (Firenze).
- Curs d'escriptura creativa, Jardí dels Certs (Firenze).
- Laboratori d'escriptura creativa, Escola d'escriptura Griselda (Certaldo).
- Curs d'escriptura creativa, Centre Territorial permanent, Escola mitja estatal (Livorno).
- Curs d'escriptura creativa i lectura conscient Associació Valdemar (Livorno).
- Curs d'escriptura creativa, Comitè de Massa (Massa).
- Curs d'escriptura creativa, Associació Teatre del Te (Pisa).
- Itineraris didàctics de la biblioteca, Palau Lanfranchi (Pisa).
- Curs d'escriptura creativa per nens de 7 a 11 anys, Bit e Matita S.r.l. (Pisa).
- Cursos d'escriptura, Departament d'estudis italians de la Universitat de Pisa.
- Curs d'escriptura creativa, Edicions ETS (Pisa).
- Laboratori d'escriptura, Associació Grafio (Prato).

- Curs d'escriptura creativa, Societat per la biblioteca circulant (Sesto Fiorentino).

Emilia Romagna

- Curs d'escriptura creativa, Associació El mirall d'Alicia (Bologna).
- Laboratori d'escriptura creativa per a noies italianes i estrangeres, Centre intercultural Massimo Zonarelli (Bologna).
- Curs d'escriptura creativa, La Nouva Eloisa (Bologna).
- Laboratori intensiu d'escriptura creativa, Teatre del Moli (Bologna).
- Curs d'escriptura creativa, Teatre del Navile (Bologna).
- Curs d'escriptura creativa, Escola d'escriptura Harriette Stanton Blatch (Budrio).
- Curs de poesia, Universitat de Bologna.
- Curs d'escriptura creativa, Daniella Bardelli (Bologna).
- Laboratori de poesia, Cercle cultural Le voci de la luna (Sasso Marconi).
- Curs de tècniques de la narració, Associació Lecivettesulcomò (Cesena).
- Laboratori d'escriptura creativa, Centre de documentació Donna (Ferrara).
- Seminari d'escriptura creativa, Cercle literari Rossopietra, Universitat per l'edat lliure Natalia Ginzburg (Modena).
- Laboratori d'escriptura creativa, Teatres Drama (Modena).
- Laboratori d'escriptura creativa, Llibreria Amblar (Ravenna).
- Laboratori d'escriptura creativa a la platja, Bagno Primo (Cervia).
- Tallers de noves escriptures, La Corte Ospitale (Reggio Emilia).
- Laboratori d'escriptura creativa, Gabrina degli Albeti (Reggio Emilia).
- Gabrina degli Albeti, Associació l'Arboreto, (Rimini).
- Curs d'escriptura narrativa, Universitat oberta (Rimini).

Umbria

- Curs d'imaginació en l'escriptura, Universitat lliure d'Alcatraz.
- Curs d'escriptura creativa, Acadèmia de llengua italiana d'Assisi.
- Curs d'escriptura narrativa, Centre Europeu de Toscolano.

Marche

- Curs d'escriptura creativa, Cercle Cultural Carlo Antognini (Ancona).
- Laboratori d'escriptura creativa, Llibreria Aleph (Caltelfiardo).

Lazio

- Curs d'escriptura creativa, Agència literària Mondolibro (Roma).
- Laboratori d'escriptura creativa, Associació Invito alla Scrittura (Roma).
- Curs d'escriptura creativa, Acadèmia d'art dramàtic Pietro Scharoff (Roma).
- Laboratori d'escriptura creativa, Arcipelago (Roma).
- Curs d'escriptura creativa, Associació cultural Il Lavatoio Contumaciale (Roma).
- Curs d'escriptura creativa, Associació Raabe (Roma).
- Laboratori d'escriptura, Centre Internacional Alberto Moravia (Roma).
- Laboratori d'escriptura, CentroLab (Roma).
- Curs d'escriptura de conte breu, Centre d'estudis americans de Roma.
- Curs d'escriptura creativa, Institut de cultura permanent (Roma).
- Màster en escriptura creativa: Publicitat, Cinema i TV, Institut superior de comunicació (Roma).
- Cursos d'escriptura creativa, Escola Omero (Roma).
- Curs d'escriptura creativa, Llibreria Suspense (Roma).
- Tècniques d'escriptura, Minimum fax (Roma).

- Curs de periodisme i escriptura creativa, Revista Storie (Roma).
- Cursos d'escriptura, Servei d'acollida d'escriptors, Associació Objectiu Roma.
- Curs biennal d'escriptura creativa, Escola internacionals de còmics (Roma).
- Escriptura creativa i autoanàlisi, Universitat Popular del Tuscolano (Frascati).
- Escriure narrativa, Universitat Popular de Roma Upter.

Abruzzo

- Una escola amb els escriptor, Arci (Pescara).
- Laboratori d'escriptura creativa, Centre cultural de dones Margaret Fuller, (Pescara).
- Curs d'escriptura creativa, Laboratori Eudemonia (Teramo).

SUD D'ITÀLIA

Campania

- Curs d'escriptura, Parc Literari F. De Sanctis (Avellino).
- Laboratori d'escriptura teatral, La Mansarda (Caserta).
- Laboratori d'escriptura creativa d'Antoniella Cilento, Associació Aldebaran Park (Napoli).
- Laboratori d'escriptura còmica i humorística, Associació Underground Street (Napoli).
- Curs d'escriptura creativa, Escola d'italià per a estrangers (Napoli).
- Curs d'escriptura creativa, Universitat Popular de Napoli.

Puglia

- Seminari d'escriptura creativa, Castell d' Otoranto.

Basilicata

- Laboratori d'escriptura creativa, Llibreria Hermes (Potenza).
- Seminari d'escriptura creativa, Associació Energheia (Matera).

Calabria

- Laboratori d'escriptura creativa, Fundació Corrado Alvaro (San Luca).

ILLES

Sicilia

- Laboratori intensiu d'escriptura, Associació Le città Invisibili (Palermo).
- Curs d'escriptura, Parc Literari Tomasi di Lampedusa (Palermo).
- Laboratori d'escriptura poètica, Editorial Centonove (Messina).

Sardegna

- Curs d'escriptura creativa, Francesca Spissu i Sandro Iovine (Cagliari).

OFERTES EN XARXA

- La botiga de les paraules, Associació Gli Ultimi Cavalieri.
- Escola d'escriptura Ametlo.
- Laboratori electrònic d'escriptura creativa, Institut italià de cultura de Napoli.
- Cursos d'escriptura creativa, Escola Omero (Roma).

- Scuola di scrittura.com
- Curs d'escriptura creativa, Escola Harriette Stanton Blatch (Budrio).
- Escriptura creativa, Estudi Nabu (Firenze).
- Escriure per Internet (escriptura d'empresa i de web), Ateneo Multimediale (Milano).

ESTAT FRANCÈS

Segons l'escola belga Aganippé (tractada al punt 2.2) la història europea de les escoles d'escriptura comença a l'Estat francès als anys setanta del segle passat. Com sabem per altres resultats d'aquesta recerca, existeixen, però, experiències més antigues; pensem per exemple en el Literaturinstitut de Leipzig, explicat al punt 2.2 d'aquest treball. És possible que la primera afirmació es refereixi, doncs, a les experiències en àmbits privats.

A l'Estat francès, si bé no trobem, com a altres països, ofertes de rang universitari en titulacions sobre escriptura creativa, sí que podem afirmar que l'oferta de cursos és molt àmplia. Cal tenir present que, segons consideren algunes de les escoles més importants de l'Estat, cal anar amb compte a l'hora de valorar positivament l'existència d'un ventall tan ampli; segons hem sabut: “és possible que moltes de les ofertes siguin qüestionables o fins i tot perilloses”.

A l'àmbit universitari, però, existeixen tres titulacions per a formadors, és a dir, per a aprendre a ser docent en matèria d'escriptura literària; en podem trobar una d'elles explicada més extensament al punt 2.4 d'aquest treball. Val a dir que la formació de formadors (que ells anomenen *formation à l'animation*) és àmpliament oferta arreu de l'estat i que les escoles d'escriptura més importants contemplen aquest tipus de formació entre els seus cursos.

Paga la pena esmentar l'esforç de nou professors que van donar suport a la demanda de crear una titulació en Escripura Creativa a la Université de Grenoble. La proposta no va poder seguir endavant perquè el mínim nombre necessari per a presentar una proposta d'aquestes característiques és de dotze professors titulars.

Al punt 2.2 d'aquest treball queden exposades les realitats de les tres escoles que hem considerat més importants arreu de l'Estat francès: Aleph-Écriture, Ateliers d'écriture Elisabeth Bing i CICLOP, les dues primeres visitades per una delegació de l'Escola d'Escripura durant el període d'elaboració d'aquest estudi, tal i com s'explica al punt 2.3.

A continuació afegim un llistat, sabem que molt resumit però també molt significatiu, de l'oferta formativa arreu de l'estat; hi obviem, doncs, les realitats ja esmentades i tractades més extensament en altres punts. (Informació extreta de <http://www.nyctale.info/>)

- Boutique d'escriptura del Grand Toulouse: Estructura cultural pública intermunicipal que promou i desenvolupa tallers d'escriptura creativa.
- Ateliers des écritures, Malain.
- Associació Écrits: tres animadors de Clermont-Ferrand que imparteixen tallers on construir pensament mitjançant l'escriptura i exercitar la creativitat.
- Boutique d'escriptura de Normandia.
- À la Ligne: taller d'escriptura bimensual, a París.
- Acadèmia de Créteil: tallers d'escriptura per a nens de sisè curs.
- Acadèmia de Projectes de vida: tallers individuals i tallers col·lectius, a Angers.
- Tallers Les Accents Têtu, de descoberta, per a nens o adults i sense requisits de nivell, a Montreuil (Ile de France)
- Tallers Ailleurs.
- Associació francesa de Haikus, a Seichamps.
- Associació francesa per la lectura, a Aubervilliers Cedex.
- Associació per l'autobiografia, a Ambérieu-en-Bugey.
- Taller d'escriptura radiofònica, a París.
- Taller del verb, a París.
- Taller Plume, a Aix en Provence.
- Tallers d'escriptura i edició (impressió): tallers d'escriptura a l'estiu i tallers d'impressió d'un

- poema en trobades aïllades al llarg de l'any, a Montpeeyroux.
- Tallers del LIEN (Lieu d'Initiatives et d'ÉchaNges, és a dir, Lloc d'Iniciatives i Intercanvis): activitats de lectura, escriptura i professions associades, a Bretanya.
  - Institut de reeducació la Turmelière: tallers d'escriptura per a nens amb problemes de comportament, a Maine-et-Loire.
  - Tallers d'escriptura Au pied de la lettre (Al peu de la lletra), a Clugnat.
  - Tallers de poemes i altres somnis, per Yves Béal.
  - Tallers d'escriptura, per Emmanuel Bing, a Voinsles.
  - Tallers de cançons, per Hugo Bonneville.
  - Boutique d'escriptura de Montpellier Sommaire: tallers d'escriptura setmanals sobre mediació cultural a través del llibre, la imatge o el teatre, i formació de formadors.
  - Cabinet Clavel: taller d'escriptura a Tours.
  - CDE4: taller d'escriptura amb textos, ajuda a la memòria gramatical, mètodes descriptius, mètodes de caracterització... a Buc Cedex.
  - Centre multimèdia Cebenna, a Olarge.
  - Centre internacional d'estudis francesos (CIEF): taller per a estudiants francòfons i no francòfons, a la Universitat de Lyon.
  - Centre internacional de poesia de Marsella (CIPM): tallers d'escriptura de textos curts publicables a Internet, poesia visual i escriptura hipertextual.
  - Cercle d'escriptura de la Universitat Laval: intercanvi de llibres, lectures seguides d'escriptura i tallers d'escriptura de textos a partir de fotografies de l'arquitectura antiga i moderna de la ciutat.
  - Associació Le champ des mots: animacions i espectacles d'autors de poesia i novel·la; diversos tallers, a París.
  - Tallers d'escriptura, per Claude Chassangy, a Crest.
  - Comèdia de Saint-Etienne: tallers d'escriptura anuals impartits per professionals per a amateurs.
  - Coc à l'âne (Gall a l'a): tallers d'escriptura, intervencions en escoles, sortides literàries i estades d'escriptura, a Ris-Orangis.
  - Maison du passage (Casa del passatge): taller d'iniciació a les paraules amb intercanvi i creació d'escriptura i música, a París.
  - Tallers d'escriptura, per Anne Deriaz: per a nens o per a adults, trobades als Alps.
  - Tallers d'escriptura municipals de Mantes-la-Jolie, per Jérôme Derigny.
  - Tallers Le dire et l'écrire (El dir i l'escriure), per Michèle Cleach, a París.
  - Centre Dramàtic Nacional de Nancy, taller d'escriptura "La dolçor dins l'abisme".
  - DRAC Rhône-Alpes i Associació Pandora: tallers d'escriptura a partir de deu paraules, a Lyon.
  - Tallers d'escriptura, per Danielle Dusseault: diari de viatge, edició, escenificació, ... i tallers a les escoles.
  - Taller d'escriptura itinerant L'Écribus, de Toulon.
  - Écrire aujourd'hui (Escriure avui): trobades d'escriptura de novel·les, poemes, contes o biografies, trobades per a joves, etc, a Beaucozè.
  - Écrire en liberté (Escriure en llibertat): crítica de textos de temàtica lliure amb elaboració final de recull comú.
  - Écrire en pays (Escriure en país): s'entén el país com la realització col·lectiva de la descoberta, l'escriptura, l'intercanvi, a Meylan.
  - Écritout ou l'art d'écrire (Escriuretot o l'art d'escriure): formació de nivell escolar i universitari, adaptada per al gran públic.
  - Escrits Tournesol: taller d'escriptura, de trobada amb un mateix i amb el grup, a Gentilly.
  - Escriitura compartida (Écriture partagée), a Carnoux-en-Provence.

- Écriture-rythme (Escriptura-Ritme): el plaer d'escriure donant espai a la imaginació sense oblidar les normes i la lògica, a París.
- Escriptors sense fronteres.
- Associació Les éditions de l'Avenue: tallers d'escriptura i animació en vint sessions de treball d'una a dues hores, a Antony.
- Esprit Livre (Esperit lliure): cursos d'escriptura per correspondència, des de Quinçay.
- Expressions Formation Intervention: entre altres ofertes de desenvolupament de competències, cursos d'escriptura, a París.
- Fàbrica d'escriptura de Palaiseau.
- Filigrane: tallers d'escriptura diversos, entre ells un d'autogestionat, a Villeneuve d'Ascq.
- Fralica: taller d'escriptura, a Chatelet.
- Franc-Parler, comunitat mundial de professors de francès: tallers d'escriptura i d'animació a l'escriptura, a Sèvres Cedex.
- Grup francès de nova educació (GFEN): entre altres ofertes de desenvolupament de competències, cursos d'escriptura, a Ivry Seine.
- Groupement d'Information Promotion Presse Edition – Gippe: taller d'escriptura col·lectiva des de realitats singulars, a París.
- Icare: Dos anys de formació a raó d'una classe setmanal, caps de setmana, cursos en xarxa, curs gratuït d'iniciació, concurs de novel·les curtes.
- L'ILE (Invitació al Llibre i l'Escriptura): l'Associació local de joventut i educació popular de Haut-Rhin compta, entre altres iniciatives, amb tallers d'escriptura.
- La Jaspidoine, tallers d'escriptura: mètodes de comunicació verbal.
- Je te prête ma plume (Et presto la meva ploma): jocs de lletres, de paraules i de sons, haikus, ritmes, exercicis d'estil, escriptura amb música... a Pechabou.
- Col·legi Leonardo da Vinci: Jocs de paraules i d'escriptura.
- Tallers d'escriptura de Jean-Paul Jody, intervencions en biblioteques, escoles, instituts...
- JIC (Periòdic íntim col·lectiu), a Marsella.
- Tallers d'escriptura a París i estades residencials estivals a Ayen en Corrèze, per Anne Kail.
- Langue de Travers (Llengua a tort i a dret).
- Les lignes d'écriture (Les línies de l'escriptura): entre altres activitats de recerca, animació i creació cultural per a nens i joves, pràctiques d'escriptura i lectures de textos i imatges.
- Liitera 05: cal·ligrafia, lectura en veu alta i escriptura.
- Littéméraire: exercicis d'estil.
- OULIPO: taller virtual de literatura lúdica.
- Tallers d'escriptura de Virginie Lou: exposició oral i proposta d'exercicis.
- Associació Ludiplume: desenvolupament, promoció i animació d'activitats artístiques, literàries, culturals i personals, a Doineuve.
- Maison de l'escriptura i la lectura de Marsella.
- La Manège, centre de recerca d'escriptura i lectura, a La Roche sur Yon Cedex.
- Marelle: taller d'escriptura per Internet, espai de creació i experimentació.
- Tallers d'escriptura de Carmen Marois, diversos formats.
- Les Mercurielles: tallers d'escriptura de la comunitat urbana de Cherbourg.
- Les Mille univers: taller d'escriptura, tipografia, còmics i abecedaris de creació, a Bourges.
- MIPOP: taller d'escriptura lúdica del Gran Projecte Municipal de Viry-Catillon/Grigny.
- Mot à Mot: tallers d'escriptura de descoberta, expressió i novel·les col·lectives, a París.
- Motamorphoze de A à Z: taller "Escriptura i treball", a París.
- Mots et merveilles (Paraules i meravelles): tallers d'escriptura, representacions teatrals, seminaris de creació artística i activitats juvenils.
- Tallers d'escriptura de Denise Neveu
- O clair de la lune: escriure cançons, a Troyes Cedex.

- Pages d'écriture: performances, correcció, avaluació de competències de la composició escolar o retòrica, lectures col·lectives de textos produïts.
- Paperoles: petita fàbrica d'escriptura a partir de propostes de l'animador, a Epinal.
- Despertador d'idees: tallers d'escriptura diversos presencials i a distància, de Pascal Perrat.
- Diversos tallers d'escriptura d'Emanuelle delle Piane.
- Tallers d'escriptura i residències d'escriptura de Jacques-François Piquet.
- Plume d'ange (Ploma d'àngel): creativitat i llibertat a Hautes-Alpes.
- Plume de vie (Ploma de vida): tallers d'escriptura a París.
- Plume verte (Ploma verda): associació d'animadors de tallers d'escriptura formats a la Maison Verte.
- Plumes de génies (Plomes de genis): fòrum sobre tallers d'escriptura, Club lliure d'escriptura en línia.
- Points de suspension (Punts de suspensió): tallers d'escriptura entre la intimitat i la col·lectivitat, a París.
- Princesse Camion: tallers d'escriptura a Limoges.
- Récits de soi (Relats d'un mateix): tallers d'escriptura de diàleg amb un mateix, desenvolupament personal tot compartint amb altres, a Les Andelys.
- Tallers d'escriptura de Myette Ronday: conte i novel·la, treball de l'estructura, a Larnagol.
- Lloc web d'autoficció de Pierre Salducci: sobre textos de gènere i temàtica lliure.
- Serveis d'escriptura i tallers: autobiografia, escriptura creativa, escriptura terapèutica i escriptura per nens de 7 a 12 anys.
- Acadèmia de París: sis tallers on aprendre a escriure i esdevenir un lector crític.
- Soleils et cendre (Sols i cendra): editorial associativa, tallers d'escriptura i recerques teòriques sobre escriptura contemporània.
- Sous les pavés... la page (Sota les llambordes... la pàgina): Grup d'artistes de Toulouse que proposa tallers i estades de teatre, lectura, escriptura i cant.
- Tallers per nens, adolescents i adults, sobre poesia visual i text-imatge; per Nicolas Tardy, a Marsella.
- Temps d'écrire: tallers d'escriptura de ficció i autobiografia per a totes les edats, a París.
- Terres d'écritures: espai d'exposicions, edicions, formació i documentació sobre escriptura i cal·ligrafia, a Grignan.
- Terres d'encre (Terres de tinta): formació de formadors en escriptura, en tres anys, a Saint Vincent sur Jabron.
- Textes.net.
- Toht'm: tallers d'escriptura en coordinació amb el Centre Internacional Permanent d'Esctura de París, a Tarbes.
- Toulouse-Acció-Cançó i altres escriptures.
- Tallers d'escriptura i arts plàstiques de Sylvie Touzery: desenvolupament dels joves a partir de la producció de poemes, dibuixos i pintures.
- Verbe à soi (Verb en si): taller d'escriptura i butlletí publicat a Concarneau.
- Ville de Lorient: dimarts d'escriptura a Lorient Cedex.
- Voie des contes (Veu de contes): taller d'escriptura i desenvolupament personal a París.
- Zébu francophone: conte i tradició a París.

BÈLGICA FRANCÒFONA

La realitat a la Bèlgica francòfona, pel que fa a escoles d'escriptura, inicia les seves passes durant els anys vuitanta del segle passat, encomanada pel veí Estat francès que ja portava deu anys d'experiència; actualment, a Bèlgica, aquesta activitat es desenvolupa només dins l'àmbit privat i no rep cap tipus de reconeixement oficial ni d'ajuda econòmica pública.

La llista està sens dubte encapçalada per l'associació Aganippé, àmpliament explicada al punt 2.2 d'aquest estudi; al seu voltant, però, trobem un certa xarxa d'altres petites realitats, com per exemple:

- L'Académie des Écrivains confidents (L'Acadèmia dels escriptors confidents), que versa sobre el treball autobiogràfic,
- L'Atelier des mots (El taller de les paraules), que tracta la creativitat i l'autoconeixement amb una metodologia lúdica,
- L'Atelier Graffiti (El taller Graffiti), que desenvolupa tallers creatius de tota mena, entre ells els d'escriptura,
- L'Atelier Milady (El taller Milady), que avalua manuscrits, organitza actes i imparteix tallers d'escriptura,
- L'Atelier d'écriture (El taller d'escriptura), que ensenya a escriure sobre un mateix,
- L'Efficacitexte, que imparteix cursos d'escriptura per a empreses,
- Entrez lire (Entre a llegir), que ofereix una amplíssima gama de formacions diverses en escriptura literària (novel·la, poesia, cinema, cançó, teatre...),
- Kalame, associació professional d'animadors de tallers d'escriptura que té com a objectiu la formació continuada dels seus membres,
- La Maison de la poésie (La casa de la poesia), que ofereix cursos d'escriptura per a joves i adults, experimentats o debutants,
- Le Projet Formacom (El projecte Formacom), que treballa el francès com a llengua estrangera en la creació literària,
- Tranches de vie (Llesques de vida), que imparteix tallers adreçats a dones, i
- Le Zététique, que organitza tallers per a nens, joves i adults, lúdics, de teatre i de conte.

RESUM DE TITULACIONS UNIVERSITÀRIES A L'EUROPA CONTINENTAL

Abans de tancar aquest repàs de la situació de l'ensenyament de l'escriptura literària per estats, resumim en el següent quadre les titulacions existents en l'àmbit universitari reglat de l'Europa continental. Obviem doncs, aquí, els centenars de titulacions existents al Regne Unit anteriorment citades.

Exceptuant la de la Universitat de Künste (Berlín, Alemanya) —que se centra en l'ensenyament de la dramaturgia— totes les titulacions aquí esmentades es troben àmpliament explicades en diferents punts d'aquest estudi.

Cal remarcar el fet que —exceptuant la de la Universitat de Provença, que no és una titulació en escriptura sinó en formació de formadors— cap d'aquestes titulacions no pertany al nostre marc geogràfic mediterrani.

Universitat	Nom de la titulació	Grau/Durada
U. de Hildesheim (Alemanya)	Espectura Creativa i Periodisme Cultural	Diploma cultural i científic 9 semestres
Literaturinstitut, U. de Leipzig (Alemanya)	Espectura Literària	BA, 3 anys (MA en projecte)
U. de Künste, Berlín (Alemanya)	Dramaturgia (i Cinema i Ràdio)	2 anys
Literarni Akademie, Praga (República txeca) (Universitat privada)	<ul style="list-style-type: none"> ● Espectura Creativa i periodisme ● Comunicació en els Mèdia 	BA, 3 anys
	<ul style="list-style-type: none"> ● Espectura Creativa ● Edició (encara en projecte) ● Comunicació Mèdia (encara en projecte) 	MA, 2 anys
U. de Provença (Estat francès)	Formació a l'animació de tallers d'espectura	Diploma
Institut de Literatura Suís, U. de Berna (Suïssa)	Espectura Literària	BA, 3 anys (MA en projecte)
U. de Göteborg (Suècia)	Composició Literària, Prosa i Poesia	2 anys
U. de Cracòvia (Polònia)	Literatura Artística	Diploma de postgrau 2 anys

2.2. ESCOLES IMPORTANTS ESTUDIADES EN PROFUNDITAT

NIECI, BANGOR UNIVERSITY OF WALLEES (GAL·LES, REGNE UNIT)

Contacte

Nom complet i adreça: National Institute for Excellence in the Creative Industries™ (NIECI),
University of Wales, Bangor, Gwynedd, LL57 2DG
Tel: +44 (0)1248 383215
Lloc web: www.bangor.ac.uk/creative_industries
Correu electrònic: n.l.griffith@bangor.ac.uk

Característiques generals

A la Universitat Bangor de Gal·les, aquest institut és l'encarregat de tota la formació relacionada amb la creativitat que imparteix aquesta universitat (següent punt) i a més a més és el promotor del congrés anual *Great Writing* (darrer punt).

Està situat entre el mar i la muntanya i sovint acull autors que vénen a parlar de la seva obra, creant un ambient “creatiu” molt favorable per l'alumnat.

Oferta formativa: *Bachelor* i *Postgraduate*

Bachelor (BA, titulacions universitàries de tres anys, primer grau)

- Els estudis de primer grau es desenvolupen en tres àrees:
  - Escriptura creativa, Escriptura professional i Comunicacions i periodisme.
  - Mèdia, Cinema i Nous Mèdia.
  - Indústries de l'entreteniment i arts de la interpretació.
- Adreçades a les indústries creatives de:
  - Televisió i ràdio.
  - Art de l'escriptura i publicació editorial.
  - Cinema i vídeo.
  - Arquitectura.
  - Música.
  - Interpretació.
  - Jocs informàtics i *software*.
  - Disseny.
  - Altres.

Concretant, les titulacions que ens poden interessar en el nostre estudi serien:

- *Creative Studies BA (Hons)*, el bàsic (*Single Honours*).
- Combinats de dues àrees (*Joint Honours*):
  - *Creative Studies and English Language*
  - *Creative Writing and Communications*
  - No impartits pel NIECI sinó pel *College or Arts and Humanities*, pertanyent de la mateixa universitat:
    - *English Language with Creative Writing BA (Hons)*
    - *English with Creative Writing BA (Hons)*
    - *Literature and Creative Writing BA (Hons) part-time*
    - *Music and Creative Writing BA (Joint Hons)*

Estudiant a temps complert aquestes titulacions tenen una **durada** de tres anys a raó de 120 crèdits/anys (360 crèdits en total). Són doncs sis semestres que finalitzen en un període de revisions i exàmens. S'hi treballa amb una activitat estimulants, posant l'èmfasi en l'exploració creativa i la comprensió crítica. La **metodologia** versa sobre lectures, seminaris de discussió en petit grup, tutories, pràctiques i treballs de camp.

Pel que fa a les **sortides professionals**, la web del centre afirma que molts del seus graduats acaben sent líders internacionals en els seus camps de treball, ja que estan educats en capacitat d'adaptació, pensament, innovació i coneixement pràctic de les eines creatives. Aquests cursos cobreixen aspectes clau de les indústries creatives i, un cop acabats, permeten triar entre diverses sortides: escriptors creatius, escriptors professionals, publicistes, professionals del teatre (dins i fora de l'escenari), periodistes, actors, presentadors o productors de televisió o ràdio, etc. Alguns dels estudiants també opten per seguir un curs de postgrau o seguir amb carreres d'ensenyament, lectura, política o relacions públiques. A més a més el Centre for Career and Opportunities de l'institut dona recursos i suport pràctic per decidir que es vol fer un cop acabats els estudis, tant si els alumnes volen treballar autònomament com si volen ser empleats.

Serveixi com a **exemple de programa d'estudis Bachelor**, el de la primera titulació esmentada, *Creative Studies BA (Hons)*:

- Primer any (exemples de mòduls possibles):
  - Introducció a l'escriptura creativa: l'art del fet i la ficció.
  - Pràctiques de periodisme bàsic.
  - Introducció a l'escriptura creativa: formes poètiques i tècniques dramàtiques.
  - Introducció a l'estudi del cinema: el llenguatge cinematogràfic.
  - Introducció a l'estudi del teatre, la televisió i la ràdio.
  - Introducció a la producció en els mitjans de comunicació.
  - Creant ficció.
  - Tecnologies de la informació.
  - MS-MP3: creativitat del màrqueting.
  - Els mitjans de comunicació i la cultura musical popular.
  - Projecte creatiu I.
  - etc.
- Segon any (exemples de mòduls possibles):
  - Escrivint per a cinema i per a mitjans de comunicació.
  - Teatre i societat.
  - Escripció creativa: la novel·la.
  - Dirigint teatre.
  - Teoria i cultura del cinema.
  - Estils de teatre.
  - Hollywood.

- Escrivint per a nens.
- Històries i guions.
- Creant documentals.
- Ciència ficció.
- Pràctiques de periodisme avançades.
- Jocs i tècniques virtuals.
- Projecte creatiu II.
- etc.
- Tercer any. Durant aquest any cal comprometre's amb un projecte personal (crític o creatiu) a més a més de realitzar els mòduls corresponents al curs:
  - Projecte creatiu III.
  - Jocs avançats.
  - Teatre del segle XX.
  - Desenvolupament de relacions públiques.
  - Guions de teatre i televisió.
  - Fotoperiodisme digital.
  - Stanley Kubrick: autor.
  - Escrivint l'hipertext.
  - etc.

Postgraduate (MA, PhD, Mphil)

Els estudis de postgrau es desenvolupen en les següents àrees:

- Mèdia.
- Escriptura creativa.
- Periodisme.
- Pràctiques de cinema o mèdia.
- Estudis de cinema.
- Teatre i pràctiques de teatre.
- Desenvolupament de les àrees de les indústries creatives.

Concretant, les titulacions de postgrau són:

- MA/Diploma
  - *Creative Writing*
  - *Drama*
  - *Film and Media Studies*
  - *Media Practice*
- Mphil
  - *Mphil in a variety of Creative Industries subjects*
  - *Practice-Led Research*
  - *Creative and Critical Writing*
- PhD
  - *Creative and Critical Writing*
  - *PhD in a variety of Creative Industries subjects*
  - *PhD by Publication*
  - *Practice-Led Research*

Descrivim breument la primera titulació esmentada, *Creative Writing (MA/Diploma)*, com a exemple:

- Ofereix:
  - ◆ ensenyament i supervisió individual amb escriptors establerts i professors.

- ◆ oportunitat de desenvolupar un interès específic: un gènere, un estil.
- ◆ flexibilitat horària (horari complet o partit).
- ◆ preparació per a la futura carrera l'escriptor combinant creació i crítica.
- ◆ acostament a la teoria necessària.
- ◆ possibilitat de fer alguna feina “a distància”, si cal.
- Dura:
  - ◆ un any a horari complet.
  - ◆ dos anys a horari partit.

Congrés anual *Great Writing*

El congrés es desenvolupa en dos dies, habitualment cap a finals de juny o començaments de juliol. El seu nom complet és *Great Writing, Creative Writing Conference* i el 2008 celebrarà la seva onzena edició.

La convocatòria anima a aquells que es decideixin a anar-hi, a participar-hi activament enviant prèviament propostes de “presentacions” (1 persona) o “taulers” (3 persones). Aquestes presentacions han de vessar sobre algun dels temes següents:

- Mètodes i tècniques en l'ensenyament de l'escriptura literària.
- Qüestions de recerca sobre escriptura literària.
- Història i context.
- Estructura, estil i tècnica.
- Tecnologia.
- Estètica i les arts de l'escriptura.
- Escriptura literària i les altres arts.
- Escriptors contemporanis i el seu treball.

L'Escola d'Espectura hi participarà en l'edició de 2008 i hi presentarà la seva experiència en forma de ponència.

LITERATURINSTITUT (LEIPZIG, ALEMANYA)

Contacte

Lloc web: www.deutsches-literaturinstitut.de
Correu electrònic: sekretariat@deutsches-literaturinstitut.de
Telèfon: +49 341 97 30 300

Característiques generals

El primer Institut de Literatura de Leipzig va obrir les portes l'any 1955; ja en el 1958 fou integrat sota el sostre de la Universitat. En aquell moment l'institut comptava amb uns mil alumnes que realitzaven seminaris creatius de poesia lírica, prosa i drama, ja fos a distància o de forma presencial.

Per decisió de l'Estat de Saxònia (acompanyada de protestes dels estudiants, gents de lletres i periodistes) el centre s'hagué de dissoldre l'any 1990, rere la caiguda del mur, però el 1995 el govern de l'estat permeté la seva reapertura.

Actualment, és l'escola d'escriptura de major prestigi a Alemanya i és una entitat dependent de la **Facultat de Filologia de la Universitat de Leipzig**. És membre de la Xarxa Europea de Programes d'Espectura Creativa, més endavant explicada, des de la seva fundació el 2005.

A la web de l'Institut podem trobar llistats de llibres publicats pels alumnes i dels ja diplomats que, de fet, segueixen sent tinguts en compte per l'Institut, tal i com preveu la seva associació de promoció.

Oferta formativa

Aquest institut ofereix bàsicament dos cursos de rang universitari:

- B.A. (*Bachelorstudiengang*, Estudis de pregrau o primer grau) d'escriptura literària, en sis semestres. Habitualment només un deu per cent d'aquells que hi sol·liciten plaça són admesos. L'objectiu de l'estudi és el d'adquirir competència en escriptura literària a nivell professional, capacitat d'organització literària i coneixement de la història de la literatura i de la teoria literària; tot això mitjançant mòduls de seminaris, pràctiques, col·loquis, tallers, lectures i projectes. En podem veure el pla d'estudis a sota.
- M.A. (*Magister/Magistra Atrium*, Màster, Estudis de postgrau) d'escriptura literària, en quatre semestres. Encara no s'està aplicant. L'accés requerirà currículum, llistat de publicacions possibles de l'alumne i un treball/text de vint pàgines, ja sigui en poesia, prosa, drama o assaig.

Pla d'estudis de la titulació de grau "Espectura literària":

En base a la Llei sobre centres d'ensenyament superior de l'Estat Lliure de Saxònia de l'11 de juny de 1999, la Universitat de Leipzig promulgà el pla d'estudis del títol esmentat a 16 de febrer de 2007. Dita resolució resolució es compona de tretze articles i diversos annexos amb llistats dels mòduls impartits, que a continuació resumim (els esmentem, per tant, de forma no textual).

Art.1 – Àmbit de validesa:

La titulació amb objectius, continguts i estructura exposats condueix a l'obtenció del títol *Bachelor of Arts* (BA, títol universitari artístic de primer grau).

Art. 2 – Requisits d'admissió:

- Butlletí de qualificacions o certificació acadèmica, en què es demana un nivell general per a l'accés a la universitat.
- Prova d'aptituds del talent literari (treballs literaris i entrevista personal) que, de donar uns resultats molt especials, podrien arribar a anul·lar la necessitat del primer requisit.

Art. 3 – Començament de la carrera:

Sempre a començaments del semestre d'hivern.

Art.4 – Durada i volum de la carrera:

- Sis semestres incloent el treball final; 180 crèdits.
- Possibilitats de ritme individualitzat a temps parcial.

Art.5 – Objecte i objectius de la carrera:

- Proporcionar a l'alumne habilitats per a pràctica literària i coneixements literaris de caràcter històric i teòric, orientats a la competència escriptora individual, autònoma i de solidesa estilística.
- Obtenir un títol que faculti per a l'exercici de la professió.

Art.6 – Modalitats d'ensenyament:

Seminaris, tallers i projectes.

Art. 7 – Tutories:

Per recolzar els estudiants, sobretot els principiants.

Art. 8 – Estructura i continguts de la titulació:

- 180 crèdits (1 crèdit = 30 hores –presencials, personals, d'estudi...) repartits a raó de 60 crèdits per curs obtinguts mitjançant exàmens modulars.
- Estructura:
  - Matèries nuclears: àrees de prosa, lírica i dramàtica (140 crèdits)
    - Mòduls troncal i obligatoris (110 crèdits)
    - Treball final de carrera (10 crèdits, tercer any)
    - Mòduls de competències clau (20 crèdits):
      - M. específics de la disciplina (10)
      - M. de les diverses facultats (10)
  - Matèries optatives (40 crèdits), que es trien entre les següents (totes duren dos semestres):
    - Història de la literatura i literatura contemporània.
    - Teoria de la literatura, poètica i estilística.
    - Projectes amb diversos gèneres.
    - Retòrica, tècniques de locució, declamació.
    - Taller d'assaig i crítica literària.
    - Mòdul taller sobre estils de la prosa i tècniques de la narració.
    - Mòdul taller sobre estils de la lírica i les seves formes d'expressió.
    - Mòdul taller sobre estils i tècniques de l'escriptura dramàtica.
- Un mòdul és un conjunt tancat de classes que correspon a un determinat volum de feina, temps (habitualment 10 crèdits) i continguts. Finalitza amb un examen modular. Tipus:
  - Troncals: a cursar per tots els estudiants.
  - Obligatori: a escollir dins una àrea temàtica.
  - Optatiu: a escollir entre els citats o d'altres de carreres amb les que la Facultat tingui acord de cooperació (Facultats d'Història, d'Art i Orient, de Ciències Socials i Filosofia, i Teologia).
- Pot incloure un període de pràctiques.

Art.9 – Estada a l'estranger:

Recomanada; organitzada pel propi estudiant.

Art.10 – Mòduls de la titulació:

Veure annexos.

Art.11 – Acabament de la titulació:

Exàmens, treball final i, si s'escauen, pràctiques amb tutor o informe de projecte literari amb tutor.

Art. 12 – Assessorament d'estudi:

Assessorament sobre possibilitats d'estudis, modalitats d'inscripció... des de la central d'assessorament de la Universitat de Leipzig; i assessorament d'estudi i organització de la carrera des del propi Institut.

Art.13 – Entrada en vigor i publicació:

Publicat al butlletí oficial de la Universitat el febrer de 2007, entrà en vigor per primer cop durant el semestre d'hivern del curs 2006/2007.

Annex “Mòduls del pla d'estudis”:

Cada mòdul comporta una o dues sessions setmanals de seminari (teoria) més una o dues sessions setmanals d'exercici (pràctica), depenent del nombre de crèdits.

(Indiquem crèdits, semestres i nombre de sessions setmanals de teoria i pràctica entre parèntesis)

- M. Troncals (30c), un per curs:
  - Narrativa (10c, 2s, 2+2)
  - Coneixement de les obres exemplars (10c, 2s, 2+2)
  - Taller d'escriptura de grans projectes (10c, 1s, 1+1)
- M. Competències clau (30c),
  - a escollir entre:
    - Mercat literari/àmbits professionals (10c, 2+2)
    - Estètica, cultura i teoria del llenguatge (10c, 2+2)
    - Pràctiques (10c)
    - Estada a l'estranger (10c)
  - i afegint un altre mòdul de les diverses facultats (10c).
- M. Obligatoris (70c)
  - M. bàsics dels diversos gèneres
    - Lírica (2s, 2+2)
    - Escriptura dramàtica (2s, 2+2)
  - M. Taller
    - Prosa (10c, 2s, 2+2)
    - Formes de narració (10c, 2s, 2+2)
    - Tema, motius i estils de la prosa narrativa (10c, 2s, 2+2)
    - Formes de la prosa breu (5c, 1s, 1+1)
    - Relat breu (5c, 1s, 1+1)
    - Lírica (10c, 2s, 2+2)
    - Formes de la lírica (5c, 1s, 1+1)
    - Poètica de la lírica contemporània (5c, 1s, 1+1)
    - Escriptura dramàtica (10c, 2s, 2+2)
    - Formes de l'escriptura dramàtica (5c, 1s, 1+1)
    - Poètica del drama contemporani (5c, 1s, 1+1)
  - M. Avançats (10c, 1s)
    - Prosa (1+1)
    - Formes de la prosa (1+1)
    - Lírica (1+1)
    - Formes de la lírica (1+1)
    - Escriptura dramàtica (1+1)

- Formes de l'escriptura dramàtica (1+1)
- M. Optatius (40c)
  - M. Taller dels diversos gèneres (5c, 1s)
    - Estils de la prosa (1+1)
    - Tècniques de la narració (1+1)
    - Estils de la lírica (1+1)
    - Formes d'expressió de la lírica (1+1)
    - Estils de l'escriptura dramàtica (1+1)
    - Tècniques de l'escriptura dramàtica (1+1)
    - Història de la literatura i literatura contemporània (2+2)
    - Teoria de la literatura (1+1)
    - Poètica i estilística (1+1)
    - Projectes amb diversos gèneres (2+2)
    - Retòrica, tècniques de locució, declamació (2+2)
    - Taller d'assaig (1+1)
    - Taller de crítica literària (1+1)
  - Seminaris teòrico-pràctics a diferents accents (5/10c, 1/2s)
  - M. Optatius de les facultats d'Humanitats esmentades
- Treball fi de carrera (10c)

Contactes externs

L'Institut mostra especial interès en el contacte extern, l'ajut i el continu intercanvi amb altres entitats. Compten amb amics, promotors i patrocinadors. Va promoure, per exemple, el març del 2005, commemorant el desè aniversari de la seva reapertura, el **Primer Congrés Internacional d'Espectura Literària**, juntament amb el Ministeri Federal de Formació i Recerca (BMBF), l'Institut Goethe i la ciutat de Leipzig, entre altres col·laboradors. Aquesta iniciativa pretenia generar intercanvis internacionals (amb Europa i Estats Units) d'alumnes i ensenyants. A més a més hi van col·laborar l'Escola de Poesia de Viena (Schule für Dichtung, <http://www.sfd.at/>), el Departament de Composició literària, Poesia i Prosa de Gothenbrug i l'Acadèmia literària Josef Skvorecky de Praga (Literární Akademie, <http://www.lit-akad.cz/>).

L'Associació de Promoció de l'Institut s'encarrega d'obrir-lo i fer de pont amb el públic internacional, nacional i regional.

Com ja hem esmentat, és membre de la ENCWP des de la seva fundació el 2005.

LITERÁRNÍ AKADEMIE JOSEF ŠKVORECKÝ (PRAGA, REPÚBLICA TXECA)

Contacte

Na Pankráci 54, 140 00 Praha 4, República txeca
Tel.: (+420) 272 773 045
Adreça de correu electrònic: lit-akad@lit-akad.cz
Lloc Web: <http://www.lit-akad.cz>

D'on ve el nom de l'acadèmia

Josef Škvorecký (1924), que dona nom a l'escola, és un dels escriptors txecs més importants de la postguerra. Segons la presentació que en fa l'escola: “La seva primera novel·la *Els covards* (1958), un retrat desil·lusionat dels darrers dies de la IIGM en un petita ciutat, fou un dels primers treballs que contrarestaren el simple i rígid convencionalisme de la literatura socialista oficial”. Aquesta i moltes altres de les seves novel·les han sigut traduïdes a l'anglès i a moltes altres llengües. Aquest escriptor també ha treballat en altres novel·les, històries breus i guions, ha publicat traduccions pioneres de la literatura anglesa i americana (Bradbury, Hemingway, Faulkner, Sillitoe), i ha escrit també assajos i articles crítics sobre literatura, cinema i jazz. Després de l'ocupació soviètica de Txecoslovàquia el 1968, Škvorecký marxà a Canadà, on treballà al Departament d'Anglès de la Universitat de Toronto, fins que es retirà el 1990. El 1971, ell i la seva dona Zdena va fundar la important editorial Sixty-Eight Publishers, focalitzada en literatura *underground* i emigrada de Txèquia i Eslovàquia.

Què és aquesta acadèmia, a grans trets

L'Acadèmia Litarària Josef Škvorecký, l'única institució del seu tipus a Europa central, fou fundada l'any 2000 després de la llei d'universitats privades de 1999 com la primera universitat privada txeca amb un Màster que tingués un programa complet en humanitats. És doncs un centre acreditat pel Ministeri d'Educació Txec però, en ser un centre privat, no compta amb cap tipus de subvenció econòmica; el cost anual és de 59,500 CZK (2,100 €), costejats per l'alumne. Actualment s'està estudiant la possibilitat que l'alumnat pugui gaudir de Beques Erasmus, en relació amb universitats estrangeres.

Actualment hi estudien un total de dos cents cinquanta alumnes: cinquanta per curs, i quinze més (per curs) que treballen per Internet.

Oferta formativa

Ofereix entrenament en creació i comunicació, requerides en l'actual món de la literatura i els mitjans de comunicació, un món tan flexible. El currículum, fet a mida, està basat en el curs d'Esriptura Creativa (els estudiants hi poden estudiar prosa, poesia, drama o guió). Només un tret defineix el currículum: la barreja de components artístics, escolars i pràctics. Tots els estudiants han d'estudiar anglès i una altra llengua estrangera (francès, alemany, rus o castellà –aquesta darrera és la més triada). Els estudis teòrics inclouen: història de la literatura i de l'art, teoria literària,

traducció, filosofia, història cultural i antropologia, lingüística, psicologia, retòrica i teatre. El claustre està comprès per escriptors txecs, periodistes i traductors, a més a més de crítics literaris, lingüistes, filòsofs i historiadors, tots ells amb experiència professional en diverses universitats estatals. Els graduats obtenen els graus de BcA. (*Bachelor of Fine Arts*, Batxiller en Belles Arts), MgA. (*Master of Fine Arts*, Màster en Belles Arts) o Mgr. (*Master of Arts*, Màster en Arts). L'Acadèmia ja ha format alguns autors importants (com per exemple els escriptors de prosa Tomáš Vučka i Václav Chochola o la traductora Jana Kunová). Tanmateix, en paraules de l'escola, "L'experiència ens demostra que els nostres graduats poden usar els seus coneixements professionals també en els diaris (inclosos els nacionals de prestigi), la televisió, la ràdio, les editorials, en departaments de relacions públiques o com a organitzadors d'actes culturals o educatius."

La Literární akademie ofereix els següents programes (*in situ* o *on line*):

- **2 Batxillerats universitaris (3 anys):**
  - ◆ Escriptura Creativa i periodisme.
  - ◆ Comunicació en els Mèdia.
- **3 Màsters (2 anys):**
  - ◆ Escriptura Creativa.
  - ◆ Edició (encara en projecte).
  - ◆ Comunicació Mèdia (encara en projecte).

Aquests programes es concreten amb les següents definicions:

- **Escriptura creativa:** Els estudis afinen el talent per escriure prosa, poesia, periodisme literari i drama. Els estudiants guanyen coneixements en teoria literària, literatura txeca i mundial, història del teatre, els principis del procés creatiu, anàlisi i interpretació del treball artístic, llengua txeca i llengua anglesa.
- **Comunicació Mèdia:** Els estudis ofereixen una estructura complexa de informació i habilitats necessàries pel treball electrònic en els mitjans de comunicació, contribuint així a la seva educació lingüística, literària i general, necessària en la seva futura professió
- **Edició:** Els estudis ofereixen una estructura complexa d'habilitats per a la informació i la comunicació, necessàries pel treball d'editor de llibre (incloent l'edició de llibres electrònics) o d'editors de llengua parlada.

El treball es fa en 24 sessions setmanals de 45 minuts de durada cadascuna. L'avaluació comporta exàmens finals.

Accés

L'accés als programes BA requereix un títol previ de Batxiller d'estudis secundaris, un examen escrit d'anglès i una entrevista oral on caldrà donar mostra de les motivacions. L'Accés als MA, actualment, es directe des del BA.

Solen accedir a una plaça el 90% d'estudiants presentats, habitualment alumnes que no han pogut obtenir plaça a la Facultat de Periodisme pública i gratuïta.

Perfil dels graduats i sortides laborals

- **Graduats en Escriptura creativa:** Han de copsar la història de la teoria de la literatura

txeca i mundial abans d'arribar a poder editar. El coneixement del txec i l'anglès, i la capacitat d'interpretació literària els capacita per ésser lectors professionals, editors de guions o traductors en teatres i editorials. Estan preparats per crear els seus propis treballs literaris en coherència amb les seves habilitats individuals.

- **Graduats en Comunicació mèdia:** Han de ser especialistes cultivats i educats, capaços de treballar en la televisió, la premsa o la ràdio, o com a assessor “mèdia”. Adquiriran domini comunicatiu en txec, anglès i altres llengües. Caldrà també un ampli ventall de capacitats retòriques i d'informació fiable.
- **Graduats en Edició:** Han de ser professionals coneixedors i resolutius en un ampli ventall d'activitats en l'esfera de l'edició (dels llibres tradicionals o electrònics) i en la dels mas-mèdia. Hauran de copsar la psicologia txeca i la cultura mundial, ésser capaços de comunicar-se un llengües estrangeres i estar preparats per sortir-se'n davant situacions de demanda social.

Els graduats que surten de l'Acadèmia amb aquests tres perfils, solen trobar la seva inserció laboral en els mitjans de comunicació i en les cases editorials.

Gestió de l'acadèmia

Actualment gestionen el centre un rector i tres vicerectors: l'historiador i historiador literari Petr Čornej, l'erudita literària Helena Kupcová, la lingüista Radoslava Kvapilová Brabcová i el director de cinema, escriptor de guions i editor Martin Štoll.

L'origen d'aquest equip de gestió i de l'equip d'ensenyants, el trobem entre els antics estudiants i ensenyants de les Facultats de Pedagogia, Filologia i Filosofia.

Departaments i caps de departament

- Departament de Literatura txeca i mundial i Llengua txeca: PhDr. Blanka Nedvědová, PhD.
- Departament d'Esriptura creativa i Periodisme artístic: PhDr. Alexandra Berková.
- Departament de Mèdia i Estudis interactius: Mgr. Petr Kaňka
- Departament d'aspectes introductoris: Doc. Josef Vinař
- Departament de Llengües estrangeres: PhDr. Mariana Housková

Professors d'Esriptura Creativa

1. PhDr. Alexandra Berková, escriptora de prosa i guionista.
2. Petr Borkovec, poeta i traductor.
3. Mgr. Tereza Brdečková, escriptora de prosa.
4. PaedDr. Ivona Březinová, autora de llibres infantils.
5. Mgr. Jiří Dědeček, escriptor de cançons i cantant, traductor i president del Club txec PEN.
6. Mgr. Daniela Fischerová, dramaturga, escriptora de prosa i poeta.
7. Doc. MgA. Arnošt Goldflam, dramaturg, escriptor de prosa, director de teatre i actor.
8. PhDr. Miroslav Kovářik, crític literari i poeta.
9. PhDr. Antonín Kudláč, historicista i historicista literari.
10. Mgr. Petr Markov, guionista.
11. PhDr. Vladimír Novotný, PhD., crític literari.
12. Irena Obermannová, escriptora de prosa.

13. Mgr. Petr Šabach, escriptor de prosa.
14. Mgr. Martin Šafránek, guionista.
15. Doc. PhDr. Milan Uhde, dramaturg i escriptor de prosa.
16. Mgr. Michal Viewegh, escriptor de prosa.

A banda d'aquest equip fix, en plantilla, són molts els col·laboradors externs.

Consell acadèmic

S'hi aprecia molta col·laboració internacional.

1. Prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc., historicista i historicista literari, rector de l'Acadèmia. Praga.
2. Prof. ThDr. et ThDr. Otakar A. Funda, teòleg i filòsof. Praga.
3. Doc. PhDr. Pavel Janoušek, Csc., crític literari, director de l'Institut de Literatura Txeca de l'Acadèmia Txeca de les ciències. Praga.
4. PhDr. Helena Kosková, crítica literària. Norrköping, Suècia.
5. Prof. PhDr. Radoslava Kvapilová Brabcová, Csc., lingüista. Praga.
6. Prof. Arnošt Lustig, escriptor. Universitat de Washington, EEUU.
7. Doc. JUDr. Petr Pithart, científic polític i periodista, senador de la República txeca. Praga.
8. Prof. Albert Pražák, dissenyador d'escenaris i professor. Praga.
9. Joseph N. Rostinsky, PhD, antropòleg cultural, EEUU.
10. Prof. PhDr. Vladimír Svatoň, Csc., crític literari i comparativista.
11. Milan Svoboda, compositor i professor.
12. Zdena Škvorecká, escriptora. Toronto, Canadà.
13. Josef Škvorecký, escriptor. Toronto, Canadà.
14. Doc. PhDr. Milan Uhde, dramaturg i professor. Brno, República txeca.
15. Mgr. Michal Viewegh, escriptor i professor.
16. Krzysztof Zanussi, director de cinema. Varsòvia, Polònia.

Activitats

Premi Josef Škvorecký: Es tracta d'un dels majors premis literaris txecs –250,000 CZK (8,850 EUR)– però és de molt recent creació. De fet, el primer guanyador es va conèixer al llarg del mes d'octubre de 2007.

Xarxa Europea de Programes d'Espectura Creativa: Després del molt exitós Congrés Internacional de Programes d'Espectura Creativa organitzat el març de 2005 per l'Institut Literari de Leipzig (Alemanya) quedaren demostrades tan la necessitat com les ganes d'iniciar el llançament d'aquesta Xarxa Europea de Programes d'Espectura Creativa (European Network of Creative Writing Programmes (ENCWP)); el seu primer simposi fou organitzat per l'Acadèmia Literària Josef Škvorecký de Praga l'octubre del mateix any 2005. A partir de 2007 s'establí el Simposi Anual a la fira-festival literària de Praga, anomenada BookWorld. El 2006 tingué lloc la primera classe multilingüe *on line* d'espectura literària (*European Kalevala*), organitzada conjuntament amb l'Acadèmia de Poesia de Viena.

Els objectius de la xarxa són promoure l'intercanvi de professors i alumnes i estimular la possibilitat de compartir informació i coneixements en les àrees de:

- teoria de l'espectura creativa.
- ensenyaments de l'espectura creativa (consells i procediments d'aula).

- disseny de currículums d'ensenyament d'escriptura creativa.
- relat de matèries contextuals en escriptura creativa (sortides institucionals, finançaments, publicitat)
- història de l'escriptura creativa.
- escriptura creativa i traducció literària.

La Xarxa, en els seus estatuts, contempla la possibilitat de que qualsevol persona o entitat que es dediqui a l'ensenyament de l'escriptura i que hi estigui interessada hi pugui pertànyer. En un primer moment, els centres membres de la xarxa van ser ((*) formen part d'aquest estudi):

- Àustria:
  - Schule für dichtung, Vienna*.
  - Robert-musil-literatur-museum, Klagenfurter literaturkurs.
- República txeca:
  - Josef škvorecký Literary Academy*.
- Finlàndia:
  - Orivesi college of arts, departament d'escriptura creativa.
  - University of Jyväskylä, departament d'escriptura creativa.
- Estat francès:
  - Université de Provence, programa d'escriptura creativa*.
- Alemanya:
  - Universität Leipzig, deutsches literaturinstitut*.
  - Ludwig Maximilians Universität München, Manuskriptum, Münchner kurse für kreatives schreiben*.
  - Literaturhaus München.
- Israel:
  - Helicon – Societat per l'avanç de la poesia a Israel.
- Polònia:
  - Uniwersytet Jagielloński, escola d'escriptura creativa*.
- Suïssa:
  - Université de Lausanne, centre de traducció literària.
  - Schweizerisches Literaturinstitut*.
- Suècia:
  - Göteborgs universitet, Litterär Gestaltning*.
- Regne unit:
  - University of East Anglia, escola de literatura i escriptura creativa.
  - University of Portsmouth, escola d'arts creatives, cinema i mitjans de comunicació.
- Estats Units:
  - University of Iowa, programa d'escriptura internacional.

Des de la visita que una delegació de la nostra escola realitzà a aquesta Acadèmia, l'Escola d'Espectura és nou membre de la Xarxa.

BookWorld: Des de 2007 l'Acadèmia Literària Josef Škvorecký de Praga està involucrada en l'organització i el programa d'aquesta fira del llibre, la més important del país. És en el si d'aquesta organització on s'encabeixen les reunions de la ENCWP.

Conferències internacionals:

- *Conferència sobre Espectura Creativa* (2002), sota l'auspici de Petr Pithart, conseller de l'acadèmia i en aquell moment president del Senat txec, aquesta conferència fou el primer acte internacional sobre escriptura creativa a la República txeca, i es va comptar amb personalitats estrangeres com a ara el director de cinema polonès Krzysztof Zanussi o l'italià

Alessandro Baricco, cofundador i president de la Scuola Holden de Torino. Els actes van ser publicats per l'Acadèmia el 2002.

- *Conferència sobre la vida i l'obra de Josef Škvorecký* (2004), sota l'auspici del president txec Václav Klaus, i organitzat conjuntament per l'Acadèmia Literària, l'Institut de Literatura Txeca de l'Acadèmia Txeca de les ciències, el Club txec PEN i el Consell de la ciutat de Náchod. Els papers van ser discutits per vint-i-quatre estudiants d'universitats txeques i d'altres institucions del país, i vint participants d'institucions estrangeres (com ara Oleg Malevitch o Paul Wilson). Els actes van ser publicats per l'Acadèmia el 2005.
- *Laberint de literatura femenina* (2007).

Col·laboració amb escriptors amateurs: L'Acadèmia Literària col·labora amb www.pismak.cz, un dels servidors més importants de literatura amateur.

Publicacions

Bibliografia de Josef Škvorecký: Han sigut publicats dos volums, el primer amb els textos complets en txec (2004) i el segon amb els seus treballs de teatre, cinema, televisió i ràdio, ressenyes i estudis en txec (2005). Els futurs volums focalitzaran el contingut en les seves ressenyes publicades en llengües estrangeres. L'editor d'aquesta bibliografia és en Michal Přebáň. A finals de 2006 l'Acadèmia es féu càrrec del projecte multi-volum a llarg termini.

Actes de Conferències:

- *Un pas cap a l'Existència Autorial. Actes de la Conferència Internacional sobre Escriptura Creativa*, 2002.
- *Škvorecký Octogenari. Actes de la Conferència Internacional sobre la vida de Josef Škvorecký*, 2005.

Altres treballs:

- Radoslava KVAPILOVÁ BRABCOVÁ: *Introducció als estudis txeques*, 2003
- Helena KOSKOVÁ: *Škvorecký*, 2004
- Karel NAVRÁTIL et al.: *14 capítols de la ràdio*, 2006

CD-ROMs:

- *Escriptors txeques i crítica literària en el canvi de mil·lenni*, 2002
- *Josefa Škvorecký's 2004, visita a la República txeca i Conferència sobre les seves vida i obra*, 2004

Publicacions periòdiques:

- **Diari Svět literatury (El món de la literatura):** Diari txec líder sobre literatura comparada. L'Acadèmia Literària publicà els números 23-30 (2002-2004).
- **Revista Rukopis (Revista de Pràctica de la l'Escriptura):** Primera publicació txeca sobre escriptura literària (des de 2006), amb articles escolars, reflexions sobre el procés d'escriptura fetes pels mateixos autors (assajos, entrevistes, diaris, cartes...), així com textos seleccionats d'entre els alumnes dels cursos d'escriptura creativa.
- **Butlletí Danny:** de la societat Josef Škvorecký.

- **Magazine *Lokální anestézie (Anestèsia Local)***: elaborat pel estudiants de l'Acadèmia Literària.
- **Sèries *Prvotiny (Primers treballs)* i *Druhotiny (Segons treballs)***: Selecció feta per l'Acadèmia de textos dels alumnes. Divuit primers treballs i un segon treball han sigut publicats des de l'any 2002, entre textos en prosa, vers i no ficció. El disseny gràfic pertany a Petr Babák; el 2005 un recull de vuit primers treballs fou guardonat amb el premi de Llibre més bonic de l'any.

Convidats estrangers a l'Acadèmia Literària

Becaris: Barth Healey, The New York Times, USA (estiu de 2003)

Classes: Krzysztof Zanussi, Polònia (2001), Arnošt Lustig, EEUU (2001, 2002), Alessandro Baricco, Itàlia (2002), Christian Ide Hintze, Àustria (2005), Fiona Sampson, Regne Unit (2005), Daniel Rothenbühler, Suïssa (2006), Amir Or, Israel (2006) i Reijo Virtanen, Finlàndia (2006) .

Lectures, discussions (selecció): Helena Kosková, Suècia (2003), Oleg Malevitch, Rússia (2003), Brian Keenan, Irlanda (2004), Sjarhej Smatrychenko, Bielorrússia (2004), Robert Fulghum, EEUU (2005), Israel Horovitz, EEUU (2006), Danièle Boone, Estat francès (2006) i Alan Yaffe, EEUU (2006).

SCUOLA HOLDEN (TORÍ, ITÀLIA)

Contacte

Adreça: Corso Dante 118, 10126 Torino
Telf.: +00 39 011 6632812
Pàgina web: www.scuolaholden.it

Característiques generals

Dins un antic laboratori tèxtil de 600 metres quadrats trobem avui les aules, la biblioteca, els salons i el bar de la Scuola Holden. Des de la seva inauguració l'any 1994 hi han treballat més de 350 docents i s'hi han diplomats en el seu *Master in tecniche della narrazione* més de 350 alumnes, el 75% dels quals estan ja treballant en aquest àmbit laboral, fins i tot alguns són ja autors reconeguts. Aquest Màster és el plat fort dels estudis oferts per l'escola però, a banda d'això, també s'hi imparteixen molts altres cursos menors, pels que ja han passat milers d'alumnes de tota Itàlia.

L'escola pren el nom d'en Holden Caulfield, protagonista de *The Catcher in the Rye*, de Salinger, un noi a qui no agradava cap escola ni mestre; l'equip de la Holden sospita que la seva escola sí que li hauria agradat.

No es defineix com una escola d'escriptura creativa ni de cinema ni de teatre, sinó de narració. En aquest espai s'entén la narració com a un ampli ventall de tècniques: pel·lícules, poesia, novel·les, articles, publicitat, pàgines web i qualsevol forma de narrar. Encara que aprenentatge i talent són coses diferents, diuen, “entendre com funciona el joc, ajuda”.

Segons aquesta escola el mètode seria: “Si vols escriure una novel·la estudia a Sergio Leone, si vols fer una pel·lícula escolta a Verdi, si vols fer una sèrie per la televisió estudia a Flaubert, si vols fer publicitat escolta un rap, si vols escriure poesia llegeix Dylan Dog. I si vols, simplement, trobar una feina que t'agradi: estudia-ho tot.”

Pertànyer a l'escola vol dir gaudir del préstec de la biblioteca, de l'ús d'ordinadors i de trobades diverses. A més a més dóna dret a la *Tessera Holden* (carnet de l'escola), amb la que s'obtidran bons tractes en espectacles, llibreries i instal·lacions esportives.

Hi imparteixen classes més de cent ensenyants.

Gestió de l'escola

Els propietaris de l'escola són actualment Alessandro Baricco (que la presideix), Alberto Jona, Savina Neirotti i Antonella Parigi.

La dirigeix Lea Iandiorio i la gestionen un total de catorze persones (equip en què ja s'inclouen la Senyora Iandiorio i el Senyor Baricco).

En Baricco i altres dos escriptors italians són les ments pensants del màster i els seus continguts i metodologia, que evolucionen any rere any. A més a més, una quarta persona se n'encarrega de la coordinació.

Dues persones s'ocupen de l'administració de l'escola i altres dues de la secretaria. Una persona és l'encarregada de les comunicacions, tant a nivell publicitari o de promoció com a nivell de canal de contacte amb els mitjans de comunicació. Un altre membre de l'equip de gestió s'ocupa de la pàgina web i dels cursos que s'imparteixen en xarxa. Tres persones es dediquen a la secció de

Holden Art i quatre més formen l'equip de redacció dels fascicles que DiAgostini edita sota la signatura de Scuola Holden, dels que es venen setmanalment al voltant de 20.000 exemplars.

Econòmicament, l'escola només rep ajuda d'algunes institucions en forma de beques per a l'alumnat del màster i una quantitat anual de l'Ajuntament de Torí per a despeses relacionades amb les visites de convidats estrangers.

Màster en tècniques de la narració

El *Master in tecniche della narrazione* es desenvolupa cada any **entre octubre i maig**, mesos en què es treballen **entre 5 i 6 hores diàries**. El curs dura dos anys, amb la possibilitat d'ampliar un tercer any per elaborar un projecte personal.

No es fan exàmens però s'avalua l'aprenentatge amb un treball constant d'elaboració de textos. La **selecció**, diuen, és doncs **natural**: hi arriba qui manté el ritme; passen al segon curs aquells que han freqüentat les aules almenys un 80% de les hores durant el primer any i serveix la mateixa regla per obtenir el títol al final del segon any.

Només s'hi accepta un total de **25 alumnes anuals, d'entre 19 i 30 anys**, que no caldrà que tinguin cap títol previ però que hauran enviat a l'escola el seu currículum i dos textos d'autopresentació. Aleshores es crida els possibles futurs alumnes en petits grups de 5 o 6, per participar en un col·loqui on cal presentar-se amb alguna història per explicar: una pel·lícula, per exemple; i, afegeixen, “alguna cosa per menjar!”

Els **objectius** del màster són:

- Ajudar els alumnes a esdevenir autors: realització, però sobretot la suma de: el coneixement del propi talent, l'aprenentatge de les tècniques i el diàleg amb els companys i els ensenyants.
- Donar-los tota la formació cultural i professional que calgui pel seu ingrés al mercat laboral més proper a la pràctica de la narració: editorial, cinema, teatre, televisió, publicitat, periodisme, web.

El **seguiment didàctic** és:

- Primer any:
  1. *Palestra dei sensi* (Gimnàs dels sentits): escoltar i mirar per accedir a la curiositat.
  2. *Fornace* (Forn): *laboratorio ideativo* d'exploració, reflexió, discussió i projecció del talent, amb l'ajut d'un autor.
  3. *Organizzare* (Organitzar): per aprendre a construir.
  4. *Racconto e Romanzo* (Relat i novel·la): narrativa i el seu llenguatge específic.
  5. *Sceneggiatura* (Escenografia): cinema i el seu llenguatge específic. (L'escola compta amb material propi per a la filmació.)
  6. *Drammaturgia* (Dramatúrgia): teatre i el seu llenguatge específic.
- Segon any: segueix l'exploració en format TV, ràdio, periodisme, còmic, publicitat, web, assaig,... “al final, o estàs confós per sempre o tens el cervell girant a mil.” En aquest segon any la filosofia didàctica segueix la màxima: menys lliçons, més laboratori. Es desenvolupen tallers sobre diferents productes narratius i finalment s'afronten els *Cimenti*, proves en què els alumnes han de demostrar el seu talent. Si tot va bé, s'aconsegueix el diploma.

Durant aquests dos anys es treballa en grup sencer (de 30 persones) per a les lliçons teòriques i el petits grups (de 10 persones) per als laboratoris pràctics.

Després d'aquests dos anys l'escola ofereix a alguns alumnes la possibilitat de col·laborar en els projectes culturals i didàctics de l'escola o de desenvolupar tanques en editorials, diaris, redaccions televisives, societats de producció cinematogràfica i agències de publicitat. A alguns alumnes que hauran demostrat particulars qualitats i motivacions, l'escola els oferirà un tercer any per desenvolupar un projecte personal sota els consells d'un professor. L'escola, en tot cas, seguirà sent referent i ajut en la lectura de manuscrits, valoració i promoció dels projectes i idees dels seus exalumnes.

El **cost** anual del màster és de 6.200€, ja que l'escola és privada, però gràcies a la col·laboració d'entitats públiques, dels vint-i-cinc alumnes, deu són becats en un 40% i dos en un 80%.

Pel que fa al **reconeixement** d'aquests estudis val a dir que no ho estan acadèmicament (ni per les universitats ni pel Ministeri d'Educació) però sí a nivell professional, és a dir, que el màster sí que compta amb un prestigi social i cultural que empeny cada any a cent joves de tota Itàlia a demanar-hi una plaça, tot i que suposi un trasllat de ciutat; a més a més, editorials i altres escoles europees contempen aquests estudis com a dignes de tenir-se molt en compte. De fet, ja són dues les propostes d'importar el model des de l'Estat francès i Alemanya. Mentre tant, la direcció prova de trobar el reconeixement estatal com a estudis de *statuto speciale*.

Cursos

Es desenvolupen a l'escola entre octubre i febrer, amb una durada d'entre 3 i 6 mesos, amb una o dues trobades setmanals, de 19 a 21h. També n'hi ha els caps de setmana. Són oberts a tothom, sense límits.

- *Racconto e romanzo* (Conte i novel·la): Veiem o sentim històries i sentim la necessitat d'escriure-les. Hem de donar-li la forma: tècniques narratives, escriure, llegir, corregir, discutir, reescriure.
- *Laboratorio di lettura*: Més que un curs un lloc on escoltar, llegir, escriure, mirar, analitzar i discutir històries.
- *Holdenclub*: Per qui ja ha passat pels cursos i vol fer una novel·la o un recull de contes, trobades d'un cap de setmana mensual, amb un tutor, en grup o individual. Aquí s'escriu "fins a l'exhauriment (hipòtesi infeliç i remota) o fins a la publicació (hipòtesi feliç i esperem que no tan remota)".
- *Sceneggiatura cinematografica* (Escenografia cinematogràfica):
  - *Corso base*: estudi de models teòrics i, "un cop exhaurides les preguntes (que no s'exhaureixen mai) s'escriu".
  - *Corso avanzato*: treballar sobre un film, amb la tècnica del projecte, però també amb la filmació en si.

Workshop

Tallers de cap de setmana, entre novembre i març, oberts a tothom.

- *Imparare a raccontare* (Aprender a explicar): Narració oral.
- *Lo scrittore in tuta da meccanico* (L'escriptor amb granota de mecànic): "Ficar les mans

- i embrutar-se una mica” a dins de l'obra dels grans de la literatura.
- *Scrivere di sé* (Escriure d'un mateix): Estructurar les narracions de les històries personals pròpies.
  - *Seminario sul narrare* (Seminari sobre la narració): Activitat anual on compartir una xerrada amb un autor convidat (hi han passat Vargas Llosa i Kiarstami, entre altres).
  - *Babele e Plot* (Babel i Plot): Laboratoris per a l'Escola Mitjana Superior, *in situ*. Se'n fan cinc de diferents:
    - *Babele* (iniciació a l'escriptura de contes, guions i articles periodístics, en cinc sessions),
    - *Babele+* (escriptura avançada de contes, guions, assajos i articles periodístics, en 64 hores concentrades en una setmana intensiva),
    - *Plot* (anàlisi de contes, pel·lícules i peces teatrals, en cinc sessions),
    - *Short* (treball de curtsmetratges, en tres sessions) i
    - *Babele storia* (treball de narració escrita i audiovisual).

In giro per l'Italia

Sota el nom “De viatge per Itàlia” s'agrupen els cursos impartits en col·laboració amb altres entitats públiques i associacions culturals de Bolzano, Nàpols, Florència, Gènova, Palermo, Roma, Mòdena, Torí, Jesi, Campobasso, Bari, Perugia, Venècia, Terni i Cagliari, de moment.

- *Circus*: Curs itinerant en col·laboració amb l'Escola Elemental de Cinema Fandango i entitats locals diverses, en una caravana que anirà de ciutat en ciutat, amb professionals de la indústria cinematogràfica. S'hi veuen pel·lícules, el llegeixen guions i s'aprofundeix en les tècniques de la producció. És un curs reservat a trenta persones. S'estructura en nou blocs:
  - I seminari “La idea cinematogràfica”
  - I Taller “Del subjecte al guió”
  - II Seminari “La direcció cinematogràfica”
  - II Taller “Laboratori de direcció”
  - III Seminari “La producció cinematogràfica”
  - III Taller “El projecte financer”
  - IV Seminari “La postproducció i la distribució”
  - IV Taller “El muntatge”
  - V Taller “El cinema digital”
- *Nautilus*: Narració sobre viatges en quatre caps de setmana.
- *Storytelling*: Per conservar la Història i la memòria; periodisme, narració i dramàtica. Recuperar la història de la ciutat que acull el curs tot investigant per escriure després sobre ella. Nou mesos de treball.
- *I cantieri* (Els cànars): Anàlisi i laboratori; crítica comuna dels propis textos en grups portats per antics alumnes, avui autors. Cal aportar un conte propi previ per poder participar.

Cursos en xarxa

- Explicar (trama, muntatge, diàleg, descripció, imaginació, personatges, autobiografia), Escenografia, Periodisme, Escriitura teatral, Escriitura de webs, Còmic, ...
- Tutories.

- Servei de valoració de textos.

Cursos per a nens

La Scuola Holden creu en el creixement personal a través de la lectura, el diàleg i la cultura. És per això que ofereix tres cursos per a nens: *E io sono el lupo!* (I jo sóc el llop!), *Quando sarò grande* (Quan seré gran) i *Lo strumentario* (L'instrumentari). Part dels beneficis d'aquests cursos són donats a Casa Oz, organització d'ajuda a nens malalts.

Holden Art

S'ocupa d'explicar béns culturals i paisatgístics, amb cursos de formació als guies de museu i a través de seguiments narratius per parcs, castells i museus. Es tracta de desenvolupar una certa forma de mirar, profunda i suggestiva, curiosa, vital, que ens porti a la narració. Apropar-se al lloc i apropiar-se'n. Es treballa també la veu de la narració oral sobre temàtiques pròpies dels llocs concrets, la seva història, els seus habitants, la seva arquitectura...

Holden Maps

Conjunt de publicacions per a joves estudiants, que versen sobre les tècniques de l'escriptura o sobre reculls de textos. Actualment l'escola ja ha publicat gairebé quaranta números.

OMERO (ROMA, ITÀLIA)

Contacte

Adreça: Aule L.go Berchet, 4 (Mura Gianicolensi), Roma.
Correu postal: Omero Via Sprovieri, 6, 00152, Roma.
Telèfon i fax: 065809990, mòbil: 3494695283.
Correu electrònic: scuola@omero.it.

Característiques generals

Nascuda l'any 1988 de la mà d'Enrico Valenci (crític literari i guionista) i Paolo Restuccia (antropòleg i professional de la ràdio), la Scuola Omero és la primera escola d'escriptura fundada a Itàlia i, des d'aleshores, col·labora amb escriptors italians i amb universitats italianes i americanes. Es considera una escola: “Per a a qui vol aprendre a escriure contes i per a qui vol aprendre a escriure per a ràdio, televisió i cinema; per a qui vol fer de periodista i per a qui vol treballar com a editor; per a qui vol aprendre a escriure d'una manera més professional de la que ja escriu; per a qui vol millorar l'escriptura dels ensenyants i dels estudiants a les escoles; per a qui col·locar-se millor com a empresa o com a ens; per a que busca cursos universitaris i d'alta formació en el camp de l'escriptura.”

Hi han passat més de trenta docents.

Història

Des del 1992 l'escola compta amb la seva pròpia editorial, des d'on es publica, entre altres coses, la revista d'escriptura creativa Omero.

L'any 93 es van organitzar setmanes intensives amb professors d'universitats americanes: New York University i Yale University.

L'any 94 van realitzar-se els primers seminaris d'escriptura creativa que comptaven amb professorat la Universitat de Roma. També aquell any es va col·laborar amb l'Ajuntament de Roma, el Centre Experimental de Cinematografia i els Ferrocarrils Estatals, entre altres entitats. El mateix any i l'any següent l'escola organitzà el festival *Città della Scrittura* amb espectacles d'improvisació teatral, representacions i retrospectives sobre cinema.

El 1995 col·labora amb el Goethe Institut di Roma en l'organització d'una retrospectiva sobre cinema alemany. El mateix any es publica *Legami Familiari*, de contes de Lidia Ravera.

L'any 96 es publica *Teoria e pratica della scrittura creativa*, a cura de diversos professors de l'escola.

L'any següent, en col·laboració amb les províncies de Perugia i Terni i amb Rai Radiouno, entre altres entitats, es realitza el conveni “Literatura i Immigració”, en el marc del qual es publica *Alì e altre storie*, el 1998. El mateix 1997 l'escola col·labora en la retransmissió de la RAI *Io scrivo tu scrivi* (Jo escric tu escrius). Entre aquest any i el 2000 es realitzà el CdRom interactiu sobre escriptura creativa.

En el 98 es publica *Teoria e pratica della scrittura creativa. Scrittura e lettura*, i el recull de contes de Valeria Vigano *Città*. Aquell any també es configura la primera web italiana amb cursos en xarxa.

En el 99 comencen les col·laboracions amb les escoles mitjanes i superiors.

L'any següent comencen els cursos gratuïts en col·laboració amb la Casa delle Letterature del Comune di Roma.

L'any 2001 s'imparteix diversos cursos de rang universitari amb la Facoltà di Scienze della Comunicazione i es publica *La palestra dello scrittore*, a cura d'Enrico Valenzi.

Entre desembre de 2002 i març de 2003 es desenvolupa en col·laboració amb l'Ajuntament una iniciativa en què diversos autors llegeixen el seu conte preferit de la narrativa italiana del Novecento. En el 2002, en col·laboració amb la Casa delle Letterature di Roma, naix la iniciativa *Più libri, più liberi* (Més llibres, més lliures), fira de les editorials petites i mitjanes.

En els anys següents continuen les publicacions i les relacions amb les universitats.

El 2006 l'escola participa amb un acte teatral amb música en la diada inaugural del World Book capital de la Unesco i organitza un concurs literari juntament amb altres entitats. També aquell any organitza els *Laboratori di scrittura e lettura a Frosinone*, idea l'agenda G.A.S., *Guida Agenda per gli Studenti*, de la Universitat La Sapienza de Roma i produeix dos curtmetratges.

El 2007 comença la iniciativa *Lectio magistralis* i es produeix un tercer curtmetratge.

Oferta formativa

S'estructura en quatre itineraris: Narrativa, Periodisme, Edició i Cinema.

Itinerari de Narrativa

Es realitza en tres cursos consecutius, amb una durada de divuit mesos per a un total de quaranta-dues sessions de dues hores de treball. Hi ha la possibilitat de realitzar un curs previ d'iniciació. L'objectiu final és un recull de contes o bé una novel·la. Els docents són els dos fundadors de l'escola. Existeix la possibilitat de realitzar-lo per Internet.

- Iniciació (*Il corso propedeutico*): Dotze lliçons per adquirir les primeres eines de l'escriptor en qualsevol forma d'escriptura: dues sobre puntuació, dues sobre adjectius i adverbis, dues sobre conte i novel·la, dues sobre el personatge, dues sobre la descripció i dues sobre el bé i el mal en conte i novel·la.
- Narrativa 1 (*Primo livello*): Amb l'objectiu final d'un primer conte, es treballa la lectura, la diversió i el joc dels exercicis d'escriptura, en deu lliçons: reconeixement de formes narratives, recerca de les històries, proposta de conte, punt de vista, to, punt en què es troba l'escriptura del conte que s'escriu, reconeixement de falses partences (recomençar, reescriure), transmetre amb accions i no amb pensaments, final del conte, final del procés.
- Narrativa 2 (*Secondo livello*): Amb l'objectiu de desenvolupar la veu personal de l'alumne, s'estimula la creativitat a partir d'exercicis. Durant les setze lliçons es rebran visites d'autors i professionals de l'edició. La primera lliçó descriu el ritme i el moviment, i entre la segona i la setena es treballen aquests mateixos aspectes en la descripció, el diàleg, el monòleg, el conte i l'ús de la paraula. La vuitena serà una visita d'un editor. La forma, la paraula, els actes, la llengua i altres visites ompliran la resta de sessions.
- Narrativa 3 (*Terzo livello*): Seguiment del primer projecte editorial de l'alumne (proposat per ell i supervisat pels docents), en setze laboratoris. La pròpia escola fa el seguiment artístic i contractual del text en les editorials. La primera lliçó és doncs de presentació de projectes, la segona de verificació i total la resta de composició.

Itinerari de Periodisme

Es realitza en tres cursos durant vuit mesos, en trenta trobades de dues hores. L'objectiu final és la

publicació remunerada dels millors textos en la revista *Omero* i la proposta de col·laboració en revistes nacionals. És un itinerari eminentment pràctic. Els docents són els dos fundadors de l'escola. El professorat col·laborador forma part de les redaccions de les revistes més importants d'Itàlia. Existeix la possibilitat de realitzar-lo per Internet.

- Periodisme 1: Introducció i realització d'articles en vuit lliçons: 1-2, de la narrativa al periodisme, l'entrevista; 3-4, la notícia separada de l'opinió, la notícia i el comentari; 5-7, estils; 8, la professió.
- Periodisme 2: Aplicacions, en deu lliçons: notícia, sistema, treball en redacció, llenguatge periodístic, recollir la notícia, l'article, l'entrevista, el títol, periodisme en Internet i periodisme *freelance*.
- Periodisme 3: Organització de l'alumnat en un redacció real, amb possibilitat de publicar en revistes nacionals.

Itinerari d'Edició

Es desenvolupa també en tres nivells i té com a objectius la formació i participació en la professió de l'edició: edició, paginació, cobertes i contracobertes... Els docents són els dos fundadors de l'escola. El professorat col·laborador forma part de la professió de l'edició. El total de trobades (sempre de dues hores) és de vint-i-quatre en sis mesos. No existeix la possibilitat de realitzar-lo per Internet.

- Edició 1: Petita història de les editorials italianes, personal i mètodes de les editorials, normes de redacció i correcció, i prova final d'accés al segon nivell.
- Edició 2: Edició, traducció, paginació, paginació gràfica informàtica, i prova final d'accés al tercer nivell.
- Edició 3: coberta, promoció, web d'una editorial, catàlegs, drets d'autor i legislació, mercat editorial, distribució, venda, fires i festivals, i prova final.

Itinerari de Cinema

S'articula en dos nivells. L'objectiu final és realitzar un curtmetratge que l'escola promourà en els principals festivals. La durada és de vint-i-quatre sessions de dues hores, en sis mesos. Es treballa en lliçons teòriques, laboratoris d'escriptura i trobades amb guionistes professionals. Els propis docents, conduïts pels fundadors, ho són també. No existeix la possibilitat de realitzar-lo per Internet.

- Cinema 1: Guió.
- Cinema 2: Edició i correcció.

Altres cursos

- Curs d'organització d'esdeveniments o actes.
- Setmanes estivals intensives: cada any sobre un tema diferent.
- Cursos per a empreses.
- Cursos per a escoles.

Metodologia

El mètode de l'escola es basa en la fórmula del laboratori, on es treballa a partir de textos (o bé curtmetratges o retransmissions radiofòniques) del propi alumnat. Es tracta d'un taller que uneix les pràctiques de l'alumnat a la correcció de l'editor i a la trobada d'aula. No és en cap cas un curs ni un

seminari. Els alumnes no són estudiants ni deixebles. L'escriptura creativa es tracta com un joc de dramatització i espectacle, individual i col·lectiu. Cada escriptura (narrativa, cinema, televisió, poesia, ràdio, teatre, *western*, *sit-com*, etc.) s'ha d'enriquir amb les altres (traducció, crítica, tasques editorials...). A banda dels laboratoris es realitzen lliçons frontals i trobades amb escriptors i professional.

Cada itinerari, seguit durant tres cursos (tot i que se'n pot fer un de sol), garanteix la formació completa i la possibilitat de realitzar obres reeixides: llibre de contes en l'itinerari de narrativa, curtmetratge en l'itinerari de cinema, articles i entrevistes professionals en l'itinerari de periodisme i llibres per publicar en l'itinerari d'Edició.

Accés

L'accés al primer nivell no necessita prova però sí una entrevista on es valoren les motivacions de l'alumne. L'accés als dos cursos superiors requereix proves pràctiques. Només s'accepten vint participants per curs i any, i cinc oients.

Després dels cursos

L'escola donarà un certificat de participació a l'alumnat que acabi els estudis i promourà la seva obra. Alguns dels alumnes ja han publicat els seus textos en editorials italianes.

SAGARANA (PISTOIA, ITÀLIA)

Característiques generals

La paraula *sagarana* (paraula inventada i títol del primer llibre de Joao Guimaraes Rosa, pioner del realisme fantàstic en Amèrica Llatina) dona nom tant a l'escola com a la seva revista trimestral. En realitat aquesta paraula significa “saga infinita”; per als creadors d'aquesta escola, reunió ideal de totes les històries mai creades per l'home. Nascuda l'any 1999 de la mà del seu director (el brasiler Julio Monteiro Martins), l'escola s'assentà a Lucca fins el 2006, any en què, fent un acord amb la Associazione Paint Factory, traslladà la seva seu a la Paint Factory a Pistoia, dins el Centro Interculturale Regionale Portofranco. Aquest trasllat respon a la voluntat de totes dues realitats de crear xarxa cultural i projectes d'àrea.

Aquesta escola parteix de la base que les idees, fins i tots els millors, cauen sovint més per la manca de tècniques que per la seva qualitat. Sagarana està pensada com una escola capaç de dotar els seus alumnes de tots els instruments necessaris per gestionar les pròpies idees creatives de manera que, des de simples apunts, aquestes puguin esdevenir productes narratius precisos.

Oferta formativa: Màster anual d'Esriptura Creativa

Filosofia del màster

Està dedicat a la formació i a la consolidació de les bases ètiques i l'adquisició de coneixements fonamentals per afrontar l'escriptura de la narració. Aquesta teoria va sempre lligada al treball de laboratoris en què s'aprèn a llegir textos literaris per tal d'aprendre a llegir-ne els propis. Es descomponen els textos per tal d'estudiar-ne les tècniques utilitzades i es comparen els aspectes fonamentals de l'art narratiu amb els resultats dels exercicis. S'estudien autors analitzant les estructures narratives que fan servir per crear grans textos. S'aprèn a treballar en grup, a comprendre l'enfrontament a altres com una oportunitat i no com una amenaça. L'alumne ha de poder triar to, tempo, ritme, color i el camí del text mitjançant l'articulació de les tècniques i els instruments. Les històries han de poder ser explicades trobant cadascuna la seva pròpia dimensió.

Organització

Es treballa en deu caps de setmana entre octubre i juny: cinc entre octubre i desembre i cinc entre març i maig, més una diada de conclusió. Gener i febrer es consideren mesos de treball individual. En cada cap de setmana es treballen quatre sessions: dues de matí, de 10 a 13h., i dues de tarda, de 15 a 18h. Cada sessió correspon a un laboratori. Per tant, en total, es fan quaranta sessions-laboratori, distribuïts amb els continguts explicats en següent apartat.

El cost actual del màster és de 1920€ per alumnes.

El laboratori de narrativa està a càrrec del fundador de l'escola, mentre els altres depenen cadascun d'un docent específic. Cada trimestre, a més a més, es realitzarà una trobada amb un professional: escriptor, dramaturg, editor...

La selecció de l'alumnat dependrà de la seva motivació, que serà valorada mitjançant un text breu de presentació i expectatives que cada interessat haurà de presentar. No existeixen límits d'edat. El nombre màxim d'alumnes admesos és de vint.

A la fi del màster, cada alumne presenta un obra de conclusió (conte, guió, recull de

poemes...) per tal que els docents verifiquin els resultats.

Laboratoris

- Laboratori de narrativa: S'hi treballa el personatge, les fonts, l'estil, els punt de vista, el temps, els gèneres, els títols... es discuteixen aquests conceptes i s'analitzen textos de l'alumnat. (Aquest laboratori es pot realitzar també com a intensiu d'estiu, fora del màster.)
- Laboratori de poesia: No és uns curs de poesia estrictament tècnic ni lliçons sobre història de la literatura, sinó una guia d'aquella poesia que ja es porta dins i que ha de sortir enfora. S'hi llegeixen poemes i s'hi cerquen les característiques en la discussió: la música, el tempo, la bellesa... i escrivint també.
- Laboratori de guió: Es treballa el guió com a mitjà per encarar-se al món i explicar-lo a través de seqüències d'imatges, tries de camp i diàlegs que aportin un significat.
- Laboratori de dramàtica: Es cerca la música del text, doncs és un text de esdevindrà so. S'estructura el text dramàtic tot focalitzant els conceptes de ritme, economia, gestos, personatges...
- Psicologia de la creativitat: Seguint la contribució freudiana s'hi aprenen mètodes i tècniques per desenvolupar la pròpia creativitat (nivells de l'inconscient, voluntat creativa i estadis de l'acte creatiu).
- Filosofia de la literatura
- Literatura italiana contemporània

Seminario Italiano degli Scrittori migranti

Cada estiu i des de 2001, durant un setmana del mes de juliol, es desenvolupen aquestes trobades, organitzades conjuntament per l'escola i per La regiò Toscana/Porto Franco i la Cattedra di letteratura comparata del Dipartimento di Italianistica e Spettacolo de la Universitat La Sapienza de Roma.

“Portant en primer terme una realitat de fonamental importància i oferint l'oportunitat d'un diàleg no acadèmic entre escriptors migrats i estudiosos, s'ha creat, tot fent poètica, un nou mode de relacionar-se i de viure cultures i polítiques diferents. Amb aquest esdeveniment comença doncs a ser pensada la història d'aquests nous escriptors, de tots els mons, dels que la seva condició no només social, sinó existencial, fa d'aquests escriptors migrats, no migrats, capaços de moure's en les diverses dimensions d'allò humà i de cristal·litzar, en les seves obres, experiències diferents, un nou pensament crític, innovacions lingüístiques.”

ALEPH-ÉCRITURE (ARREU DE L'ESTAT FRANCÈS)

Característiques generals

Aquesta escola se'n desplega en cinc: Aleph Ile de France, Aleph Rhône-Alpes, Aleph Atlantique, Aleph Pays de Loire i Aleph Midi-Pyrénées, que es coordinen en reunions pedagògiques que ells anomenen “Comissions federals”.

La història d'Aleph comença a partir dels Ateliers Elisabeth Bing (primers tallers de l'Estat francès, explicats més avall), ja que el creador d'aquest segon projecte, Alain André, hi sortí amb la intenció de crear una nova línia de treball, amb un nou rerefons pedagògic que no se centrés tant en l'escriptura com a activitat reparadora psicològica, sinó com a finalitat en si mateixa. Nascuda com a associació, Aleph hagué de reconvertir-se aviat en societat comercial. El seu director explica la seva història en tres fases:

- 1985-1997, Etapa de la concepció pedagògica: amb un director i un secretari assalariats, els 40/60 membres del claustre podien opinar i proposar canvis de qualsevol concepció pedagògica o organitzativa; es valorà poc eficient.
- 1997-2005, Etapa de regularització i professionalització: 11 membres en un equip de gestió assalariat (5 d'ells a París) i un claustre de 50 animadors que ja no podien ser tan protagonistes dels diversos processos.
- 2005, actualitat i futur, Etapa d'obertura a altres realitats i integració de noves tecnologies.

Com a introducció a la web “<http://www.aleph-ecriture.fr>” Alain André (creador del projecte el 1985, escriptor, director pedagògic i gerent) escriu el text titulat *L'Emotion, la technique* del que podem extreure una primera idea de la filosofia de la seva proposta: la concepció de l'escriptura com un compendi “de descobertes, de riures, de la pràctica de compartir, de reescriptures i una mica també de màgia blanca”. Els centres Aleph s'autodefineixen com els més importants de l'Estat francès pel que fa a la formació de professionals de l'escriptura i la lectura. “Vint anys d'experiència, una constant exigència de qualitat, la creació d'estructures regionals i la formació de centenars d'animadors (professors d'escriptura literària), que han propagat la bella malaltia de llegir i d'escriure arreu del territori.”

Com a relacions externes, Aleph col·labora amb la Maison de l'écriture i amb la Boutique de Toulouse. No existeix cap tipus de relació amb els poder públics ni amb les universitats. Hi ha un cert suport des de la premsa escrita.

La mitjana d'alumnes que anualment passen per les aules d'Aleph (comptant totes les seus d'arreu de l'Estat) és de 1000 aproximadament, als que podem sumar uns altres 100 que treballen en cursos per Internet. Tres quarts parts d'aquests alumnes pertanyen a la seu de París: Aleph Ile de France.

En els tres punts que segueixen –contacte, oferta formativa i publicacions- serveixi com a exemple l'escola de París (anomenada com a seu Aleph Ile de France). Cal tenir present que l'oferta formativa a la resta de seus o bé és igual a la de París en la seva totalitat o bé n'és una part; és a dir, en cap cas trobarem tallers diferents als que aquí s'exposen.

Contacte

- Alain André, creador del projecte, director pedagògic i gerent.

- email: alain.andre@aleph-ecriture.fr
- Tel. directe: 01 46 33 37 05
- Mòbil: 06 88 09 25 44
- Adreça: 7, rue Saint-Jacques 75005 - Paris
- Tel.: 01 46 34 24 27 o bé 01 46 34 03 59
- Correu electrònic: info@aleph-ecriture.fr
- SECRETARIAT GENERAL Laurence Soubrick: 01 46 34 24 27 secretariat@aleph-ecriture.fr
- COMPTABILITE Juliette Nehalssi : 01 46 34 24 27 admin@aleph-ecriture.fr
- INTERVENTIONS SUR SITE Philippe Chenot: 01 46 34 17 99 philippe.chenot@aleph-ecriture.fr
- CENTRE DE RESSOURCES ET ORIENTATION PEDAGOGIQUE Claire LecEur: 01 46 33 01 79 claire.lecoeur@aleph-ecriture.fr
- EDITION, LIBRAIRIE, COORDINATION ATELIERS PAR E-MAIL Anne-Marie Machat: am.machat@aleph-ecriture.fr
- DIRECTION REGIONALE Joana de FrÉville: 01 46 33 21 19 - joana.de.freville@aleph-ecriture.fr

Oferta formativa

- *Ateliers initiaux*, Tallers d'iniciació.
- *Ateliers réguliers*, Tallers regulars.
- *Stages*.
- *Centre de ressources*, Centre de recursos.
- *Par email*, Cursos per correu electrònic.
- *Séjours d'écriture*, Estades d'escriptura.
- *Écrire au travail*, Escriure a la feina.
- *Formation à l'animation*, Formació d'animadors.
- *Formations professionnelles*, Formacions professionals.
- *Cycles d'approfondissement*, Cicles d'aprofundiment.

Tallers d'iniciació:

De diverses extensions (mitges jornades, dies complets, caps de setmana o trobades de quatre dies) o fins i tot amb quatre sessions conduïdes per correu electrònic o de caire individual. Oberts a tothom. L'objectiu és situar-se a l'interior i veure què ens aporta, sortir del secret i reafirmar-se en veu alta, amb l'ajut d'un animador que dóna pistes, acompanya l'avanç de l'escriptura i suggereix canvis. Es tiba de la memòria o de la imaginació, es juga amb la llengua, s'elabora l'observació del món, s'escriuen diversos textos, es comparen amb autors contemporanis i es donen eines rudimentàries. S'hi exploren diversos temes, tècniques i gèneres. Permeten entrar als tallers regulars amb el nivell requerit. Com a taller d'iniciació també en trobem un sobre la llengua francesa com a eina d'escriptura, per correu electrònic.

Tallers regulars:

És l'oferta més completa d'Aleph-Écriture. Es desenvolupen durant dos (o tres) anys consecutius, a raó de noranta hores l'any, i es poden cursar a deu localitats diferents d'arreu de l'Estat francès, sota el mateix programa però amb diferents opcions horàries. La diversitat de fórmules en aquest sentit comporta una gran facilitat a l'hora de matricular-s'hi. Per exemple, Aleph Ile de France (París)

oferta:

- *Soirées* (vespres): 10 vespres trimestrals de tres hores de treballs.
- *Journées* (dies): 5 dies trimestrals de set hores de treball.
- *Dimanches* (diumenges): ídem, en diumenge.
- *Week-end* (cap de setmana): tres caps de setmana trimestrals, treballant quatre hores i mitja el dissabte i set hores el diumenge.
- *Modules de 3j* (Mòduls de tres dies)

Pel que fa als continguts d'aquests tallers regulars (comuns a totes les seus) podem dir:

- Primer any: Es tracta de fer de l'escriptura una pràctica regular. El principi és el següent: respectant els ritmes individuals, permetre que cadascú es recolzi en els seus punts forts per anar més lluny. És possible triar gènere, estil i objectius. L'exploració comença des del record, respectant coaccions o inspirant-se en fotografies: hom aprèn a sorprendre's. A partir de tècniques bàsiques s'endinsa en la poesia, la novel·la... De sessió en sessió es treballa en la lectura dels textos d'altri per tal d'esdevenir millor lector d'un mateix.
- Segon any: S'aprofundeix en el treball engegat durant l'any anterior. Tot es fa més detalladament i la reescriptura pren un paper important. Tothom ha d'escriure ja més enllà del taller, a fora, i reafirmar la seva veu. S'experimenta amb noves tècniques i amb nous gèneres. La successió d'escenes convida a entrar en textos més llargs i complexos, l'elaboració dels quals serà ja més exigent pel que fa al punt de vista, la composició i l'estil. A partir d'aquest segon any cadascú ha de ser capaç de saber en quin projecte personal vol entrar, i si vol o necessita posteriors cicles d'aprofundiment, lectures de diagnòstic o acompanyaments personalitzats.

Stages:

Tenen per objectiu dominar un gènere, un tema o una tècnica. N'hi ha diversos tipus:

- *Stages de découverte* (de descoberta): dies o caps de setmana d'iniciació oberts a tothom.
  - *Journées et week-end de découverte* (Dies o caps de setmana de descoberta)
  - *Oser écrire* (Atrevir-se a escriure)
  - *L'atelier du dimanche* (El taller del diumenge)
  - *Découvrir l'atelier par e-mail* (Descobrir el taller per correu electrònic)
  - *L'atelier de langue française par e-mail* (El taller de llengua francesa per correu electrònic)
- *Séjours d'écriture* (Estades d'escriptura): obertes a tothom.
  - *Géographies intérieures* (Geografies interiors)
  - *Mes passions et moi* (Les meves passions i jo)
  - *Écrire dans la ville* (Escriure a la vila)
  - *Moi et mes doubles* (Jo i els meus dobles)
- *Stages thématiques* (temàtics): oberts a tothom, permeten sensibilitzar-se a una tècnica o un gènere.
  - 5 cursos diferents sobre "L'autobiografia i les identitats".
  - 5 cursos diferents sobre "Poesia, fragment, cançó".
  - 2 cursos diferents sobre "Escriptura i arts plàstiques".
  - 2 cursos diferents sobre "El conte, l'escriptura pel jovent".
  - 8 cursos diferents sobre "La ficció, novel·la curta i novel·la".
  - 4 cursos diferents sobre "L'escriptura en el treball".
  - i 2 cursos diferents sobre "Escriure l'experiència".

- *Stages de préparation*: Preparació a un taller regular de gènere o a un cicle d'aprofundiment.
  - *Initiation à l'écriture théâtrale* (Iniciació a l'escriptura teatral)
  - *Le scénario* (L'escenari)
  - *L'art du fragment* (L'art del fragment)
  - *La nouvelle* (La novel·la curta)
  - *Initiation au roman* (Iniciació a la novel·la)
- *Séminaires intensifs* (Seminaris intensius): Per a participants avançats que hagin cursat almenys el primer curs dels tallers regulars.
  - *Corps et graphie* (Cos i grafia)
  - *Trouver sa voix, travailler son style* (Trobar la seva veu, treballar el seu estil)

Centre de recursos:

Des de fa uns quants anys Aleph proposa un acompanyament personalitzat que segueixi les demandes personals o professionals, amb una formació puntual o permanent, ja sigui abans, durant o després de cursar els tallers d'escriptura. Els objectius, continguts i durada es poden pactar.

- *L'entretien préalable* (Entrevista inicial): És gratuïta i té com a objectiu escoltar les demandes i avaluar les necessitats. Defineix les formes possibles d'acompanyament i elabora un projecte personalitzat.
- *Conseil et orientation pédagogique* (Consell i orientació pedagògica): És una entrevista que se centra en les demandes i pràctiques d'escriptura, i avalua les necessitats de formació eventual. Facilita la tria d'un acompanyament adaptat, un *stage* o bé altres fórmules.
- *Les accompagnements personnalisés* (Els acompanyaments personalitzats): Segons els continguts pactats en un entrevista inicial, hi ha diverses opcions, que són:
  - acompanyament a l'escriptura i la reescriptura literària.
  - acompanyament a la reescriptura de manuscrits.
  - seguiments aprofundit sobre les dificultats de la relació individual amb l'escriptura o sobre les qüestions de la pràctica professional de l'escriptura.
  - formació en l'aprofundiment de l'escriptura professional.
  - acompanyament a l'escriptura de memòries, tesis i articles.
  - acompanyament a l'escriptura de projectes d'establiment.
  - formació a l'escriptura i la gestió de serveis, lligada a funcions de responsabilitat.
  - ajuda a la concepció i redacció de documents d'empresa o d'establiments comercials o administratius.
  - anàlisi i acompanyament de pràctiques d'animació de tallers d'escriptura (supervisió).
- *Les lectures-diagnostics de manuscrits*: Entrevista d'aprofundiment on es donen les pistes de la reescriptura del text i respostes a totes les preguntes.

Cursos per correu electrònic:

Es poden fer a nivell individual però també en grup, de forma simultània, de manera que companys i professors participen en directe dels textos, propostes i comentaris de tothom. Hi ha diversos cursos:

- de sensibilització (4 sessions)
- regulars (4 períodes de 8 sessions, és a dir 32 propostes, equivalents a any i mig de taller regular presencial)
- *stages* diversos
- curs de novel·la curta (6 sessions en 15 setmanes)

- curs d'escriptura en situacions professionals (8 sessions)

Estades d'escriptura:

Es tracta de trobades que inclouen l'allotjament. S'hi ofereixen les següents possibilitats formatives:

- *Géographies interieures* (Geografies interiors): Emergència dels records de paisatges, viles, llocs de pas, llocs de vida o llocs imaginaris; llocs de dins i llocs de fora. Exploració de la noció de desplaçament per cartografiar els territoris dels viatges i de les permanències, entre la realitat del món i la mirada interior. 30 hores de treball dins una residència de l'Île de Berder (Bretagne).
- *Mes passions et moi* (Les meves passions i jo): Escoltar i escriure les passions, interrogar les emocions que susciten colors diferents, afirmar la singularitat i cercar l'erotització del text, extreure les passions sigui al paradís o al purgatori, de forma poètica o narrativa. 30 hores de treball.
- *Écrire dans la ville* (Escriure a la vila): Investir llocs banals de París prenent-los com a motius de viatges en miniatura i de passejades, com a espurnes o fragments. Trobar un estil entre la visualització i la rememoració, generar una visió. 5 tardes d'estiu, 20 hores en total.
- Formen també part d'aquestes estades els *stages* per a alumnes avançats esmentats més amunt:
  - *Corps et graphie*, basat en la relació de la carn, la pell i les robes, preses com a elements espirituals i eròtics, amb la dansa, la pintura o el misticisme.
  - *Trouver sa voix, travailler son style*, basat en el treball de l'atmosfera, el color, la respiració i el ritme, en la recerca de la melodia personal.

Escriure a la feina:

Són cursos d'entre dos i quatre dies. Els seus títols són:

- *Écrire en situation professionnelle* (Escriure en una situació professional)
- *Gagner en qualite dans ses écrits* (Guanyar qualitat en els seus textos)
- *L'écriture journalistique* (L'escriptura periodística)
- *Écrire l'expérience, Les mots de l'expérience* (Escriure l'experiència, Les paraules de l'experiència)
- *Écrire pour penser* (Escriure per pensar)

Formació d'animadors:

Es tracta de donar formació a aquells que volen esdevenir professor d'escriptura literària. Suposa bona disposició a l'escolta i a la disponibilitat, i es treballa en grups i tallers. S'hi pot accedir sent o no escriptor, sempre que es vulgui esdevenir un professional de la formació en escriptura del gran públic o d'un públic més específic.

Respon a la multiplicació de la demanda de cursos d'escriptura a l'Estat francès i s'erigeix com una mediació entre la literatura i el públic; des de l'escola o des dels llocs de treball, tothom sent la necessitat de fer els seus escrits, inventar mots per a la pròpia experiència i buscar un camí per a fer-la arribar. A l'Estat francès, cada cop són més les persones que desitgen tenir una aptitud global en ensenyament: escriptors, ensenyants i treballadors socials necessiten una formació de qualitat que els permeti abordar amb seguretat l'ensenyament de l'escriptura; mètodes i eines són

essencials quan es decideix fer escriure.

La formació de formadors es concep en mòduls sobre llengua, literatura i societat. El total d'hores lectives és de 90, repartides o bé en cinc setmanes a raó de tres trobades setmanals, o bé en set setmanes a raó de dues trobades setmanals, o bé al llarg de nou caps de setmana.

Formacions professionals:

Aleph ofereix la possibilitats d'adaptar el seus mòduls de treball a necessitats laborals específiques, a contextos concrets de redacció en les pràctiques professionals. Serveixin d'exemple els següents quatre blocs de cursos oferts:

- *Développement des compétences* (Desenvolupament de competències):
Oser écrire (Atrevir-se a escriure), *Se réconcilier avec l'orthographe et la grammaire* (Reconciliar-se amb l'ortografia i la gramàtica), *Écrire en situation professionnelle* (Escriure en una situació professional), *Gagner en qualité dans ses écrits professionnels* (Guanyar qualitat en els escrits professionals), *Rédacteur occasionnel (initiation à l'écriture journalistique)* (Redactor ocasional (iniciació a l'escriptura periodística)), *Gérer les écrits de ses collaborateurs* (Gestionar els escrits del seus col·laboradors).
- *Rédaction des écrits professionnels types* (Redacció dels escrits professionals tipus):
Un outil pour la décision (la note de synthèse) (Una eina per a la decisió (la nota de síntesi)), *Réussir ses écrits administratifs* (Reeixir els seus textos administratius), *Courriers et e-mails* (Correus i correus electrònics), etc.
- *Capitalisation et transfert de l'expérience* (Capitalització i transmissió de l'experiència):
Les mots de l'expérience professionnelle (Els mots de l'experiència professional), *Écrire et analyser son activité professionnelle* (Escriure i analitzar la seva activitat professional), *Écrire un article pour une revue professionnelle* (Escriure un article per a una revista professional), etc.
- *Écrits de formation types* (Escrits de formació tipus):
Le journal (El diari), *Se préparer aux épreuves écrites d'examen* (Preparar-se per a les proves escrites d'un examen), *Écrire la recherche universitaire* (Escriure una recerca universitària).

Cicles d'aprofundiment:

Acompanyen cada participant en l'elaboració d'un projecte personal. Alguns d'aquests projectes poden arribar a formar part d'uns reculls col·lectius que habitualment publica Aleph-Écriture. La participació en aquests cicles d'aprofundiment suposa haver seguit prèviament els tallers regulars.

Són els següents:

- *Chantiers* (Obres): Acabat un taller regular, es pot encetar un projecte d'obra personal més o menys definit. Es tracta en aquest moment de posar en marxa l'originalitat de la temàtica o de la forma, tot donant "espai interior als hostes de la ficció" mitjançant tres modes actius: "col·lectar, excavar i compondre". Cadascú pot triar la forma que desitgi: novel·la, autoficció, autobiografia, poesia narrativa, ficcions breus,... El cicle té com a objectiu primer suscitar i acompanyar l'autonomia de l'alumne. Es treballa en grup en dues sessions mensuals.
- *Recits de vies* (Relats de vides): Es treballa sobre l'enigma del "jo", tot donat veu als personatges de la memòria, que "ens travessen, ens depassen i ens construeixen". Es treballa en tres estadis de cinc dies consecutius cadascun: el primer estadi, el de recerca en la memòria; el segon, el de l'escriptura sobre els camps de veritat de cadascú; i el tercer, el de l'escriptura sobre un personatge triat.
- *Écrire un recueil de fragments autobiographiques* (Escriure un recull de fragments autobiogràfics): Es tracta de tornar sobre conceptes coneguts de l'escriptura breu però

centrant-se ara en la recerca personal i buscant les formes estilístiques i de composició que el text demani. A més se n'elabora un recull col·lectiu del grup. Es treballa durant tres dies consecutius en cada trimestre, és a dir, nou trobades al llarg del curs.

- *Écrire des nouvelles breves* (Escriure contes breus): A partir de propostes diverses, es treballen les eines del conte (màxim tres pàgines), és a dir, els personatges, el punt de vista, el temps i l'espai... seguint una progressió donada per l'animador. Se n'elabora un recull col·lectiu. Es treballa en dotze sessions anuals.
- *Écrire un recueil de nouvelles* (Escriure un recull de novel·les breus (contes)): Es treballa el text narratiu de ficció amb una extensió màxima de deu pàgines i en diversos tipus (*nouvelle-histoire, nouvelle-instant, nouvelle fantastique...*). Cal trobar un fil conductor del recull, temàtic i formal, de juxtaposició. El text complet tindrà sis o set contes, un total de no més de 50 pàgines. També se n'elabora un recull col·lectiu. Es treballa en quinze sessions anuals.
- *Écrire un roman* (Escriure una novel·la): Cercar en llibertat i avançar per un món indeterminat, “inventar les vies paral·leles susceptibles de durar”. Però també, en un segon estadi, trobar un fil conductor i els elements formals que fixaran els límits narratius del text: trobar les escenes necessàries, trobar les veus i l'estructura... L'escriptura i la lectura individuals i col·lectives faran avançar l'alumnat, per tal que acabin sortint-se'n sols. A partir d'unes poques pàgines per alumne, també se n'elabora un recull col·lectiu. Es treballa en quinze sessions anuals.

Ensenyants

Al voltant de 50 animadors treballen en tallers d'Aleph. Les característiques principals d'aquest claustre són el constant debat sobre la pràctica pedagògica diària i l'heterogeneïtat de mons professionals d'origen: periodistes, publicistes, psicòlegs, etc.

Habitualment, se solen deixar els tallers regulars en mans d'animadors formats a la mateixa casa, mentre es reserven els escriptors de prestigi (menys formats per a la tasca de l'ensenyament) per a *stages* i altres tallers curts.

Els escriptors que formen part d'aquest claustre solen ser entre deu i quinze i estan escollits entre aquells pocs que reconeixen la possibilitat de transmetre els coneixements de la pràctica de l'escriptura.

Publicacions

D'una banda, Éditions Aleph edita un material útil i pràctic pels interessats en la pràctica de l'escriptura que desitgin aprendre una mica pels seu compte o bé fer-hi una primera aproximació. Aquests llibres es poden comprar *in situ* o per correu.

D'altra banda, s'editen sovint reculls de treballs de l'alumnat, sota el nom de *Collection Objets d'atelier*.

ATELIERS D'ÉCRITURE ELISABETH BING (PARÍS, ESTAT FRANCÈS)

*L'écriture est "un espace d'invention et de subversion dont la liberté est la condition"
(Elisabeth Bing).*

Contacte

Adreça: 10, Rue Boutebrie, 75005 PARIS
Accés: RER M ∞ St-Michel o bé M ∞ Cluny-Sorbonne
Tel. : 01 40 51 79 10 -- 06 31 89 69 64
Pàg. web: <http://www.ateliersdecriture.net/>
email: atecbing@club-internet.fr
Més concretament:

Laurence Vitot, *Présidente de l'Association des Ateliers d'écriture Elisabeth Bing:*
Tél. : 01 46 54 30 59 - Mobile : 06 08 58 78 20
email: vitot@wanadoo.fr

Reconeixement acadèmic

Número de formació permanent: 11752590975.

Amb el reconeixement de: Els Ministeris d'Educació, de Finances i de Justícia, l'Ajuntament de París, Bull, EDF, La Caisse d'Epargne, les Universitats de Paris Nord i René Descartes, el Conservatori Nacional d'Arts i Oficis, els Centres Culturals de l'Àfrica, la Ciutat de les Ciències de La Villette, l'Alliance française de París, Els Companys de la Nit acollidors de persones sense domicili fix, la Casa de la Solidaritat de Gennevilliers, entre d'altres.

Història i característiques generals

Fa gairebé trenta anys Elisabeth Bing inventà aquest Taller d'escriptura (*Atelier d'écriture*), un lloc des d'on cadascú parteix cap a un retrobament amb la seva pròpia escriptura, on el text es treballa, on cadascú esdevé el seu propi lector. L'Atelier és també treball de grup, on els intercanvis enriqueixen el treball de cadascú. Destinats a tots els públics, els tallers es recolzen en la literatura. Els escriptors d'ahir i d'avui fan de companys de viatge.

La filosofia d'aquests tallers és fer de l'escriptura un canal d'integració social i cultural i un mode de rehabilitació psicològica. La immigració i els centres de dia que acullen persones amb dificultats són alguns dels objectius de treball del pensament de l'Elisabeth Bing.

Tot i que, com queda dit, no és el seu objectiu prioritari, la subsistència econòmica del projecte requereix també de feines en altres àmbits, com ara l'empresarial.

L'escola treballa cada any amb uns cent cinquanta alumnes de totes les edats i procedències, "animats" per uns quinze professors. Tot això s'esdevé en grups d'entre set i deu alumnes en l'única aula existent a la seu de l'escola al districte cinquè de París, o bé en altres espais externs ja esmentats (veure també apartat "Extramurs", més avall). La metodologia evita les explicacions teòriques, que només tenen cabuda de manera tangencial en el moment de la lectura de textos

exemplars i en el moment de l'escriptura i la lectura dels textos de l'alumnat, que sol fer-se a l'aula. Aquesta escriptura parteix d'una proposta de l'animador i beu de la imaginació, la realitat i la memòria.

Oferta acadèmica

Els professors atenen l'alumnat segons diverses fórmules:

1. **Taller de descoberta** (*Découverte*): Durant un cap de setmana dels mesos de juny o setembre, al llarg de dotze hores, aquest taller introdueix l'alumne a l'escriptura. És un curs d'accés als "Tallers regulars" que permet conèixer la metodologia des de dins, amb diverses mostres de textos propis i d'altri.
2. **Tallers regulars** (*Ateliers réguliers*): es desenvolupen en un cicle progressiu de fins a quatre anys, sempre havent començat pels "Tallers de descoberta".
  - **Primer any:** S'hi treballa la llengua i s'hi fan propostes d'escriptura amb una doble funció: treballar el domini de l'escriptura i conduir el desig d'escriure per diferents territoris de la memòria, d'allò real o d'allò imaginari. Es llegeixen els textos en veu alta. Els comentaris es fan a una distància justa entre la calidesa i l'exigència. Així s'esdevé, per la intel·ligència que provoca l'intercanvi, millor lector dels textos propis i dels aliens. La reescriptura pot fer-se a casa i ser aportada al grup en la sessió posterior. Es treballa un cap de setmana mensual entre octubre i juny; onze hores cada cap de setmana. O bé una sessió setmanal de tres hores (dilluns matí o vespre).
  - **Segon any:** S'hi exploren tècniques sobre les descobertes dels cercadors de modernitat. La qüestió dels processos creatius de cadascú és l'essència del treballs. Comença a aprofundir-se la forma i l'estructura. El ritme de treball és de l'any anterior.
  - **Tercer i quart any:** S'hi treballen projectes a llarg termini en gèneres diversos induïts pel professorat o sol·licitats per l'alumnat durant el curs precedent. S'hi analitzen obres publicades; com a exemple, durant el curs 2005-2006: Kertesz, Coetzee, Jelinek (tots ells Premis Nobel de literatura), Ernaux, Quignard... Fórmula horària de cap de setmana. Aquí la metodologia contempla la possibilitat d'escriure a casa i no només a l'aula.
3. **I a continuació...** (*Et ensuite...*):
  - **Els camins de la creació** (*Les chemins de la création*), un taller amb professorat divers que permet a l'alumnat treballar des del text breu fins al més llarg, i seguir multiplicant els diversos acostaments a l'escriptura (concepte de punt de vista) i les diverses temàtiques. Es tracta de no oblidar el plaer de l'escriptura i l'intercanvi. Alimentar els projectes i seguir escrivint per tal de trobar-se un vespre cada dos mesos.
  - **Literatura contemporània, recorregut pels escriptors** (*Littérature contemporaine, parcours d'écrivains*), on l'alumnat pot treballar projectes d'escriptura a llarg termini tot recolzant-se en obres d'escriptors contemporanis.
4. **Escriure amb un gènere** (*Ecrire avec un genre*), sigui novel·la, poesia, autobiografia, conte, drama... Són cicles de dos anys. S'hi treballa des de la lectura analítica i aplicant-la a l'escriptura, en sessions quinzenals, tot sumant al voltant d'unes cinquanta hores anuals.
5. **Tallers temàtics** (*Ateliers thématiques*), d'un cap de setmana o com a molt d'una setmana completa (entre nou i trenta hores de treball), on s'escriu a partir de l'obra d'un escriptor, s'explora la seva forma d'escriure o d'abordar un tema concret. Aquests tallers es fan al llarg

- de tot l'any i també durant els Tallers d'estiu (*Ateliers d'été*). Són:
- Escriure la ficció (*Ecrire la fiction*)
  - Escrits i deixalles, per adolescents de 12 a 15 anys (*Write and Scrap, Pour les adolescents de 12 à 15 ans*)
  - Imatges, imaginacions (*Images, imaginations*)
  - Sèries negra..., Escriure la novel·la policíaca (*Série noire..., Ecrire la nouvelle policière*)
  - Escriure a la cruïlla de la Història (*Ecrire au croisement de l'Histoire*)
  - Escriure amb Nabokov (*Ecrire avec Nabokov*)
  - Poesia (*Poésie*)
  - Objectes de curiositat (*Objets de curiosité*)
  - De molla i de paper I i II (*De chair et de papier I et II*)
  - Escriptura de dones d'Europa de l'Est i al Canadà I (*Ecriture de femmes de l'Europe de l'Est au Canada I*)
  - Ser autor (*Etre auteur*)
  - Heu dit "Remix"? (*Vous avez dit "Remix"?*)
6. **Formacions** (*Formations*) per a esdevenir professors de tallers d'escriptura, literaris o institucionals.
7. **Extramurs** (*Hors les murs*), impartits pels professors del centre però en altres espais (com ara hospitals, comitès d'empresa, centres d'acollida, presons...) o en projectes específics (com ara escrits col·lectius), tant a l'Estat francès com a l'estranger.

CICLOP
(Centre Interculturel de Communication, Langues et Orientation Pédagogique)
(ARREU DE L'ESTAT FRANCÈS)

Contacte

Adreça: 77, rue des plantes – 75014 - París (Cada taller s'imparteix en un lloc diferent, segons l'animador, però mai en aquest, que deu ser només la seu.)

Tel.: 01 40 59 44 14

Web: <http://ciclop.free.fr>

e-mail: ciclop@club-Internet.fr

Reconeixement oficial

Association loi 1901 - Formation Permanente núm.: 11 75 05 169 75

Característiques generals

Potser l'aportació més interessant o la diferència més accentuada entre aquesta experiència i d'altres que trobem a Europa rau en la actitud de fons. Aquesta actitud impulsa el professorat d'aquesta associació a lligar l'escriptura amb l'aprofundiment en les sensacions: és per això, sens dubte, que es treballa —ja no només des de l'observació interna i externa i el posterior intercanvi, sinó que es va més enllà— partint d'activitats com ara el ioga, els viatges, les passejades d'observació, les sortides a museus o la degustació de vins.

El centre es presenta així:

“El CICLOP, fundat el 1975, té com a objectiu contribuir al desenvolupament de persones i institucions. Ens basem en mètodes no directius, de creativitat i de trobada intercultural. Proposem grups d'expressió, de comunicació, de trobada, amb la finalitat de enfortir l'autonomia, la creativitat, les facultats d'anàlisi i el treball en equip.

Des de 1982, organitzem seminaris de formació de grups de formadors i tallers d'escriptura oberts a tothom. La nostra pràctica i la nostra recerca ens porten a considerar les dificultats de l'expressió escrita com a problemes de la comunicació social.

L'animació no directiva i les tècniques d'escriptura espontània permeten restablir una relació positiva entre la persona i el seu text. Els participants, que se senten escoltats i acceptats, recobreixen la capacitat d'investir realment llur escriptura. Aquest nou mitjà constitueix la base del progrés durador i d'una evolució sensible de les capacitats de comunicació.

Llurs textos, exposats als altres, entraran en un procés d'ajustament i de recentrament, un plantejament de comunicació real. Així, la cadena que lliga el concepte negatiu del seu text i el concepte negatiu de si mateix, es pot trencar. Per l'aposta del text, pel desig de fer-se comprendre, es juga, i aquest joc pren tot allò seriós dels jocs dels infants on ens vam construir.

La nostra feina s'inscriu dins el corrent de desenvolupament del potencial humà. Interdisciplinar i multireferencial, tot avançant sobre bases positives.”

Na Gisele Charlet-Berguerand, dins el seu llibre *Le Bonheur en solo* d'Éditions TF1 descriu el centre com:

“...aquí dominen la passió els creadors i llur plaer d'haver inventat un espai no comercial, no productivista, no competitiu.”

“...Els grups són molt oberts, hom hi ve de tots els horitzons, sense límit d'edat o distinció de medi sociocultural. Els mots mestres són inventiva i creativitat.”

“...La llibertat de llegir o no el seu text és total. Els participants aprenen a espremer llur imaginari sense jutjar o criticar-ne el context. Tots els mètodes de creativitat vénen per fer-nos retrobar al nostre interior la espontaneïtat i la inspiració evitada fins aquell moment. Així, l'escriptura esdevé una cosa simple que es practica com a esbarjo. L'expressió i la confiança en un mateix segueixen...”

Les activitats de CICLOP són obertes a tothom, però tenen com a requisit l'adhesió a l'associació. Es poden començar en qualsevol moment de l'any, ja que cada estació de l'any suposa una seqüència autònoma. És possible, doncs, participar en les activitats a ritme individual, seguint tallers no consecutius o tallers de temes diferents. Algunes ofertes poden no trobar-se actives durant l'estació d'estiu.

Hi treballen tretze animadors/professors.

Oferta formativa

- Tallers setmanals
- Tallers bimensuals
- Tallers temàtics (i excursions)
- Caps de setmana
- *Stages* residencials (i viatges)
- Formació de formadors
- Seminaris
- Trobades de lectura
- Grup de suport i anàlisi de pràctiques

Tallers setmanals:

Aquests tallers són trobades de tres hores de durada, un cop per setmana. Les metodologies i els continguts són descrits de forma molt poètica però —cal dir-ho— poc clara; resumint, es basen en la redescoberta d'un mateix, els seus records i els seus somnis; en l'observació, l'escolta i el joc, les emocions i el plaer. Se n'imparteixen els següents (excepte els que indiquen alguna cosa diferent, tots s'imparteixen a París):

- *Les matins de la Bastille* (Els matins de la Bastilla)
- *Histoire d'écrire - Écrire son histoire* (Història d'escriure - Escriure la seva història)
- *Projets d'écriture* (Projectes d'escriptura)
- *Écouter, vivre, écrire* (Escoltar, viure, escriure)
- *Jeudi en Seine* (Dijous en el Sena)
- *Jeudicriture* (Dijouscriptura)
- *Instantanés* (Bessancourt) (Instantanis)
- *Voyage à travers son histoire* (Épinay sur Seine) (Viatges a través de la seva història)
- *Écrire à Montreuil* (Montreuil) (Escriure en Montreuil)

Tallers bimensuals:

Dues trobades mensuals de dues hores:

- *Jeux d'écriture et production de textes* (París) (Joc d'escriptura i producció de textos)
- *Écrire à Épinay sur Seine*
- *Écrire à Lyon*

- *Écrire en Bretagne* (Le Guilvinec)

Tallers temàtics:

Es pot triar entre setze tallers temàtics diferents impartits arreu de l'Estat francès.

- *Écriture de l'instant*: Una sessió mensual de tres hores on escriure amb la mà allò que el cap ignora, al vespre i rere hores de feina, i compartir-ho.
- *Expo-écriture*: Una sessió mensual de tres hores, amb visites de museus, galeries i exposicions.
- *Écrire, sourire, rire* (Escriure, somriure, riure): Una sessió mensual de tres hores.
- *Écrivins* (Joc de paraules amb la paraula “escrivà” i el món del vi: “Escriví”): Una sessió mensual de tres hores, per amants del vi i de les paraules que parlen del gust.
- *Écrire tout simplement* (Escriure simplement): Una sessió mensual de tres hores.
- *Écriture et yoga*: Una sessió trimestral de tres hores, juntament amb l'Associació Vivre en Yoga, per a escriure després d'una sessió de ioga en què s'escolta el cos i vola la consciència.
- *Écrire à la campagne* (Escriure al camp): Una sessió mensual de tres hores i mitja.
- *Écriture Coté Seine* (Escriure al costat del Sena): Una sessió mensual de quatre hores.
- *Écriture flottante*: Una sessió mensual de quatre hores.
- *Écrivie* (Escripvida): Una sessió mensual de cinc hores d'escriptura sobre la pròpia vida, però admetent allò que hi suma la imaginació.
- *Geographie de nos histoires* (Geografia de les nostres històries): Una sessió mensual de cinc hores per posar paraules a les coses que ens passen.
- *Histoires de vie* (Histories de vida): Una sessió setmanal de cinc hores, durant mig curs (oct-gen o bé feb-mai), per escriure sobre la vida, tot jugant amb els diversos punts de vista i perspectives.
- *Écriture et randonnée* (Escriptura i excursions): Una sessió trimestral de sis hores per caminar, resperar i aturar-se, quan calgui, per tal d'escriure.
- *Écripuces* (Joc de paraules amb el nom del Mercat de les puces de París: “Escrippuces”): Una sessió mensual de tres hores per a observar el *Marché aux puces* i escriure sobre les vides i les històries que allà s'observen i s'intueixen.
- *Écrire à Morlaix*: Una sessió mensual de tres hores.
- *Atelier d'écriture creative à Marseille* (Tallers d'escriptura creativa a Marsella): Una sessió mensual de tres hores.

Caps de setmana:

Segons el propi centre: “Cada cap de setmana d'escriptura a CICLOP és diferent dels altres. Permet viure una experiència d'escriptura intensiva centrada sobre el desbloqueig i el plaer. Constituït a partir de les expectatives dels participants, és l'aventura d'una trobada entre nosaltres, l'escriptura i els altres. Un viatge estructurant. Textos i persones posats en comunicació s'ajunten i s'afinen. Cadascú pot expressar-hi la seva sensibilitat i desenvolupar la seva originalitat.”

- *Écriture, corps et voix* (París) (Escriptura, cos i veu): Tres elements que evolucionen junts; treballar el cos i la veu, i escoltar-los per arribar al text.
- *Un week-end d'écriture en résidence* (Le Guilvinec, Bretanya)
- *Écrire du theatre dans le Sud Finistère*: Escriure teatre en un espai “entre terra i cel, no lluny de l'oceà”.
- *Week-ends en Rhone-Alpes*
- *Week-ends yoga/écriture*: Amb una animadora de l'associació Danse/harmonie.
- *Week-ends à la carte/Provence et Languedoc* (Marseille, Nîmes i Montpellier)

Stages residencials:

- *Écrire en Pologne*: Marxar a Polònia durant les vacances d'hivern que se solen fer a l'Estat francès durant el mes de febrer i, allà, passejar, esquiar i escriure en el marc d'un hotel de muntanya.
- Grup intensiu de *Formation à l'animation*: Durant un setmana del mes de juliol, clarificar la relació personal amb l'escriptura, interrogar-se sobre la pròpia implicació en el taller i viure l'experiència directa i concreta de l'animació.
- *Écrire en Cevennes*: Lectura i escriptura; veu i text. Una setmana de juliol.
- *Écrire ailleurs*: Escriure arreu, durant una setmana del mes d'agost.

Formació de formadors:

La *Formation à l'animation de groupes d'écriture* pot fer-se en 600 hores (formació llarga) o en 300 hores (formació curta).

Trobades de lectura:

Cada persona aporta un text –la lectura en veu alta del qual no sobrepassi els set minuts. Tothom llegeix doncs el seu text i tothom escolta els textos de tothom. Se'n parla. També s'hi pot anar només per escoltar o per acompanyar algú altre (*Vos ami(e)s seront les bienvenu(e)s.*). Es fan vuit trobades al llarg del curs escolar, entre octubre i juny. El preu inclou un *buffet*.

Grup de suport i anàlisi de pràctiques:

És un grup reservat per a animadors, on es descriuen casos concrets, s'exposen problemes i es resolen plegats. El professor és aquí un psico-sociòleg especialista en grups, professor de Ciències de l'Educació de la Universitat de París VIII. Són trobades mensuals de cinc hores.

AGANIPPÉ (BÈLGICA)

Contacte

Adreça: Aganippé asbl, 58 rue du Ranimé, 5020 Malonne

Telèfon: 0032 81 446122

Adreça de correu electrònic: aganippe@belgacom.net

Lloc web: www.aganippe.be

Història i altres característiques generals

La història d'Aganippé comença de la mà d'Eva Kavian que, l'any 1985, proposà l'escriptura com a teràpia dins l'hospital psiquiàtric on treballava com a ergoterapeuta. Un cop sortida d'allà i després d'un temps personal d'escriptura i lectura sense vida professional activa, buscà un quadre jurídic on encabir el seu desig professional: una estructura d'animadors i d'altres projectes al voltant de l'escriptura. Començà amb un taller bimensual; després del primer li'n demanaren d'altres, puntuals o de llarga durada; treballà per a escoles i per a centres culturals. A poc a poc la proposta anà creixent: vespres literaris, caps de setmana, grups de projectes, formació d'ensenyants de primària, tallers epistolars, experiències amb nens...

Des d'aleshores fins avui, Eva Kavian ha anat trobant companys de “viatge” que s'han sumat a la seva iniciativa; les activitats d'Aganippé s'han multiplicat i la qualitat del seu treball ha estat reconeguda pel públic i pel món literari i cultural.

Actualment es treballa per obtenir algun tipus de reconeixement oficial i algun suport econòmic públic, dues coses que, de moment, no s'han donat mai a Bèlgica en el camp de l'ensenyament de l'escriptura.

Avui, l'ànima d'Aganippé són tres persones: Eva Kavian n'assegura la gestió quotidiana i imparteix tallers, forma animadors i ensenyants i proposa tallers en empreses; Emmanuèle Sandron forma els ensenyants de les escoles fonamentals i primàries; Xavier Deutsch anima tallers de ficció per a qualsevol públic. A més a més, altres sis professors (formats en escriptura i escriptors professionals, que treballen tant dins com fora de d'aquesta escola) en completen el claustre: Véronique Minette, artista plàstic i ensenyant, Anne Leloup, editora; Alexis Kestermans, consultor i psicòleg; Eddy Devolder, escriptor i professor de filosofia i lletres; Régis Delcourt, llibreter; i Alexandre Christiaens, artista contemporani i fotògraf.

La filosofia d'aquesta escola planteja que si bé el treball en grup no permet l'economia del treball solitari, sí que afavoreix el seu avanç i el sosté. Aquí, els tallers d'escriptura es defineixen en funció del públic, els objectius i una àmplia gama de criteris.

Oferta formativa

Els tallers s'agrupen als voltant de quatre grans eixos:

- tallers **recreatius**, on l'escriptura és un mitjà de trobada.
- tallers **de desenvolupament personal**, on l'escriptura és un mitjà de recerca personal.
- tallers **amb objectius socials**, on l'escriptura és un mitjà d'integració social.
- tallers **literaris**, on l'escriptura és l'objectiu.

Cada sessió comença amb un proposta d'escriptura. Cadascú pren el seu temps per escriure i després es llegeix en grup: oralització del text i descoberta d'altres textos. Tothom en pot parlar, de l'experiència pròpia i dels textos escoltats. La lectura és aquí inseparable de l'experiència de

l'escriptura.

La filosofia és d'experimentació, mai d'aprenentatge. No hi ha cap pretensió de formar escriptors. És més aviat el poder experimentar amb un mateix en el joc amb la llengua.

Els tallers es desenvolupen, si cal, a mida. És per això que any rere any es multipliquen segons demandes: institucions (escoles, biblioteques i centres culturals) i empreses privades fan les seves propostes a l'associació, que prova de satisfer-les. També és possible el seguiment individual.

Tallers concrets:

El curs 2007-2008 estructura els tallers en tres nivells:

- El nivell 1 està destinat a debutants i a aquells que volen començar a experimentar amb la ficció tot desenvolupant llur creativitat i llur imaginació.
- El nivell 2 treballa l'escriptura més autònomament: estil, estructura, coherència dels personatges...
- El nivell 3, finalment, està destinat a aquells que tempten l'escriptura amb textos més llargs (com ara la novel·la).

Taller	Sessions	Nivell
Descoberta	1 sessió trimestral de 4 hores	1
Escriure en tren	1 única sessió de 8 hores	1
Els vostres personatges pateixen	1 única sessió de 7 hores	1, 2 i 3
Autoficció familiar		1 i 2
Descoberta del relat de vida		1
Autoficció ancestral		1 i 2
I si les musses viatgessin en bicicleta?		1
Traducció		1 i 2
Escriure una novel·la		2 sessions en 2 dies consecutius, de 7 hores cadascuna
Cervantes, el Quixot i nosaltres	2	

Tallers anuals i stages:

S'estructuren també en els tres nivells exposats més amunt.

Taller	Continguts	Sessions	Nivell
Mòdul llarg	Narrativa individual a partir de propostes donades i comentari comú.	1 sessió quinzenal de 2 hores i mitja, o 1 sessió mensual de 5 hores	1
Taules d'escriptura	Espectura sense propostes prèvies, a partir del material recollit per cadascú.	Segons el nivell, un sessió mensual d'entre 3 i 5 hores.	1, 2 i 3
<i>Decameron</i>	Deu dies, deu relats: un relat per sessió.	1 sessió mensual de 5 o 6 hores	2
Grup Projecte	Escriure un text llarg: un mínim d'una novel·la d'unes 100 pàgines.	1 sessió mensual de 3 hores	3
<i>Desperate Housewriters</i>	Escriure un text llarg: cada dia es comenta el capítol anterior i es proposa el següent.	1 sessió mensual de 6 hores	3

Formació de formadors:

Formació en quatre sessions de set hores cadascuna, per a aquells que ja tenen experiència en l'escriptura o que ja han rebut cursos d'escriptura.

Escriptura i desenvolupament personal:

Escriptura, desenvolupament personal i ergoteràpia (reeducació per acció i treball) treballats com un tot, per a aquells que vulguin endinsar-se en si mateixos, en el seu passat, present i futur, de forma creativa, tot començant a participar més activament del decurs de la pròpia vida.

***J'écris sur vos murs* (Jo escric sobre els vostres murs):**

Taller sobre textos de creació i pintures, adreçat a biblioteques, centres culturals o cases particulars.

***Les pioches d'Eva* (Les piles de l'Eva):**

No és un curs sinó un material elaborat per Aganippé que qualsevol interessat pot adquirir; nou bossetes amb etiquetes que proposen: objectes, personatges, llocs, moments, situacions, problemes, adjectius, etc.

2.3. VISITES *IN SITU*

Entre novembre de 2007 i febrer de 2008, una delegació de l'Escola d'Esriptura va realitzar tres viatges amb l'objectiu de visitar quatre escoles europees. La delegació estava composta pels dos directors de l'escola, Pau Pérez i Jordi Muñoz, i per la responsable d'aquest estudi i de les relacions internacionals de l'escola, Muriel Villanueva. A la primera visita es va sumar a la delegació Míriam Garcia, responsable de secretaria i atenció a l'alumnat.

VISITA A LA SCUOLA HOLDEN (NOVEMBRE DE 2007, TORÍ, ITÀLIA)

Durant la reunió que la delegació de l'Escola d'Esriptura va mantenir a Torí amb la directora de la Scuola Holden el novembre de 2007, Lea Iandiorio, es va aprofundir en el coneixement mutu (i per tant hem pogut afegir informació sobre aquesta escola al punt 2.2) i es van fer les següents propostes de futur:

- Possible intercanvi de docents.
- Possible trobada d'escoles europees durant la tardor de 2008, on:
  - intercanviar experiències.
  - exemplificar models de lliçons.
- Possible concurs literari d'abast europeu –organitzat coordinadament per les diverses escoles europees interessades-, prenent com a referent i model el passat concurs *Premio letterario europeo ottobre 2007* –organitzat per la Scuola Holden.

VISITA A LA LITERÁRNÍ AKADEMIE JOSEF ŠKVORECKÝ (DESEMBRE DE 2007, PRAGA, REPÚBLICA TXECA)

Durant la reunió que la delegació de l'Escola d'Esriptura va mantenir a Praga amb el responsable de relacions internacionals de l'Acadèmia Literària el desembre de 2007, Daniel Soukup, es va aprofundir en el coneixement mutu i es van fer les següents propostes de futur:

- Entrada imminent de l'Escola d'Esriptura en la Xarxa Europea de Programes d'Esriptura Creativa, de la que el mateix Daniel Soukup és coordinador.
- Participació de l'Escola d'Esriptura en la quarta trobada de l'esmentada xarxa, que tindrà

- lloc a Praga l'abril del 2008.
- Barcelona, possible seu de la cinquena trobada.

A més a més, com a resultat rebot de la trobada a Praga, la nostra escola va informar les dues escoles agermanades (Casa de Letras de Buenos Aires i Escuela Alonso Quijano de La Manxa), la Escuela de Escritores de Madrid, la Escuela Escribes de Sevilla i la Scuola Holden de Torí tant de l'existència de la xarxa com de la possibilitat de sumar-se a la seva quarta convocatòria. Posteriorment, es va ampliar la proposta a Aleph. Aquesta iniciativa va ser rebuda positivament per totes les institucions esmentades, moltes de les quals ja s'han sumat a la xarxa i seran presents en la propera trobada.

VISITA A ALEPH-ÉCRITURE (FEBRER DE 2008, PARÍS, ESTAT FRANCÈS)

La delegació de l'Escola d'Espectura es va reunir en aquest cas amb el director i fundador d'Aleph Alain André i amb dos membres del seu equip.

Primer de tot, la reunió serví per entendre millor la situació de l'ensenyament de l'espectura a l'Estat francès que, si bé és molt àmplia, no sempre és seriosa i mai no es gaire reconeguda oficialment més enllà d'algun reconeixement com a formació continuada. I no només això, ja que a més a més en aquest territori hi ha un convenciment força estès (contra el que els tallers lluiten des de fa trenta anys) de que l'espectura no es pot ensenyar. Actualment comença a pensar-se en la negociació d'un possible estatut per a escoles d'espectura. Una altra situació que cal esmentar és la nomenclatura: a l'Estat francès s'entén per *école* (escola) una entitat d'ensenyament directiu i magistral, teòric i tancat a la participació activa de l'alumnat; és per això que la gran majoria de les iniciatives han pres per nom el d'*ateliers* (tallers). És el cas de l'experiència d'Aleph, Ateliers d'écriture, que tot i que imparteix tallers amb una metodologia molt semblant a la nostra, mai no parla d'aquests com a "cursos" ni de si mateixa com a "escola".

Com en les anteriors reunions de la recerca, la sessió serví per conèixer millor la realitat d'Aleph (informació que, com sempre, hem afegit a la que ja teníem sobre aquests tallers al punt 2.2). S'evidencià que la seva tasca pedagògica té uns sòlids fonaments que han anat enfortint-se al llarg de molts anys de reflexió comuna del claustre i de treball pràctic amb l'alumnat.

L'Escola d'Espectura explicà també les bases de la seva feina i informà els col·legues d'Aleph sobre la campanya *Apadrina una paraula*, sobre la present recerca d'escoles d'espectura europees i sobre l'existència de la Xarxa Europea (*ENCWP*), on semblaven animats a participar.

Vista la compatibilitat metodològica i les coincidències de models (pel que fa sobretot a la nostra branca de cursos d'espectura), es feren les següents propostes de futur:

- Intercanvi d'alumnes basat en el seu model de taller *Écrire dans la ville*, ja esmentada al punt 2.2 d'aquest estudi; és a dir, realitzar l'activitat a Barcelona amb alumnes d'Aleph i a París amb alumnes de l'Escola d'Espectura.
- Intercanvi de programes, com a possible forma pràctica de compartir continguts i mètodes.

VISITA ALS ATELIERS D'ÉCRITURE ELISABETH BING (FEBRER DE 2008, PARÍS, ESTAT FRANCÈS)

Reunits els tres membres de l'Escola d'Espectura amb la presidenta Laurence Vitot dels tallers *Elisabeth Bing* i una altra membre del seu claustre es van fer evidents les diferències entre ambdós plantejaments pedagògics: mentre l'un se centra en l'espectura com a objectiu, l'altre se centra en l'espectura com a mitjà. Conscients de la diferència, en tot cas, s'aprofità la trobada per a intercanviar experiències diverses però, justament per això, molt enriquidores.

Les dues amfitriones explicaren com la seva preocupació final és sempre la integració social i cultural i la tasca de desenvolupament personal, amb l'espectura com a mitjà. Es presentaren, per exemple: un projecte d'una cantant en un centre de dia amb persones amb dificultats, un projecte amb alumnes d'un institut que visitaren Auschwitz i hi escrigueren les seves valoracions i sentiments, una exposició sobre el fet de l'espectura desenvolupat conjuntament amb una altra associació... Aquestes propostes tan diferents a les nostres van resultar òbviament interessants com a coneixement d'una altra realitat que enriqueix el panorama europeu pel que fa a la tasca de l'ensenyament de l'espectura.

L'Escola d'Espectura presentà els seus projectes i la seva oferta formativa. També s'explicà part del contingut de la recerca d'escoles europees i s'animà la presidenta a participar a la Xarxa (*ENCWP*).

Ambdues escoles van parlar també de les metodologies d'aula, tot debatent sobre la necessitat o no de les explicacions teòriques i sobre la possibilitat o conveniència d'escriure a l'aula.

2.4. ALTRES REALITATS

CENTRE SAINT CHARLES, AIX-MARSEILLE I, UNIVERSITÉ DE PROVENCE (MARSELLA, ESTAT FRANCÈS)

Ofereix un Diploma en *Formation à l'animation d'Ateliers d'Écriture* (Formació de formadors de tallers d'escriptura).

Contacte

Lloc a Internet: <http://www.up.univ-mrs.fr/wffae>

Adreça de correu electrònic: ecriture@aixup.univ-aix.fr

Adreçat a...

- Animadors (professors) de tallers d'escriptura que desitgin perfeccionar llur pràctica professional.
- Tota persona amb experiència de formadora o animadora o que exerceixi una professió relacionada amb el món del llibre i que vulgui sumar l'animació de tallers d'escriptura a les seves activitats habituals.

Objectius

1. **Formar en formació:** Aprendre a portar grups, a trobar solucions en cas de bloqueig, però també interrogar-se sobre la pròpia pràctica com a animador, ésser capaç de construir un projecte en funció d'un públic, avaluar-ne els resultats i escriure'n un balanç.
2. **Formar en escriptura:** “Dins tot animador dorm un escriptor i és just que aquest sigui mesura d'allò que es demanarà als altres.” Es tracta de desenvolupar les capacitats crítiques en funció de la reescriptura.
3. **Formar en lectura:** “Qui diu escriure diu llegir.” L'animador passarà gran part del temps enfrontat a la lectura i això cal educar-ho, per a un millor accés a l'impacte en el futur lector.

Continguts

Es treballa de setembre a juny, un dia a la setmana, que sol ser dilluns. La presència és obligatòria.

Mòduls i submòduls:

(en crèdits: unitat europea de compte universitari)

- Iniciació metodològica (12)

- Formació a l'animació.
- Anàlisi de pràctiques.
- Aproximacions teòriques (12)
  - Els funcionaments del conte.
  - Iniciació a l'escriptura contemporània.
- Formació pràctica i tècnica (18)
  - Pràctica de l'escriptura: taller d'escriptura personal.
  - L'escriptura i els seus camps: les polítiques culturals i socials, les professions del llibre i de la lectura.
- Stage professional (18): aquesta és una formació en alternança, és a dir, els estudiants han d'impartir obligatòriament un taller d'escriptura d'un mínim de 100 hores, mentre va rebent les classes.
  - Seguiment del stage i anàlisi de pràctiques.
  - Escripció professional: redacció d'articles, projectes, memòria professional.

Condicions d'admissió

Pels interessats s'organitza una jornada anual de portes obertes cap al març o l'abril.

Si es vol ser admès per cursar aquests estudis s'hi ha de portar un dossier i justificar:

- la participació en tallers d'escriptura.
- la pràctica personal en l'escriptura.
- la pràctica en animació de grups.
- un projecte realista d'animació d'un taller d'escriptura.

S'hi pot participar o bé per interès individual o bé com a formació continuada de treballadors o aturats. El preu és diferent en cada cas: 1.500€/3.000€.

Admissibilitat: Els dossiers de candidatura són examinats per una comissió composta de professionals i universitaris que valoren en quina mesura els candidats justifiquen els quatre requisits anteriorment esmentats. Posteriorment s'avisarà els candidats triats.

Admissió: Cada candidat triat aporta un llibre escollit per ell i el defensa davant un jurat durant deu minuts. Després jurat i candidat entren en debat sobre el llibre. Aquells que passen aquesta segona fase confirmen la inscripció a l'administració de la Universitat.

SCHULE FÜR DICHTUNG (VIENA, ÀUSTRIA)

L'Acadèmia de Poesia de Viena (schule für dichtung (sfd)) fou fundada en 1991 com un projecte independent de cinc autors. Concentra l'ensenyament i l'aprenentatge dels aspectes multimèdia i multilingües de la poesia i les publicacions de llibres, discos compactes i vídeos. També organitza lectures, presentacions, exposicions, festivals, conferències, presentacions d'alumnes i tallers, classes i seminaris per Internet.

La motivació inicial, sempre des d'un perspectiva sàfica i platònica, partia de l'energia creada en l'àrea de conflicte entre diferents realitats: llengües primeres i llengües estrangeres, cultures sofisticades i cultures disgregades, tècniques d'escriptura i tècniques de no-escriptura. L'acte d'ensenyar es va concebre des d'un inici com a acte individual i artístic.

Representants dels tres corrents avantguardistes del moment i altres professionals de la poesia, del cinema, de la música... han participat i participen d'aquesta realitat. A més de més de cinquanta professors austríacs, l'Acadèmia compta amb setze docents nord-americans, set docents alemanys, tres russos, dos colombians, dos vietnamites, un australià, un cubà, un danès, un francès, un guatemalenc, un holandès, un romanès, un català i un turc, entre altres.

L'Acadèmia col·labora amb altre realitats de l'ensenyament de la poesia arreu del món: Jack Kerouac School of Disembodied Poetics de Boulder (Estats Units), L'Institut Nguyen Du de Hanoi (Vietnam), La Escuela de Poesía de Medellín (Colòmbia) i El Projecte Propost de Barcelona; a més a més, l'escola pertany a la ENCWP ja esmentada.

Des de 1996 l'Acadèmia transferí tota la seva tasca docent a la xarxa, tot i que desitja poder arribar a compatibilitzar els dos models: l'actual i el presencial.

El 2002, amb motiu del desè aniversari, es publicà *Viva la poesia* (llibre amb disc compacte), i s'organitzaren esdeveniments relacionats amb la música i la literatura.

SCHWEIZERISCHES LITERATURINSTITUT (BERNA, SUÏSSA)

Contacte

Adreça: Rockhall IV, Seevorstadt 99, CH-2502 Biel/Bienne.

Telèfon: +41 31 848 39 00

Fax: +41 31 848 39 01

Lloc web: <http://www.hkb.bfh.ch/literaturinstitut.html>

Adreça electrònica: lit@hkb.bfh.ch

Característiques generals

L'Institut de Literatura Suís és una entitat depenent de la Universitat d'Arts de Berna, més concretament de la Universitat de Ciències Aplicades de Berna. Pertany a l'ENCWP, ja esmentada. Des de 2006 aquest institut ofereix formació per a autors i és l'únic centre d'aquest tipus a Suïssa.

Actualment s'està impartint el *Bachelor of Arts (BA)* en Escripura Literària i s'està preparant el futur Màster (MA) en Pràctica d'Arts Contemporànies.

BA en Escripura Literària

Comprèn 180 crèdits i generalment es triga tres anys a completar-los. El seu reconeixement és internacional. L'admissió requereix el títol escolar suís *Matura* o un equivalent. A més a més, els candidats hauran de passar un test d'aptituds. El títol BA serà requisit per al Màster, quan s'imparteixi.

S'hi treballa des de l'ensenyament i la investigació, tot posant la paraula escrita (en francès i alemany) i la seva història al nivell de la resta de les arts. Es posa cada alumne i la seva actitud o estil davant altres experiències escrites anteriors, per tal de confrontar-les i aprendre'n. Els alumnes poden especialitzar-se en la producció literària, l'ensenyament de la literatura o la traducció literària.

Amb lliure tria de formes i gèneres, la pràctica literària es desenvolupa i emplaça en un context d'expansió de l'horitzó de lectures individuals i de l'adquisició d'una base pràctica. S'encoratja l'alumnat al treball independent en la indústria de l'escripura.

El curs és bilingüe i l'estudiant desenvolupa els seus propis projectes d'escripura amb el suport d'un mentor. El curs es divideix en quatre grans àrees de la producció literària individual: diferents formes textuais, teoria i contextualització, interdisciplinarietat, i projecte de treball. Es conclou amb un treball escrit de llarga envergadura.

Aquest BA capacita l'alumnat per a establir les seves pròpies pràctiques creatives i qualifica per a l'entrada en els Màsters de més nivell.

LITTERÄR GESTALTNING, GÖTEBORGS UNIVERSITET (GÖTEBORG, SUÈCIA)

La Universitat de Göteborg és la més important d'Escandinàvia. En la seva facultat d'Humanitats s'imparteix actualment el curs de Composició Literària, Prosa i Poesia, responsabilitat del departament homònim, dins la institució Litteraturvetenskapliga. És membre de l'ENCWP ja esmentada. La seva tasca començà el 1996, com a resposta a més de trenta anys de cursos d'escriptura a Suècia i al seu desenvolupament creixent. Segons la pròpia web, dota de molt més que d'una oportunitat de publicar; dota de la capacitat per participar en una continuïtat discursiva.

La titulació comporta un treball de dos anys a temps complert, amb un total de vuitanta crèdits. Està pensada per a aquells que ja tenen una bona experiència del treball en literatura i llenguatge. Els estudiants ja haurien d'haver debutat literàriament, tot i que no és un requisit d'accés. Els textos escrits hauran de ser en suec, noruec o danès. El treball és obligatori almenys en un vuitanta per cent de les hores de feina.

El curs s'estructura en períodes de treball programats (pel que fa a horari presencial) i no programats, per tal de donar als estudiants la llibertat d'organitzar la seva pròpia escriptura i per tal de resoldre els problemes d'aquells que no visquin a la ciutat. Els períodes programats tenen una durada de dues setmanes, els no programats, de quatre. L'any acadèmic té una durada de set períodes: tres de tardor i quatre de primavera.

Els dos períodes programats es consideren de "Discurs en progrés". Estan relacionats amb el treball sobre els textos de l'alumnat o de textos externs i amb el treball en seminaris amb tutors, treball individual, etc. Cada alumne té el seu tutor, escriptor en alguna de les tres llengües esmentades. Durant els períodes no programats alumne i tutor treballen amb trobades presencials, per correu electrònic, per telèfon, per carta o com ells decideixin. Tots els tutors estan coordinats pel cap de departament, que serà consultat a l'inici de la tardor i que assignarà el tutor de cada alumne.

El curs no contempla exercicis d'escriptura tradicionals, sinó que cada alumne desenvolupa el seu projecte des del començament. En qualsevol cas, es donen eines de treballar (potser per primer cop) en diverses temàtiques, gèneres, traduccions, tècniques d'assaig, tècniques periodístiques, i fins i tot direcció de cinema o composició musical (mitjançant l'Escola de Música i Musicologia).

Lectures d'altres disciplines completen el curs: immunologia, anatomia, lingüística, geologia i psicologia. Els propis alumnes poden determinar les seves àrees d'interès.

Contacte

Adreça postal: Litterär gestaltning, Göteborgs universitet, Box 132, S – 405 30 Göteborg, Suècia.

Telèfon: (+ 46) 31 773 51 30

Fax: (+46) 31 773 51 19

Correu electrònic: Lotta.Eklund@valand.gu.se

HOGESCHOOL VOOR DE KUNSTEN (UTRECH, PAÏSOS BAIXOS)

L'Escola d'Art d'Utrecht ofereix una titulació *Bachelor* en Escripció de Drama (Teatre) única en Països Baixos, d'una durada de quatre anys, adreçada a aquells que es dediquen o es volen dedicar a l'escripció de teatre, cinema, televisió o ràdio, o bé prosa, poesia, llibret, assaig o literatura juvenil.

Es treballa individualment i també en associació amb altres, tot posant els textos en comú i discutint-los. Així s'aprenen noves formes d'escripció, es desenvolupen nous gèneres, nous models de llengua, noves formes i estructures, i s'obren nous canals a la imaginació.

L'accés requereix estima al teatre, a la literatura i al cinema; afinitat amb el llenguatge i estima per la lectura i per les lletres; interès i disposició a aportar els propis textos i a rebre els dels altres.

Com a expectatives professionals, un cop acabats els estudis, els estudiants poden aspirar a treballar com a escriptors de teatre, cinema, televisió o ràdio, així com de columnes, articles i altres textos literaris. Cada any, un setanta-cinc per cent dels estudiants sortints comencen la seva feina, especialment de forma *freelance*. A poc a poc el prestigi i la reputació van creixent.

La metodologia està basada en la lectura, l'escripció, la discussió de textos i la reescripció. La forma més important de treballar és la discussió i la reconsideració dels propis textos en un marc col·lectiu. Això es desenvolupa en dues fases:

Curs propedèutic: El primer any es considera un any d'exploració: teatre, escenari, poesia, consideracions literàries, teatrals o cinematogràfiques, teoria del procés d'escripció, dramaturgia, lletres per a música, moviment i improvisació, literatura contemplativa, textos que graven accions, orientació de camps d'acció.

Cursos post-propedèutics: S'hi desenvolupen les tècniques de l'escripció dramàtica i es deixa que l'alumnat triï professió: escenari, prosa o poesia. Tot col·laborant amb els companys d'altres disciplines, els alumnes podran elaborar petites pel·lícules o altres modes de posades en escena. Com a assignatures trobem ara: lletres pel teatre, tècniques d'assemblea, ràdio-drama, seminaris temàtics, teatre juvenil, expressió en mèdia digital, presentacions teatrals, teatre musical, teatre històric, bases de la improvisació, semiòtica, estils, text i pintura. I com a optatives: escenari, prosa, poesia, literatura juvenil, revistes il·lustrades...

S'obté la graduació amb un text teatral o amb un guió cinematogràfic. En aquest moment es pot accedir a un Màster en Dramaturgia de la Universitat d'Utrecht.

Contacte

Telèfon: 030-2393308

Correu electrònic: schrijven@theater.hku.nl

UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI (CRACÒVIA, POLÒNIA)

La Facultat de Filologia de la Universitat de Cracòvia (Polònia), pertanyent a l'ENCWP, ofereix un curs de postgrau sobre Literatura Artística (*Studia Literacko-artystyczne*). L'accés està restringit a vint persones per any que han de presentar, com a requisit d'admissió, un diploma de MA (*Master of Arts*).

El postgrau té una durada de quatre semestres i no dóna cap diploma de BA (*Bachelor of Arts*) ni de MA, sinó només un certificat de participació.

El treball versa sobre lectures de textos literaris, de guions de cinema i de textos teatrals, i sobre el procés de creació de l'alumnat, desenvolupat en tallers d'escriptura de prosa i poesia. També hi ha alguns vespres de lectures.

Els alumnes tenen la possibilitat d'editar els seus treballs en un periòdic literari.

3. CONCLUSIONS

1. L'ensenyament de l'escriptura literària a Europa és una realitat consolidada a la majoria dels estats europeus.
2. A alguns estats s'ofereix un sistema reglat d'aquest tipus d'ensenyament dins l'àmbit universitari; la llista d'aquests estats està encapçalada pel Regne Unit, seguit per altres com Alemanya o la República txeca. La resta d'estats, bàsicament els mediterranis, ofereix un ensenyament no reglat.
3. Dins el marc mediterrani de sistemes d'ensenyament no reglats, destaca la Scuola Holden (Torí, Itàlia), que imparteix una titulació pròpia no reconeguda oficialment però acadèmicament homologable a una titulació universitària.
4. La realitat de l'ensenyament de l'escriptura per Internet és molt àmplia. Són moltes les iniciatives que treballen només en xarxa. Però allò que realment ens interessa és que la majoria d'escoles (menors o equiparables a la nostra, o fins i tot universitàries) completen la seva oferta amb cursos (o bé homònims o bé diferents als presencials) per Internet.
5. L'únic lloc on podem trobar formació per a formadors, organitzada i considerable, és a l'Estat francès. Allà, aquells que volen dedicar-se a aquest tipus d'ensenyament troben formació en qualsevol escola que tingui una oferta mínimament àmplia. A més a més, tres universitats ofereixen diplomes oficials per a formadors.
6. Si bé no compta encara amb una titulació pròpia, l'Escola d'Espectura és el màxim exponent entre les escoles europees pel que fa a nombre d'alumnes que anualment passen per les seves aules, pel que fa al nombre de professors que conformen el claustre i pel que fa al nombre d'escriptors i altres personalitats vinculades al món de les arts que hi col·laboren. Val a dir que Aleph-écriture suma un nombre anual de matriculats semblant al nostre, ja que treballa en cinc territoris diferents arreu de l'Estat francès.
7. A les escoles visitades s'observa una inquietud per conèixer altres realitats, i impulsar la relació, l'intercanvi d'experiències i el contrast de programes formatius entre diferents escoles europees. Algunes apunten anar més enllà i concreten propostes de coordinació futura i activitats conjuntes.
8. Els camins de comunicació i intercanvi entre escoles europees estan ja oberts des de l'any 2005 i continuen desenvolupant-se sota la coordinació de la Literarni Akademie de Praga. L'Escola d'Espectura forma part d'aquesta Xarxa Europea de Programes d'Espectura Creativa (European Network of Creative Writing Programmes (ENCWP)) des del mes de desembre de 2007.

4. PROPOSTES

Vistos els resultats de la recerca, l'Escola d'Esriptura es proposa:

1. Una vegada analitzada la realitat europea en titulacions universitàries (nül·la a l'Estat espanyol), estudiar la viabilitat acadèmica, econòmica i d'equipaments d'una futura titulació pròpia en Esriptura, que aposti pels estudis d'humanitats i que alhora respongui a demandes professionals. Començar a dissenyar-ne el currículum (continguts, temporització i estructuració).
2. Introduir dins l'oferta de l'Escola d'Esriptura la formació *on line*.
3. Desenvolupar una programació que contempli la formació de formadors.
4. Començar a aportar l'experiència de l'Escola d'Esriptura al conjunt de realitats europees, tot participant en el proper congrés anual *Great Writing* de la Universitat de Bangor (Gal·les) i integrant-se activament a la Xarxa Europea de Programes d'Esriptura Creativa (European Network of Creative Writing Programmes (ENCWP)): ser presents en la pròxima trobada i oferir la nostra escola com a seu de futures activitats. Animar a altres escoles amb les que la nostra està agermanada o bé amb les que es tenen relacions a incorporar-se a la Xarxa i aportar-ne també la seva experiència.

Escola d'Espectura
de l'Ateneu Barcelonès

Canuda, 6. 08002 Barcelona
T. 93 317 49 08 F. 93 317 15 25
escolaescriptura@ateneubcn.org
www.escoladescriptura.org

Amb el suport de la **Institució de les Lletres Catalanes**
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Generalitat de Catalunya